

การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความสามารถของผู้ดูแลเด็ก
ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

นางสาวฝ่ายวารี ประภาสะวัต

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2555

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)

are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

A NEEDS ASSESSMENT FOR DEVELOPING THE ASSESSMENT ABILITY IN CHILD
DEVELOPMENT AND LEARNING OF CAREGIVERS

Miss Phaiwaree Prapasawat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Early Childhood Education

Department of Curriculum and Instruction

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2012

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนา
ความสามารถของผู้ดูแลเด็กด้านการประเมิน
พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

โดย

นางสาวฝ่ายวารีย์ ประภาสะวัต

สาขาวิชา

การศึกษาปฐมวัย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ เหมชะญาติ

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีคณะครุศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิดา รักษ์พลเมือง)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.ปัทมาศิริ ธีรานุรักษ์ จารุชัยนิวัฒน์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ เหมชะญาติ)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.อรชา ตูลานันท์)

ฝ่ายวารี ประภษะวัต : การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความสามารถของ
ผู้ดูแลเด็กด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

(A NEEDS ASSESSMENT FOR DEVELOPING THE ASSESSMENT ABILITY IN
CHILD DEVELOPMENT AND LEARNING OF CAREGIVERS.) อ.ที่ปรึกษา

วิทยานิพนธ์หลัก : ผศ.ดร.วรวรรณ เหมชะญาติ, 142 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ (1) เพื่อศึกษาสภาพจริงและความต้องการ
จำเป็นของความสามารถของผู้ดูแลเด็กด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
4 ด้าน คือ การวางแผน การจัดระบบข้อมูล การแปลข้อมูล และการนำผลการประเมินไปใช้
(2) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถของผู้ดูแลเด็กด้านการประเมิน
พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ดูแลเด็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น จำนวน 450 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์
ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที่
(Paired-Samples t-test) และจัดลำดับความต้องการจำเป็นโดยใช้เทคนิค Priority Needs Index
แบบปรับปรุง (PNI_{Modified})

ผลการวิจัยพบว่า สภาพจริงของการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็กด้านการประเมินพัฒนาการ
และการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.65$) ด้านที่สูงที่สุด คือ การจัดระบบข้อมูล ($\bar{x} = 3.72$)
รองลงมาคือ การแปลข้อมูล ($\bar{x} = 3.66$) การนำผลการประเมินไปใช้ ($\bar{x} = 3.61$) และการวางแผน
($\bar{x} = 3.59$) ตามลำดับ และการจัดลำดับความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความสามารถของ
ผู้ดูแลเด็กด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย พบว่า ผู้ดูแลเด็กมีความ
ต้องการจำเป็นด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ในด้านการวางแผนสูงสุด รองลงมาคือ
ด้านการจัดระบบข้อมูล การแปลข้อมูล และการนำผลการประเมินไปใช้ ตามลำดับ

ภาควิชา.....หลักสูตรและการสอน.....ลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชา.....การศึกษานปฐมวัย.....ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
ปีการศึกษา.....2555.....

5383364827 : MAJOR EARLY CHILDHOOD EDUCATION

KEYWORDS : NEEDS ASSESSMENT/ THE ASSESSMENT IN CHILD DEVELOPMENT AND LEARNING/ CHILD DEVELOPMENT CENTERS

PHAIWAREE PRAPASAWAT : NEEDS ASSESSMENT FOR DEVELOPING THE ASSESSMENT ABILITY IN CHILD DEVELOPMENT AND LEARNING OF CAREGIVERS. ADVISOR : ADVISOR ASST. PROF. WORAWAN HEMCHAYAT, Ph.D., 142 pp.

The purpose of this research were to (1) study the current operation and the needs for developing the assessment ability in child development and learning of caregivers in four aspects: planning, documenting, interpreting assessment information, and using assessment information. (2) set the priorities of the needs for developing the assessment ability in child development and learning of caregivers. The samples were 450 caregivers under the local administration organizations. The research instruments were questionnaire and interview forms. Data was analysis by frequency, percentage, mean, standard deviation, Paired-Samples t-test and setting priorities of needs using Modified Priority Needs Index ($PNI_{Modified}$).

The research results were as follows: The most current operation level of the needs of the assessment in child development and learning of caregivers at high level ($\bar{x} = 3.65$). The highest is documenting ($\bar{x} = 3.72$) and the secondary are interpreting assessment information ($\bar{x} = 3.66$), using assessment information ($\bar{x} = 3.61$) and planning ($\bar{x} = 3.59$) respectively. The result of setting priorities needs of the assessment in child development and learning of caregivers. The aspect, which the most important needs was planning and the secondary documenting using assessment information and interpreting assessment information respectively.

Department : Curriculum and Education Student's Signature

Field of Study : Early Childhood Education.....Advisor's Signature

Academic Year : 2012.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาและการช่วยเหลืออย่างดีจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ เหมชะญาติ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ซึ่งได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดีตลอดระยะเวลาของการทำวิทยานิพนธ์ ข้าพเจ้ารู้สึกซาบซึ้ง และประทับใจในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ปัทมศิริ ธีรานุรักษ์ จารุชัยนิวัฒน์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ อาจารย์ ดร.อรสา ตูลานันท์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ตรวจสอบและให้คำแนะนำในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านผู้ทรงคุณวุฒิ รองศาสตราจารย์ ดร.จีระพันธุ์ พูลพัฒน์ รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ และอาจารย์ ดร. นฤมล เนียมหอม ที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมีวิจัยและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดียิ่ง

ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร. ทิพจุฑา สุภิมารส อาจารย์สิรินทร์ ลัดดาภิรมย์ บุญเชิดชู อาจารย์ ดร.ศิริประภา พงษ์ทิกุล อาจารย์ ดร.มานิตา ลีโทชวลิต อรรถนุพรรณ อาจารย์ ดร.ศศิธร จันทมฤก อาจารย์ ดร.สุภัทรา คงเรือง อาจารย์รุ่งลาวัลย์ ละอาคา อาจารย์อภิรดี ไชยกาล และ อาจารย์วิลาวัลย์ คัดทะจันทร์ ที่อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการให้ข้อมูล การสัมภาษณ์

ขอขอบพระคุณ เจ้าหน้าที่ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ให้ความกรุณา ช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกในการทดลองเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการเก็บข้อมูลต่างๆเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณทุนอุดหนุนการทำวิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ให้การสนับสนุนการทำวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณญาติพี่น้อง และเพื่อนๆทุกคน รวมถึงเพื่อน พี่ น้อง สาขาวิชาการศึกษา ปฐมวัยทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือ คอยห่วงใยและเป็นกำลังใจที่ดีตลอดมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย.....	8
พัฒนาการของเด็กปฐมวัย.....	8
การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย.....	25
การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย.....	34
ความหมายของการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้.....	34
วัตถุประสงค์ของการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้.....	35
หลักการของการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้.....	36
ขั้นตอนของการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้.....	37
การประเมินความต้องการจำเป็น.....	44
ความหมายของการประเมินพัฒนาการความต้องการจำเป็น.....	44
ขั้นตอนของการประเมินพัฒนาการความต้องการจำเป็น.....	45
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	49

	หน้า
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	48
การจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก.....	51
คุณสมบัติ และบทบาทหน้าที่ของผู้ดูแลเด็ก.....	58
การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของผู้ดูแลเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก.....	59
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	61
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้.....	61
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความต้องการจำเป็น.....	63
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	65
การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น.....	65
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	66
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	68
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	72
การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล.....	73
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ดูแลเด็ก.....	76
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง.....	78
ตอนที่ 3 ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ความสามารถของผู้ดูแลเด็กด้านการประเมินพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย.....	84
ตอนที่ 4 ร่างแนวทางการพัฒนาความสามารถของผู้ดูแลเด็ก ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย.....	88
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	96
สรุปผลการวิจัย.....	96
อภิปรายผลการวิจัย.....	100
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	102
ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	103
รายการอ้างอิง.....	104

	หน้า
ภาคผนวก.....	111
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	112
ภาคผนวก ข รายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง.....	113
ภาคผนวก ค ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและเนื้อหา.....	128
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	132
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	142

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	พัฒนาการด้านร่างกายของเด็กวัย 2-5 ปี..... 10
2	พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจของเด็กวัย 2-5 ปี..... 13
3	พัฒนาการด้านสังคมของเด็กวัย 2-5 ปี..... 14
4	พัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กวัย 2-5 ปี..... 18
5	สาระ มาตรฐานและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นปฐมวัย สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์..... 27
6	สาระและมาตรฐานการเรียนรู้คณิตศาสตร์..... 32
7	กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 66
8	จำนวนประชากรและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามภูมิภาค..... 67
9	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามภูมิภาค..... 68
10	โครงสร้างของแบบสอบถามจำแนกตามประเด็นและจำนวนข้อ..... 70
11	จำนวนกลุ่มตัวอย่างและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามภูมิภาค..... 72
12	จำนวนและค่าร้อยละของผู้ดูแลเด็กที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ..... 76
13	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง ของผู้ดูแลเด็กในความสามารถด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ จำแนกตามประเด็นหลัก..... 78
14	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง ของผู้ดูแลเด็กในความสามารถด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ ด้านการวางแผน..... 79
15	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง ของผู้ดูแลเด็กในความสามารถด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ ด้านการจัดระบบข้อมูล..... 80

ตารางที่		
16	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง ของผู้ดูแลเด็กในความสามารถด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ ด้านการเปลี่ยนข้อมูล.....	81
17	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง ของผู้ดูแลเด็กในความสามารถด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ ด้านการนำผลการประเมินไปใช้.....	82
18	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง ของผู้ดูแลเด็กในความสามารถด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ และค่า $PNI_{Modified}$ และลำดับที่ จำแนกตามประเด็นหลัก.....	84
19	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง ของผู้ดูแลเด็กในความสามารถด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ และค่า $PNI_{Modified}$ และลำดับที่ ด้านการวางแผน.....	85
20	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง ของผู้ดูแลเด็กในความสามารถด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ และค่า $PNI_{Modified}$ และลำดับที่ ด้านการจัดระบบข้อมูล.....	85
21	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง ของผู้ดูแลเด็กในความสามารถด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ และค่า $PNI_{Modified}$ และลำดับที่ ด้านการนำผลการประเมินไปใช้.....	86
22	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง ของผู้ดูแลเด็กในความสามารถด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ และค่า $PNI_{Modified}$ และลำดับที่ ด้านการเปลี่ยนข้อมูล.....	87

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับปฐมวัย (0-5 ปี) ระยะยาว พ.ศ.2550-2559 ได้ระบุถึงความสำคัญของเด็กปฐมวัยไว้ว่า การพัฒนามนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องเริ่มตั้งแต่ปฐมวัย โดยเฉพาะในช่วงปฐมวัยซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาทั้งปวง ซึ่งเป็นการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ที่ยั่งยืน แนวคิดเชิงทฤษฎีและผลการวิจัยด้านพัฒนาการเด็กได้แสดงว่า ปัจจัยแวดล้อมและการเลี้ยงดูที่เหมาะสมสามารถปรับเปลี่ยนลักษณะการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของสมองมนุษย์ได้ นอกจากนี้ทฤษฎีและองค์ความรู้เรื่องพัฒนาการเด็ก รวมทั้งงานวิจัยต่างๆ ได้ชี้ให้เห็นว่า ช่วงปฐมวัยเป็นช่วงเวลาที่สำคัญและจำเป็นที่สุดของการวางรากฐานการพัฒนาความเจริญเติบโตในทุกด้าน ฉะนั้นหากเด็กได้รับการเลี้ยงดูที่ดีและถูกต้องตามหลักจิตวิทยาและหลักวิชาการอื่นๆที่เกี่ยวข้องแล้ว เด็กจะเกิดการพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550)

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2551) กล่าวว่า เด็กวัย 6 ขวบแรกที่เรียกว่าปฐมวัยนี้เป็นวัยที่มีพัฒนาการของร่างกาย จิตใจ สังคมและปัญญาเป็นไปอย่างรวดเร็ว ช่วงอายุแต่ละเดือนแต่ละปี จะมีการเจริญเติบโต มีพัฒนาการและความสามารถแตกต่างกัน ทำให้การจัดการศึกษาแต่ละช่วงอายุมีวิธีการที่แตกต่างกันมาก ลักษณะของการจัดการศึกษาอาจจำแนกได้เป็น 2 แบบคือ บริบาลศึกษา และอนุบาลศึกษา ซึ่งบริบาลศึกษา เป็นการศึกษสำหรับเด็กที่อยู่ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย จุดประสงค์เพื่อปูพื้นฐานทักษะการช่วยเหลือตนเองและการเข้าสังคม เพื่อลดปัญหาจากการเข้าเรียนระดับประถมศึกษา การจัดบริบาลศึกษาโดยจัดให้มีการดูแลสุขภาพร่างกาย จิตใจ ส่งเสริมพัฒนาการและเสริมสร้างการเรียนรู้ ได้แก่ การช่วยเหลือตนเอง การพัฒนาภาษา การพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ลักษณะของการจัดการศึกษาอาจเป็นรูปแบบโรงเรียนเรียกว่า โรงเรียนเด็กเล็ก หรือศูนย์เลี้ยงเด็กกลางวันหรือสถานพัฒนาปฐมวัยหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความหมายในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เด็กที่เข้ามาจะได้เรียนรู้การร่วมมือกับกลุ่ม เรียนรู้สังคม รู้จักการควบคุมความไม่พอใจ ความโกรธ กิจกรรมจะเน้นให้เด็กรู้สึกมีความสำเร็จ มีความมั่นใจในตนเอง และพัฒนาบุคลิกภาพ ลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นถึงความต้องการและพัฒนาการของเด็ก

การจัดการศึกษาปฐมวัย ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาความพร้อมแก่เด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงก่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กปฐมวัย ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมทางร่างกายจิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา และลักษณะนิสัยให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ เติบโตตามศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัยและมีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงได้จัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขึ้นตามความต้องการของแต่ละชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งหมด ซึ่งมีทั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดตั้งและดำเนินงานเอง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนความดูแลรับผิดชอบมาจากส่วนราชการต่างๆ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2549)

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือสถานที่ดูแลและให้การศึกษาเด็ก อายุระหว่าง 2-5 ปี มีฐานะเทียบเท่าสถานศึกษา โดยบุคลากรที่เข้ามารับผิดชอบในการดูแลเด็ก คือ ผู้ดูแลเด็ก ซึ่งเป็นบุคลากรที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคัดเลือกและแต่งตั้งจากผู้ที่มีความสมบัติตามหลักเกณฑ์เพื่อปฏิบัติหน้าที่หลักในการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ให้เด็กเล็กมีความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2549) ผู้ดูแลเด็กจึงเป็นผู้ที่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุดและควรทราบว่าเด็กแต่ละคนหรือเด็กทั้งหมดมีศักยภาพหรือความสามารถอยู่ในระดับใดแล้วจึงพัฒนาเด็กให้ก้าวหน้าต่อไปจากจุดนั้น ดังนั้นผู้ดูแลเด็กจึงเป็นผู้ที่ตัดสินใจหรือประเมินผลเด็กได้ดีที่สุด

การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยเป็นกระบวนการต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติประจำวันและครอบคลุมพัฒนาการของเด็กทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เพื่อนำผลมาใช้ในการจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์พัฒนาเด็กให้เติบโตตามศักยภาพของแต่ละคน ซึ่งนอกจากจะต้องเข้าใจพัฒนาการเด็กแล้ว ผู้ดูแลเด็กควรจะเข้าใจโครงสร้างของการประเมินอย่างละเอียด ต้องมีความสามารถในการเลือกเครื่องมือและวิธีการที่จะใช้ได้อย่างถูกต้อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546) นอกจากนี้แล้ว ผู้ดูแลเด็กจำเป็นต้องเข้าใจว่าการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ ไม่ใช่ดูแต่เพียงผลผลิต ผลงานหรือคะแนนเท่านั้น แต่จำเป็นต้องดูความสนใจและความแตกต่างของเด็กแต่ละคนด้วย

McAfee และ Leong (2007) กล่าวว่า วิธีการประเมินพัฒนาการเด็กต้องใช้การประเมินหลายรูปแบบ หากครูใช้การประเมินรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งเพียงอย่างเดียวอาจทำให้ได้ข้อมูลไม่

เพียงพอและไม่น่าเชื่อถือ ดังนั้น ผู้ดูแลเด็กจึงถูกคาดหวังให้เป็นผู้ที่มีความตระหนักและกระตือรือร้นในการวางแผนโดยใช้การประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลายและประเมินตามสภาพจริงในการช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษและความเสี่ยงสูง นอกจากนี้ ยังได้กล่าวถึงความสำคัญในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยว่าการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ควรมีขึ้นเพื่อสังเกตพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนในการตัดสินใจและการจัดการเรียนรู้ เพื่อแยกแยะเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษและเพื่อรายงานและสื่อสารกับบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก

การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กมีความจำเป็นในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ มีประโยชน์ต่อตัวเด็ก ผู้ดูแลเด็ก และบุคคลรอบข้างเด็ก และผู้ดูแลเด็กเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการประเมิน เนื่องจากผลการประเมินที่ถูกต้องและเชื่อถือได้มาจากผู้ดูแลเด็กที่มีความชำนาญในเรื่องการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ แต่จากการศึกษาของสมปอง สีนวน (2546) เกี่ยวกับการศึกษาการประเมินพัฒนาการเด็กอนุบาลในโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พบปัญหาเกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการเด็กอนุบาลของครู คือ ครูมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการเด็ก ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก ความเข้าใจเกี่ยวกับแบบทดสอบและความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้แฟ้มสะสมผลงานเด็ก

นอกจากนี้การศึกษาของดวงกมล จงเจริญ (2552) เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของผู้นำเครือข่ายผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่าผู้นำเครือข่ายผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขาดความรู้ความเข้าใจในการเลือกใช้วิธีการประเมินผลพัฒนาการและการเรียนรู้ที่หลากหลาย ไม่เข้าใจวิธีการประเมินผลพัฒนาการและการเรียนรู้เด็กอย่างแท้จริง ไม่มีรูปแบบในการประเมินผลพัฒนาการและการเรียนรู้ที่ชัดเจน และปัญหาด้านการนำผลการประเมินไปใช้ พบว่า ผู้ปกครองไม่เข้าใจและไม่ให้ความสำคัญในผลการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ เนื่องจากผู้ปกครองต้องการให้บุตรหลานอ่านออกเขียนได้มากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสุทธิชา มาลีเลิศ (2551) ที่พบว่าผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในภาคใต้ขาดความรู้ในการจัดประสบการณ์และเลือกวิธีการประเมินพัฒนาการเด็กด้วยวิธีการสังเกตพฤติกรรมเพราะเป็นวิธีที่มีความสะดวก และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2553) มีการวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็ก ปิงปประมาณ พ.ศ.2553 พบว่าผู้ดูแลเด็กมีปัญหาด้านการศึกษาและความรู้ความสามารถ โดยผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่เป็นวุฒิปริญญาตรี

สาขาอื่นซึ่งไม่ตรงกับงานความรับผิดชอบ จึงขาดความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์ทำให้การจัดการด้านต่างๆไม่ได้คุณภาพตามมาตรฐานซึ่งส่งผลกระทบต่อเด็กโดยตรง

สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นที่ต้องมีการพัฒนาความสามารถของผู้ดูแลเด็กด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย และเนื่องจากการประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) เป็นขั้นตอนสำคัญในการนำผลการประเมินไปวางแผนเพื่อพัฒนาความสามารถของผู้ดูแลเด็ก ผู้วิจัยจึงนำการประเมินความต้องการจำเป็นมาใช้ในการวิจัย โดยการประเมินความต้องการจำเป็น เป็นการสำรวจปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากมีความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นอยู่จริงในปัจจุบัน (What is) กับสภาพที่ควรจะเป็น (What should be) ซึ่งจะส่งผลให้ได้ข้อมูลที่สามารถระบุสภาพปัญหาและความต้องการอย่างแท้จริงที่เกิดขึ้น เป็นพื้นฐานสำคัญที่นำไปสู่การวางแผน และการกำหนดแนวทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพที่เกิดขึ้น และสนองความต้องการได้ตรงจุด (สุวิมล ว่องวาณิช, 2550) ซึ่งการประเมินความต้องการจำเป็นที่สมบูรณ์นั้น จะต้องประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ การระบุความต้องการจำเป็น การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น และการกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาความต้องการจำเป็น แต่ในทางปฏิบัติแล้วอาจดำเนินการเพียงบางส่วนได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับคำถามของงานวิจัย ดังนั้นเพื่อให้ผู้ดูแลเด็กสามารถประเมินเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมจึงควรเริ่มที่การหาสาเหตุของปัญหาว่าผู้ดูแลเด็กมีความต้องการจำเป็นด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในด้านใดบ้าง จากนั้นนำมาเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาและระบุความต้องการจำเป็นที่เร่งด่วนในด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้

จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาวิจัยเรื่องการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความสามารถของผู้ดูแลเด็กด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ซึ่งงานวิจัยนี้จะดำเนินการประเมินความต้องการจำเป็นในขั้นตอนของการระบุความต้องการจำเป็น เพื่อให้ทราบความต้องการจำเป็นของผู้ดูแลเด็กเกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้แล้วนำความต้องการจำเป็นเหล่านี้มาหาสาเหตุและแนวทางแก้ไขที่เหมาะสมเพื่อนำแนวทางดังกล่าวไปใช้ในการพัฒนาผู้ดูแลเด็กด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพจริงและความต้องการจำเป็นของความสามารถของผู้ดูแลเด็กด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเป็นอย่างไร
2. ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถของผู้ดูแลเด็กด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพจริงและความต้องการจำเป็นของความสามารถของผู้ดูแลเด็กด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย 4 ด้าน คือ การวางแผน การจัดระบบข้อมูล การแปลข้อมูล และการนำผลการประเมินไปใช้
2. เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถของผู้ดูแลเด็กด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร คือ ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. ตัวแปรที่ศึกษา คือ ความสามารถด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ 4 ด้าน คือ การวางแผน การจัดระบบข้อมูล การแปลข้อมูล และการนำผลการประเมินไปใช้

คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย

การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการของผู้ดูแลเด็กในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบโดยประกอบด้วย การวางแผน การจัดระบบข้อมูล การแปลข้อมูล และการนำผลการประเมินไปใช้

การวางแผน หมายถึง การเตรียมการก่อนเริ่มประเมินเด็ก ซึ่งประกอบด้วย การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานศึกษา การศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก และการกำหนดกรอบของการประเมิน

การจัดระบบข้อมูล หมายถึง การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล บันทึกข้อมูล และสรุปข้อมูลอย่างเป็นระเบียบ

การแปลข้อมูล หมายถึง การนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินมาคัดเลือกหลักฐานหรือประเด็นที่สะท้อนพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย และนำไปวิเคราะห์เชื่อมโยงกับทฤษฎีพัฒนาการและการเรียนรู้ และมาตรฐานการเรียนรู้ จากนั้นนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบมาวิเคราะห์ซ้ำอีกครั้งเพื่อหาร่องรอยกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก

การนำผลการประเมินไปใช้ หมายถึง การนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินไปใช้ประโยชน์ในลักษณะต่างๆ ได้แก่ การวางแผนและปรับเปลี่ยนแผนการส่งเสริมเด็กเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่ม การสื่อสารผลประเมินกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ความสามารถของผู้ดูแลเด็กด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ หมายถึง การที่ผู้ดูแลเด็กปฏิบัติตามกระบวนการของการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ในหัวข้อการวางแผน การจัดระบบข้อมูล การแปลข้อมูล และการนำผลการประเมินไปใช้ได้

ความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความสามารถของผู้ดูแลเด็กด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ หมายถึง ความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นอยู่จริงในปัจจุบันกับสภาพที่ควรจะเป็นในการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็กตามกระบวนการการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในหัวข้อการวางแผน การจัดระบบข้อมูล การแปลข้อมูล และการนำผลการประเมินไปใช้ได้

การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความสามารถของผู้ดูแลเด็กด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการกำหนดความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นอยู่จริงในปัจจุบันกับสภาพที่ควรจะเป็นในการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็กตามกระบวนการการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในด้านการวางแผน การจัดระบบข้อมูล การแปลข้อมูล และการนำผลการประเมินไปใช้โดยใช้วิธี Priority Needs Index (PNI) แบบปรับปรุง จากนั้นนำผลที่ได้มาจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

ผู้ดูแลเด็ก หมายถึง ผู้ทำหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาความสามารถของผู้ดูแลเด็ก และบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย และด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้อง
2. เป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการวางแผน หรือกำหนดมาตรฐาน เกี่ยวกับผู้ดูแลเด็กและการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษารวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ในการวิจัยเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความสามารถของผู้ดูแลเด็กด้านการประเมิน พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แบ่งเป็น 5 ตอน ดังต่อไปนี้

1. พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
 - 1.1 พัฒนาการของเด็กปฐมวัย
 - 1.1.1 ความหมายของพัฒนาการ
 - 1.1.2 พัฒนาการด้านต่างๆ
 - 1.2 การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
 - 1.2.1 ความหมายของการเรียนรู้
 - 1.2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
 - 1.2.3 ขอบข่ายการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
2. การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
 - 2.1 ความหมายของการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้
 - 2.2 วัตถุประสงค์ของการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้
 - 2.3 หลักการของการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้
 - 2.4 ขั้นตอนของการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้
3. การประเมินความต้องการจำเป็น
 - 3.1 ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น
 - 3.2 ขั้นตอนของการประเมินความต้องการจำเป็น
4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - 4.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - 4.2 การจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
 - 4.3 คุณสมบัติ และบทบาทหน้าที่ของผู้ดูแลเด็ก
 - 4.4 การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้

5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความต้องการจำเป็น

1. พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

1.1 พัฒนาการของเด็กปฐมวัย

1.1.1 ความหมายของพัฒนาการ

Rathus (1988) ได้ให้ความหมายของพัฒนาการของเด็กปฐมวัยว่าเป็นขอบข่ายความรู้ของกระบวนการที่ครอบคลุมลักษณะและการเจริญเติบโตของโครงสร้างทางกายภาพเด็ก ลักษณะทางจิตวิทยา รูปแบบพฤติกรรมและวิธีการปรับตัวเพื่อสนองความต้องการของชีวิต

Hughes, Noppe, และ Noppe (1996) ได้ให้ความหมายของพัฒนาการของเด็กปฐมวัยว่าเป็นการศึกษาอย่างหลากหลายของกระบวนการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างทางร่างกาย สังคม อารมณ์และสติปัญญาโดยมีปัจจัยด้านชีววิทยาและวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อกระบวนการพัฒนาดังกล่าว

นิตยา คชภักดี (2551) ได้ให้ความหมายของพัฒนาการว่า เป็นการเปลี่ยนแปลงด้านการทำหน้าที่และวุฒิภาวะของอวัยวะระบบต่างๆและตัวบุคคล จึงทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยทำสิ่งที่ยากสลับซับซ้อนมากขึ้น รวมถึงการเพิ่มทักษะใหม่ๆ ความสามารถในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมใหม่ในบริบทของครอบครัวและสังคม และความสามารถในการทำหน้าที่ด้านต่างๆของบุคคลแสดงออกในรูปพฤติกรรม และผลงานที่ก้าวหน้าเป็นขั้นตอน

พรพรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ (2551) ได้ให้ความหมายของพัฒนาการว่า เป็นกระบวนการต่อเนื่องในวัยช่วงชีวิตของมนุษย์ พัฒนาการแต่ละด้านมีลักษณะเด่นเฉพาะในแต่ละวัย

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2553) ได้ให้ความหมายของพัฒนาการว่าคือการเปลี่ยนแปลงในตัวมนุษย์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจและสติปัญญาด้านการทำหน้าที่และวุฒิภาวะของอวัยวะระบบต่างๆรวมถึงพฤติกรรมที่แสดงออกมีลักษณะและทิศทางที่แน่นอนสัมพันธ์กับเวลา

สรุป พัฒนาการ หมายถึง กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องในด้านโครงสร้างทางร่างกาย ด้านทักษะทางสังคม ด้านอารมณ์และด้านสติปัญญา ซึ่งมีลักษณะเด่นเฉพาะในแต่ละด้านโดยมีปัจจัยด้านชีววิทยาและวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อกระบวนการนี้

1.1.2 พัฒนาการด้านต่างๆ

การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเป็นการตรวจสอบระดับพัฒนาการตามวัยของเด็ก เพื่อให้ได้ข้อมูลมาประกอบการตัดสินใจ (กุลยา ตันติผลลาชีวะ ,2551) เนื่องจากผู้ประเมินต้องนำหลักฐานการประเมินมาเปรียบเทียบกับพัฒนาการโดยทั่วไปของเด็ก (McAfee และ Leong, 2007) ดังนั้นการศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีและลำดับขั้นพัฒนาการโดยทั่วไป จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ ซึ่งพัฒนาการของเด็กปฐมวัยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ พัฒนาการด้านสังคมและพัฒนาการด้านสติปัญญา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546) ในงานวิจัยนี้จะกล่าวถึงพัฒนาการของเด็กวัย 2-5 ปี เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างคือผู้ดูแลเด็ก ที่มีหน้าที่จัดการเรียนการสอนให้กับเด็กในช่วงอายุดังกล่าว เด็กวัย 2-5 ปี โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) พัฒนาการด้านร่างกาย

1.1) ลำดับขั้นพัฒนาการด้านร่างกาย

นักจิตวิทยาพัฒนาการนิยม แบ่งพัฒนาการด้านร่างกายออกเป็น 2 ลักษณะ คือพัฒนาการทางสุขภาพ และพัฒนาการทางการเคลื่อนไหว โดยพัฒนาการทางสุขภาพ ได้แก่ น้ำหนัก และส่วนสูง ซึ่งเด็กควรมีตามวัย และมีอัตราการเพิ่มตามอัตราเฉลี่ยของเด็กในประเทศของตน (วรวรรณ เหมชะญาติ, 2549) และพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหวซึ่งแบ่งออกเป็นพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อใหญ่และพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็ก พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อใหญ่จะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเช่น การนั่ง การคลาน การยืนและการเดิน ส่วนพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กจะเกี่ยวข้องกับการใช้นิ้วและมือในการลงมือทำสิ่งต่างๆ (Hughes, Noppe, และ Noppe, 1996)

พัฒนาการของกระบวนการเจริญเติบโตด้านร่างกายมีทิศทางที่ชัดเจน 2 ทิศทาง ทิศทางแรกคือการพัฒนาจากส่วนบนไปส่วนล่าง (Cephalocaudal growth) หมายถึง ทารกจะสามารถควบคุมกล้ามเนื้อส่วนหัวและคอได้ก่อนกล้ามเนื้อส่วนลำตัว ทิศทางที่ 2 คือการเจริญเติบโตจากพื้นที่ที่ใกล้ส่วนกลางของร่างกายมากที่สุดออกไปสู่ภายนอก (Proximodistal growth) (Hughes, Noppe, และ Noppe, 1996)

พัฒนาการด้านร่างกายในช่วงวัยทารกพลังของกล้ามเนื้อใหญ่คือ การชันคอ พลิกตัว คลาน คืบ ตามด้วยความสามารถในการนั่งและตั้งไข่ เมื่ออายุได้ 3 ขวบ กลไกการทำงานของกล้ามเนื้อใหญ่จะสัมพันธ์กันมากขึ้น กระโดดได้ดี เตะลูกบอลได้ เมื่ออายุเข้า

4 ขวบ จะเดินได้ดี ปีนป่ายคล่องตัว ชอบการทำกิจกรรมทางกายด้วยมีพลังงานเหลือเฟือ เมื่ออายุเข้า 5-6 ขวบ เด็กจะมีความสามารถทางกายคล่องแคล่ว ซึ่งการเปิดโอกาสให้เด็กมีกิจกรรมทางกายเป็นการกระตุ้นกล้ามเนื้อใหญ่ ได้ออกกำลังและเพิ่มความแข็งแรง ส่วนกล้ามเนื้อเล็กเป็นพัฒนาการทางกายอีกส่วนหนึ่งที่สำคัญมาก เพราะหมายถึงการสร้างเสริมความสามารถในการหยิบ จับ คัดเขียน และกิจกรรมที่ต้องใช้กล้ามเนื้อ นิ้วมือ ฝ่ามือและข้อต่อ เด็กต้องใช้ใช้นิ้วมือในการทำกิจกรรมที่สำคัญได้แก่ การเขียนหนังสือ การจัดกระทำหยิบจับปั้นแต่งสิ่งต่างๆ การส่งเสริมการใช้นิ้วมือเป็นการส่งเสริมความสามารถของการใช้สายตากับมือให้สัมพันธ์กันด้วย (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2551) พัฒนาการด้านร่างกายซึ่งรวมไปถึงการเคลื่อนไหวของเด็กจะเผยให้เห็นถึงความพร้อมด้านสุขภาพและระบบประสาท ครูที่ไม่ได้ฝึกฝนการสังเกตและการประเมินด้านสุขภาพและลักษณะทางกายภาพของเด็กอย่างสม่ำเสมอ ถึงแม้ว่าจะทำอยู่บ่อยครั้งแต่ก็มักจะเป็นเพียงการใช้ความนึกคิดเอาหรือการใช้ความเคยชินในการสังเกตและประเมินเด็ก การสังเกตพัฒนาการด้านร่างกายในห้องเรียนควรเน้นในด้านสุขภาพโดยทั่วไปและสุขภาพะ ส่วนสูงและน้ำหนัก การประสานสัมพันธ์ในการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อมัดเล็กและมัดใหญ่ ความพร้อมด้านประสาทสัมผัสโดยเฉพาะการมองเห็นและการได้ยิน และพัฒนาการทางการพูด (Puckett และ Black, 2000)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546) ได้กำหนดพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กวัย 2-5 ปี ดังเสนอในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 พัฒนาการด้านร่างกายของเด็กวัย 2-5 ปี

พัฒนาการด้านร่างกาย	
อายุ	พัฒนาการ
2 – 3 ปี	วิ่งคล่องขึ้นแต่ไม่สามารถหยุดได้ทันที เดินถอยหลังได้ เดินขึ้นลงบันไดได้เองโดยวางเท้าทั้ง 2 ข้างบนบันไดขั้นเดียว สลับเท้าขึ้นบันไดได้เมื่ออายุย่าง 3 ปี หยิบของชิ้นเล็กๆได้ แต่หลุดมือง่าย จับดินสอแท่งใหญ่ๆได้ด้วยนิ้วชี้และนิ้วหัวแม่มือ
3 -4 ปี	กระโดดขึ้นลงอยู่กับที่ได้ รับลูกบอลด้วยมือและลำตัว

ตารางที่ 1 (ต่อ) พัฒนาการด้านร่างกายของเด็กวัย 2-5 ปี

พัฒนาการด้านร่างกาย	
อายุ	พัฒนาการ
	เดินขึ้นบันไดสลับเท้าได้ ใช้กรรไกรมือเดียวได้
4 -5 ปี	กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ได้ รับลูกบอลได้ด้วยมือทั้งสอง เดินขึ้น ลงบันไดสลับเท้าได้ เขียนรูปร่างสี่เหลี่ยมตามแบบได้ ตัดกระดาษเป็นเส้นตรงได้ กระดึบกระแฉ่งไม่ชอบอยู่เฉย เดินขึ้น ลงบันไดสลับเท้าได้

1.2) ทฤษฎีพัฒนาการด้านร่างกาย

Arnold Gesell (อ้างถึงใน สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์, 2553) ได้อธิบายทฤษฎีเกี่ยวกับการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กว่าการเจริญเติบโตของเด็กทางร่างกายเนื้อเยื่อ อวัยวะ หน้าทีของอวัยวะต่างๆและพฤติกรรมที่ปรากฏขึ้นเป็นรูปแบบที่แน่นอนและเกิดขึ้นเป็นลำดับขั้น ประสบการณ์และสภาพแวดล้อมเป็นองค์ประกอบรองที่ต่อเติมเต็มเสริมพัฒนาการต่างๆ ส่วนวุฒิภาวะจะถูกกำหนดโดยพันธุกรรม และมีในเด็กแต่ละคนมาตั้งแต่เกิด ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เด็กแต่ละวัยมีความพร้อมทำสิ่งในต่างๆได้ ถ้าวุฒิภาวะหรือความพร้อมยังไม่เกิดขึ้นตามปกติในวัยนั้นๆ สภาพแวดล้อมจะไม่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการของเด็ก

โดย Gesell ได้แบ่งพัฒนาการของเด็กที่ต้องการวัดและประเมินออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ ได้แก่

1. พฤติกรรมทางการเคลื่อนไหว ครอบคลุมการบังคับอวัยวะต่างๆของร่างกายและความสัมพันธ์ด้านการเคลื่อนไหว
2. พฤติกรรมทางการปรับตัว ครอบคลุมความสัมพันธ์ของการใช้มือและสายตา การสำรวจ ค้นหา การกระทำต่อวัตถุ การแก้ปัญหาในการทำงาน
3. พฤติกรรมทางการใช้ภาษา ครอบคลุมการที่เด็กใช้ภาษาการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

4. พฤติกรรมส่วนตัวและสังคม ครอบคลุมการฝึกปฏิบัติส่วนตน เช่น การกินอาหาร การขับถ่าย และการฝึกต่อสภาพสังคม เช่นการเล่น การตอบสนองต่อผู้อื่น

Gesell ได้เสนอกฎทิศทางของการพัฒนาไว้ดังนี้ (อ้างถึงใน พรรรถทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, 2551)

1. พัฒนาการจะแผ่ขยายทั่วร่างกายจากส่วนศีรษะลงสู่เท้า การพัฒนาทั้งในด้านโครงสร้างและหน้าที่เกิดขึ้นครั้งแรกตรงส่วนศีรษะก่อน แล้วไปลำตัวและส่วนขา ในที่สุด พัฒนาการด้านการเคลื่อนไหวก็เช่นกัน เมื่อปล่อยให้เด็กนอนคว่ำเด็กจะสามารถยกศีรษะและยกลำคอขึ้นได้ก่อนส่วนอก

2. การพัฒนาจะเริ่มจากส่วนใกล้สู่ส่วนไกล โดยเริ่มจากแกนกลางของร่างกายออกสู่ข้างนอกตรงไปยังส่วนปลายสุด คือ มือและเท้า เช่นเดียวกับพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหว เด็กจะสามารถใช้ส่วนแขนได้ก่อนที่จะใช้มือและใช้มือหยิบจับของได้ทั้งมือ ก่อนที่จะควบคุมการใช้นิ้วมือได้

2) พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ

2.1) ลำดับขั้นพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ

อารมณ์ คือสภาวะของความรู้สึกที่มีองค์ประกอบของสรีระวิทยา สถานการณ์และสติปัญญารวมอยู่ด้วย ด้านสรีระวิทยาคือเมื่อเรามีอารมณ์โกรธจัดหัวใจจะเต้นแรงขึ้น กล้ามเนื้อจะตึงแน่นมากขึ้น ด้านสถานการณ์คือเราจะรู้สึกกลัวเมื่อตกอยู่ในสถานการณ์ที่ถูกคุกคามและรู้สึกโล่งอกเมื่อได้อยู่กับสิ่งที่เรารัก ด้านสติปัญญาคือเราจะกลัวพร้อมกับความคิดว่าเรากำลังตกอยู่ในอันตราย และเราจะรู้สึกหดหู่และท้อถอยพร้อมกับความคิดว่าเรากำลังเผชิญกับสิ่งที่สูญเสียไป (Rathus, 1988) ในด้านพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจของเด็ก เป็นความสามารถในการรู้สึกและแสดงความรู้สึกของเด็ก โดยที่เด็กรู้จักควบคุมการแสดงออกอย่างเหมาะสมกับวัยและสถานการณ์ สร้างความรู้สึกที่ดีและนับถือตนเอง(สิริมา ภิญาโณนนตพงษ์, 2553) อารมณ์ในวัยเด็กเล็กเป็นระยะวิกฤติของพัฒนาการทางอารมณ์ อารมณ์ในของเด็กเล็กไม่มั่นคงและเปลี่ยนแปลงง่ายในเวลาอันสั้น เด็กวัยนี้จะแสดงอารมณ์อย่างเปิดเผย อารมณ์ที่พบโดยทั่วไปคือ ความกลัว ความวิตกกังวล ความโกรธ ความอิจฉาริษยา การส่งเสริม และช่วยให้เด็กมีความสุข มีความเบิกบานจะเป็นรากฐานสำคัญในการปรับตัวเวลาที่เป็นผู้ใหญ่ (สุรางค์ คุ้มตระกูล, 2552)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546) ได้กำหนดพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจของเด็กวัย 2-5 ปี ไว้ดังเสนอในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจของเด็กวัย 2-5 ปี

พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ	
อายุ	พัฒนาการ
2-3 ปี	แสดงอารมณ์ ความรู้สึกต่างๆด้วยคำพูด มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง เมื่อได้รับการยอมรับหรือชมเชย มีความเป็นตัวของตัวเอง
3-4 ปี	แสดงอารมณ์ตามความรู้สึก ชอบที่จะทำให้ผู้ใหญ่พอใจและได้คำชม กลัวการพลัดพรากจากผู้เลี้ยงดูใกล้ชิดน้อยลง
4-5 ปี	แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์ เริ่มรู้จักชื่นชมความสามารถ และผลงานของตนเองและผู้อื่น ชอบทำทนายผู้ใหญ่ ต้องการให้มีคนฟัง คนสนใจ

2.2) ทฤษฎีพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ

ทฤษฎีพัฒนาการทางอารมณ์-จิตใจของ David P. Ausubel (อ้างถึงใน พรหมทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, 2551) กล่าวว่า อารมณ์ของมนุษย์มีพัฒนาการตามลำดับอายุ อารมณ์แต่ละชนิดของมนุษย์เกิดขึ้นในวัยต่างๆของมนุษย์ตามระดับขั้นพัฒนาการ ส่วนความกดดันของอารมณ์ขึ้นอยู่กับปฏิสัมพันธ์ของพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ลักษณะของอารมณ์แบ่งออกเป็น 2 พวก ดังนี้

1. อารมณ์ดี คือ อารมณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อมนุษย์รับรู้ในสิ่งที่ตรงกับความต้องการ ได้แก่ อารมณ์รัก ร่าเริง สงสารหรือเห็นใจ และขำขัน อารมณ์ต่างๆจะค่อยๆพัฒนาขึ้นตามลำดับ โดยเด็กจะพัฒนาอารมณ์รักตั้งแต่แรกเกิด จากการรักตัวเองออกมาสู่คนใกล้ชิดที่สุด และกระจายออกไป ใน 2 เดือนแรก เด็กเริ่มเกิดอารมณ์เบื่อบานได้เมื่ออายุ 4 เดือน และอารมณ์เบื่อบานนี้จะเกิดในเด็กเล็กมากกว่าเด็กโต ส่วนอารมณ์สงสารเห็นใจจะเกิดขึ้นเมื่อเด็กอายุได้ประมาณ 2 ปี หรือเริ่มมีความเข้าใจสถานการณ์ต่างๆได้บ้างแล้ว เด็กจะรู้จักอารมณ์ดีทั้งหมดและปรากฏชัดเจนเมื่ออายุ 2 ปี

2. อารมณ์ไม่ดี แบ่งเป็น 5 อารมณ์ คือ อารมณ์พลัดพรากจากความรัก วิดกกังวล กลัว โกรธ ก้าวร้าว และ อิจฉาริษยา พัฒนาขึ้นจากความคับข้องใจในสิ่งแวดล้อม ซึ่ง

เป็นผลจากความไม่มั่นใจในตนเองและจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในระยะต่างๆของชีวิต อารมณ์กลัวมักจะมีอารมณ์วิตกกังวลแฝงอยู่ด้วย อารมณ์โกรธและก้าวร้าวซึ่งมักจะเกิดคู่กันจะมีในเด็กปฐมวัยมากกว่าเด็กโต อารมณ์อิจฉาและริษยาจะพบมากในเด็กที่ต้องมีการแข่งขันชิงดีชิงเด่น ส่วนอารมณ์ถูกทอดทิ้ง ถ้าเกิดขึ้นในเด็กปฐมวัย จะเกิดผลภัยต่อชีวิตของเด็ก ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆตามมา

พรพนทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ (2551) เสนอว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออารมณ์ ทำให้การแสดงออกของอารมณ์แต่ละคนต่างกัน ได้แก่ พันธุกรรม ประสบการณ์เดิม สังคม และยา หลอนประสาท

3) พัฒนาการด้านสังคม

3.1) ลำดับขั้นพัฒนาการด้านสังคม

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2552) ได้กล่าวถึงความหมายของพัฒนาการด้านสังคมว่า การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ใหญ่และเพื่อนร่วมวัย ในระยะแรกเด็กมักจะชอบเล่นคนเดียว แต่เมื่อโตขึ้นจะมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและมีความเข้าใจในความรู้สึกของเพื่อนเพิ่มขึ้น

Roediger และคณะ (อ้างถึงใน กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2551) กล่าวว่า เด็กเริ่มมีพัฒนาการทางสังคมตั้งแต่วัยทารก เมื่อแรกเกิด เด็กมักสัมผัส มองตามเสียงคน ส่งเสียง อ้ออ่า ซึ่งเป็นพฤติกรรมเริ่มต้นของพัฒนาการทางสังคม การอุ้ม กอด จับ ของพ่อแม่เป็นการถ่ายทอดความรู้สึก วัฒนธรรมและสังคมให้แก่เด็กโดยลำดับ เด็กเรียนรู้ที่จะแสดงพฤติกรรมตอบสนองในแง่บวกและลบ เพื่อทำความเข้าใจด้วยกลไกการเรียนรู้ในสมองของเด็ก เรียกว่า การปรับตัวทางสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546) ได้กำหนดพัฒนาการทางด้านสังคมของเด็กวัย 2-5 ปี ไว้ดังเสนอในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 พัฒนาการด้านสังคมของเด็กวัย 2-5 ปี

พัฒนาการด้านสังคม	
อายุ	พัฒนาการ
2-3 ปี	เล่นร่วมกับคนอื่น แต่ต่างคนต่างเล่น เริ่มรู้จักเล่นเป็นกลุ่มกับเด็กอื่น รู้จักขอและเริ่มรู้จักให้ เริ่มรู้จักรอคอย

ตารางที่ 3 (ต่อ) พัฒนาการด้านสังคมของเด็กวัย 2-5 ปี

พัฒนาการด้านสังคม	
อายุ	พัฒนาการ
3-4 ปี	รับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง ชอบเล่นแบบคู่ขนาน (เล่นของเล่นชนิดเดียวกันแต่ต่างคนต่างเล่น) เล่นสมมติได้
4-5 ปี	แต่งตัวได้ด้วยตนเอง ไปห้องส้วมได้เอง เล่นร่วมกับคนอื่นได้ รอคอยตามลำดับก่อน-หลัง แบ่งของให้คนอื่น เก็บของเล่นเข้าที่

3.2) ทฤษฎีพัฒนาการด้านสังคม

Erik Erikson (อ้างถึงใน Hughes และคณะ, 1996) เป็นนักทฤษฎีที่อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับจิตวิเคราะห์ เขาเชื่อในโครงสร้างพื้นฐานทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ Sigmund Freud แต่เขาเปลี่ยนจุดเน้นจากเรื่องของจิตใต้สำนึกสู่การตระหนักรู้ เน้นเรื่องจิตสังคมมากกว่าเรื่องแรงขับทางเพศและพัฒนาการคือกระบวนการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง เมื่อเติบโตขึ้นจะมีความท้าทายในการตัดสินใจต่อความขัดแย้งระหว่างตนเองและสังคมรอบข้างแต่ก็เป็นโอกาสที่จะช่วยให้เติบโตอย่างเต็มที่ Erikson (อ้างถึงใน สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2552) ได้เน้นความสำคัญของเด็กปฐมวัยว่าเป็นวัยที่กำลังเรียนรู้สิ่งแวดล้อมรอบตัว ซึ่งเป็นสิ่งที่แปลกใหม่และน่าตื่นเต้นสำหรับเด็ก สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมด้านจิตใจมีบทบาทในการพัฒนาบุคลิกภาพ Erikson ได้แบ่งขั้นพัฒนาการทางจิตสังคม (Psychosocial Stages of Development) ไว้ 8 ขั้น โดยใน 3 ขั้นแรกเป็นขั้นพัฒนาการที่มีความเกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย พัฒนาการทางจิตสังคมทั้ง 8 ขั้นมีรายละเอียดดังนี้

1. ความไว้วางใจ-ไม่ไว้วางใจ (Trust VS Mistrust) อยู่ในช่วงวัยทารกเนื่องจากยังช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ทารกจะหวังว่าจะมีผู้ช่วยเหลือทุกครั้งที่ตนมีความต้องการและเชื่อว่าตนเองสามารถที่จะใช้อวัยวะของตนเองช่วยตนเองเช่น หาหัวนมและคว่ำมาดูดได้ เด็กที่ขาดความไว้วางใจจะกลายเป็นคนที่ก้าวร้าว ตีตัวออกจากสิ่งแวดล้อม

2. ความเป็นตัวของตัวเองอย่างอิสระ-ความสงสัยไม่แน่ใจตัวเอง (Autonomy VS. Shame and Doubt) อยู่ในวัย 2-3 ปี เด็กวัยนี้เริ่มเรียนรู้ที่จะช่วยตนเอง ควบคุมตนเองและสิ่งแวดล้อมได้ มีความอยากรู้อยากเห็น เริ่มอยากเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง ดังนั้นผู้เลี้ยงดูต้องช่วยให้เด็กเป็นอิสระ พึ่งตนเอง ใช้คำพูดอธิบายว่าสิ่งไหนทำได้หรือไม่ได้ ในขณะเดียวกันก็ต้องปล่อยให้เด็กรู้สึกสงสัยไม่แน่ใจตัวเองว่าทำไม่ถูก เพราะทุกคนควรมีความละเอียดใจ ไม่ทำในสิ่งที่สังคมไม่ยอมรับ

3. การเป็นผู้คิดริเริ่ม-การรู้สึกผิด (Initiative VS. Guilt) อยู่ในช่วง 3-5 ปี เด็กช่วงนี้จะมีความคิดริเริ่มอยากทำอะไรด้วยตนเองจากจินตนาการของตนเอง การเล่นจึงสำคัญมากและเด็กก็พยายามที่จะเป็นอิสระ พึ่งตนเองอยู่ เป็นวัยเลียนแบบผู้ที่ใกล้ชิดหรือสิ่งแวดล้อมที่ตนรับรู้ เด็กเริ่มเรียนรู้และยอมรับค่านิยมของครอบครัวและสิ่งที่ถ่ายทอดสู่เด็ก ถ้าเด็กไม่มีอิสระในการค้นหา ก็จะส่งผลไปสู่ความคับข้องใจที่ไม่สามารถเรียนรู้ในสิ่งที่ตนอยากรู้ ซึ่งจะส่งผลต่อจิตใจและความรู้สึกผิดติดตัวเด็ก

4. ความต้องการที่จะทำกิจกรรมอยู่เสมอ-ความรู้สึกด้อย (Industry VS Inferiority) อายุ 6-12 ปี เด็กวัยนี้ต้องการที่จะทำอะไรอยู่เสมอและมักภูมิใจว่าทำอะไรได้ ผู้ใหญ่ต้องช่วยให้เด็กทำได้สำเร็จ เพื่อให้เด็กรู้ว่าตนมีความสามารถและรู้สึกดีต่อตนเอง ต้องมีประสบการณ์ที่ส่งเสริมให้เด็กคิดว่าตนเองเก่งเพื่อไม่ให้เกิดปมด้อย

5. การรู้จักว่าตนเองเป็นเอกลักษณ์-การไม่รู้จักตนเองหรือสับสนในบทบาทในสังคม (Ego Identity VS Role Confusion) อายุ 12-18 ปี เด็กวัยนี้จะรู้สึกว่าตนเองมีความเจริญเติบโตและเป็นกังวลต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เริ่มคิดแบบผู้ใหญ่ ถามตัวเองว่า "ฉันคือใคร" มีความสับสนและไม่แน่ใจ กลัวการไม่ยอมรับจากสังคม เด็กวัยนี้ควรรหาเอกลักษณ์ของตนเองให้ได้ หากขาดความมั่นใจจะเป็นคนไม่มีหลักการและจะเลียนแบบผู้อื่นในที่สุด

6. ความใกล้ชิดผูกพัน-ความอ้างว้างตัวคนเดียว (Intimacy VS Isolation) อยู่ในช่วงวัยผู้ใหญ่ระยะต้นเริ่มรู้จักตนเองและพร้อมที่จะมีความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ หากยอมรับกันและกันโดยไม่สูญเสียความเป็นตัวตนของตัวเองไปก็จะอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข

7. ความเป็นห่วงชนรุ่นหลัง-ความคิดถึงแต่ตนเอง (Generativity VS Stagnation) เป็นวัยที่อยากให้ความรู้ สักสอน เป็นห่วงเยาวชนรุ่นหลัง เพื่อปลูกฝังให้เป็นคนดี บางคนสนใจแต่ตนเองไม่เป็นห่วง และไม่ไว้วางใจผู้อื่น

8. ความพอใจในตนเอง-ความสิ้นหวังและไม่พอใจในตนเอง (Ego Integrity VS Despair) ะยะบั้นปลายของชีวิต ผู้อาวุโสบางท่านยอมรับได้ว่ามีชีวิตที่ดีและทำได้ดีที่สุด พร้อมที่จะตาย แต่หากผู้ที่มีปัญหาในชีวิตขั้นต้นๆและแก้ไขไม่ได้ ปัญหาเหล่านั้นยังติดตามทุกกระยะ มักจะไม่พอใจในตนเอง รู้ว่าตนเองไม่มีประโยชน์ มีความผิดหวังในชีวิตและแก้ไขไม่ได้

4) พัฒนาการด้านสติปัญญา

4.1) ลำดับขั้นพัฒนาการด้านสติปัญญา

Puckett และ Black (2000) กล่าวว่า พัฒนาการด้านสติปัญญา เกี่ยวข้องกับการรับรู้ ความตั้งใจ ความคิด ความจำ การแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์และภาษาก่อนที่เด็กๆจะมีการเข้าเรียนในระดับก่อนประถมศึกษาพวกเขาได้แสดงให้เห็นถึงความสามารถมากมายในการเรียนรู้ การเรียนรู้ของเด็กๆได้รับอิทธิพลจากพันธุกรรม ความพร้อมของระบบประสาท ความสัมพันธ์ สภาวะทางอารมณ์ ภูมิหลังทางวัฒนธรรม ประสบการณ์และบริบทแวดล้อม วิธีการเรียนรู้ ความสนใจส่วนตัวและจุดเด่นของแต่ละคน

วรวรรณ เหมชะญาติ (2549) กล่าวว่า พัฒนาการทางสติปัญญา มี 2 ด้าน คือพัฒนาการทางการเรียนรู้และการปรับตัว และพัฒนาการทางภาษา หากเด็กไม่สามารถพัฒนาไปตามขั้นตอนได้ในระยะเวลา 6 ปีแรก การส่งเสริมให้เกิดพัฒนาการในภายหลังจะทำได้ยากมาก หรืออาจทำไม่ได้เลย พัฒนาการทางสติปัญญาทั้ง 2 ด้าน มีลักษณะพัฒนาการในช่วงอายุ 2-5 ปีดังนี้

1. ลักษณะพัฒนาการทางการเรียนรู้และปรับตัว โดยเด็กอายุ 2-3 ปี เขียนวงกลมบนกระดาษหรือพื้นดินทรายได้ ต่อบล็อก 3 ก้อนได้ ชอบถาม “อะไร” “ใคร” เด็กอายุ 3-4 ปี สนใจสิ่งที่เคลื่อนไหว เช่น รถ เรือ เครื่องบิน สัตว์ ชอบฟังนิทาน คำคล้องจอง ชอบถาม “ที่ไหน” “ทำไม” และเด็กอายุ 4-5 ปี ช่างซักถาม วาดรูปคนได้ 2-3 ส่วน สามารถลากเส้นเป็นรูปสี่เหลี่ยมและสามเหลี่ยมได้ รู้จักวันในสัปดาห์ รู้จักสี 4 สี ชอบเรื่องใกล้ตัว

2. ลักษณะพัฒนาการทางภาษา เด็กอายุ 2 ปี พูดได้ประมาณ 50 คำ และบางทีก็พูดเป็นประโยคสั้น เริ่มใช้คำแทนตนเอง เริ่มตั้งคำถามและเข้าใจเรื่องที่อยู่อื่นพูดด้วย และ 3-4 ปี พูดจาสนทนาโต้ตอบได้ดีขึ้น สามารถนับนิ้วมือได้ ชอบฟังนิทาน คำคล้องจอง และเรื่องเล่า

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546) ได้กำหนด พัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเด็กวัย 2-5 ปี ไว้ดังเสนอในตาราง

ตารางที่ 4 พัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กวัย 2-5 ปี

พัฒนาการด้านสติปัญญา	
อายุ	พัฒนาการ
2-3 ปี	<p>มีช่วงความสนใจกับของบางอย่างได้นาน 3-5 นาที</p> <p>ขอบคุณหนังสือภาพ</p> <p>ชอบฟังบทกลอน นิทาน คำคล้องจอง</p> <p>สนใจค้นคว้า สำรวจสิ่งต่างๆ</p> <p>เริ่มประโยคคำถาม “อะไร”</p> <p>สนใจอย่างรู้อยากเห็นสิ่งรอบตัว</p> <p>ขีดเขียนเส้นตรงเป็นแนวตั้งได้</p> <p>วางของซ้อนกันได้ 4-5 ชั้น</p>
3-4 ปี	<p>สำรวจสิ่งต่างๆ ที่เหมือนกันและต่างกันได้</p> <p>บอกชื่อของตนเองได้</p> <p>ขอความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา</p> <p>สนทนาโต้ตอบ/เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้นๆ ได้</p> <p>สนใจนิทานและเรื่องราวต่างๆ</p> <p>ชอบฟังนิทาน คำคล้องจอง สามารถร้องเพลง ท่องคำกลอน คำคล้องจองง่ายๆ และแสดงท่าทางเลียนแบบได้</p> <p>ชอบใช้คำถาม “ที่ไหน” “ทำไม”</p> <p>สร้างผลงานตามความคิดของตนเองอย่างง่ายๆ</p> <p>สนใจสิ่งเคลื่อนไหว เช่น รถ สัตว์</p> <p>อยากรู้อยากเห็นทุกอย่างรอบตัว</p>
4-5 ปี	<p>จำแนกสิ่งต่างๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้</p> <p>บอกชื่อและนามสกุลของตนเองได้</p> <p>พยายามแก้ปัญหาด้วยตนเองหลังจากได้รับคำแนะนำ</p> <p>สนทนาโต้ตอบ / เล่าเรื่องเป็นประโยคอย่างต่อเนื่อง</p> <p>สร้างผลงานตามความคิดของตนเอง โดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น</p>

4.2) ทฤษฎีพัฒนาการด้านสติปัญญา

ทฤษฎีพัฒนาการด้านสติปัญญาของ Jean Piaget

Jean Piaget (อ้างถึงใน สุรางค์ โค้วตระกูล, 2552) เชื่อว่าคนเราทุกคนตั้งแต่เกิดมามีความพร้อมที่จะเป็นผู้เริ่มมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมก่อน (Active) และมนุษย์มีแนวโน้มพื้นฐานติดตัวมาแต่กำเนิด 2 ชนิด ได้แก่

1. การจัดและรวบรวม (Organization) หมายถึง การจัดและรวบรวมกระบวนการต่างๆภายใน เข้าเป็นระบบต่อเนื่องอย่างเป็นระเบียบและปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาที่ได้ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม

2. การปรับตัว (Adaptation) หมายถึง การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมเพื่ออยู่ในสภาพสมดุล การปรับตัว ประกอบด้วยกระบวนการ 2 อย่างได้แก่ (2.1) การซึมซับประสบการณ์ (Assimilation) เมื่อได้ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมก็จะซึมซับประสบการณ์ใหม่รวมเข้าอยู่ในโครงสร้างของสติปัญญา (Cognitive Structure) และ (2.2) การปรับโครงสร้างทางเซาร์ปัญญา (Accommodation) หมายถึงการเปลี่ยนแปลงแบบโครงสร้างของสติปัญญาที่มีอยู่แล้วให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ เปลี่ยนความคิดให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมใหม่

การที่เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและได้ปรับตัวอยู่เสมอจะช่วยให้เกิดพัฒนาการทางสติปัญญา ซึ่ง Piaget ได้แบ่งองค์ประกอบที่มีบทบาทสำคัญในพัฒนาการทางสติปัญญา ดังนี้

1. วุฒิภาวะ (Maturament) การเจริญเติบโตทางด้านสรีรวิทยาของสมอง มีส่วนสำคัญต่อพัฒนาการทางสติปัญญา ดังนั้นควรจัดสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับความพร้อมหรือวัยของเด็ก

2. ประสบการณ์ (Experience) เกิดเมื่อคนเราปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม โดยแบ่งเป็น ประสบการณ์ที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ (Physical Environment) และประสบการณ์เกี่ยวกับการคิดหาเหตุผลและทางคณิตศาสตร์ (Logico-math-ematical experience)

3. การถ่ายทอดความรู้ทางสังคม (Social Transmission) คือ การที่พ่อแม่ ครู คนรอบข้างถ่ายทอดความรู้ให้เด็กที่พร้อมจะรับด้วยกระบวนการซึมซับประสบการณ์หรือการปรับโครงสร้างทางสติปัญญา

4. กระบวนการพัฒนาสมดุล (Equilibration) หรือการควบคุมพฤติกรรมของตนเองในตัวเองแต่ละบุคคล เพื่อปรับความสมดุลของพัฒนาการทางสติปัญญา ซึ่งเป็น

ขั้นสูงต่อไปอีกขั้นหนึ่ง โดยใช้กระบวนการซึมซาบประสบการณ์ และการปรับโครงสร้างทางสติปัญญา

Piaget ได้แบ่งขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาออกเป็น 4 ขั้นคือ

1. ขั้นประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (Sensorimotor Stage) เริ่มตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 2 ปี เป็นขั้นที่เด็กเรียนรู้โดยใช้ประสาทสัมผัสต่างๆ เช่น ปาก หู ตา เด็กเรียนรู้จากการสัมผัส จับต้องสิ่งแวดลอมรอบตัว พัฒนาการช่วงนี้ถือว่ามีความสำคัญมาก เพราะเด็กในวัยนี้แสดงให้เห็นว่ามีสติปัญญาด้วยการกระทำ แก้ไขปัญหาได้แม้จะไม่สามารถอธิบายได้ นอกจากนี้ยังช่วยให้เด็กเกิดโครงสร้างผ่านทางความคิดและเป็นจุดเชื่อมต่อไปสู่การรับรู้ลักษณะเด่นๆ เด็กในช่วงวัยนี้ยังไม่สามารถแยกตนออกจากสิ่งแวดล้อมได้
2. ขั้นความคิดก่อนเกิดปฏิบัติการ (Pre-operational Stage) ตั้งแต่อายุ 18 เดือน -6 ปี เด็กเริ่มเรียนรู้ภาษาพูดและเข้าใจสัญลักษณ์ หรือใช้เครื่องหมายท่าทางในการสื่อความหมาย ในระยะนี้โครงสร้างทางสติปัญญาจะเป็นแบบง่ายๆ การรับรู้ดีขึ้น เด็กจะเลียนแบบผู้ใหญ่ในเวลาเล่นเป็นการเล่นสมมติ แต่ยังมีข้อจำกัดหลายอย่างคือ เด็กยังมีความตั้งใจที่ละอย่าง ทำให้มีความคิดบิดเบือน เด็กยังยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ไม่เข้าใจความคิดของผู้อื่นความจริงของเด็กวัยนี้ได้จากการรับรู้ เด็กวัยนี้ไม่สามารถเรียงลำดับ และยังไม่เข้าใจการคิดย้อนกลับรวมถึงไม่เข้าใจเรื่องการคงตัวของสสาร จะให้เหตุผลจากรูปร่างที่เห็น
3. ขั้นปฏิบัติการคิดแบบรูปธรรม (Concrete Operational Stage) อยู่ในช่วงอายุ 7-11 ปี เด็กสามารถรับรู้เกี่ยวกับรูปธรรมได้ดี สามารถใช้เหตุผลกับสิ่งที่เห็นได้ เริ่มรู้จักสร้างกฎเกณฑ์ จัดหมวดหมู่ แบ่งพวกและเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ได้ดีขึ้น เริ่มคิดเป็นนามธรรมได้บ้าง
4. ขั้นปฏิบัติการคิดแบบนามธรรม (Formal Operational Stage) ช่วงอายุ 11-15 ปี เด็กสามารถรู้จักคิดหาเหตุผลอย่างมีระบบ และเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ดีขึ้น สามารถคาดคะเน ตั้งสมมติฐาน และแก้ปัญหาได้ มีความคิดหาเหตุผลแบบตรรกศาสตร์ เป็นขั้นเกิดพัฒนาการทางสติปัญญาอย่างสมบูรณ์ เด็กวัยนี้จะมีความคิดเท่าผู้ใหญ่แตกต่างกันที่คุณภาพเพราะประสบการณ์

Berk (1997) ได้เสนอเกี่ยวกับการนำทฤษฎีของ Piaget ไปใช้ในการศึกษา โดยกล่าวว่าทฤษฎีของ Piaget มีผลอย่างมากต่อการศึกษาโดยเฉพาะในระดับปฐมวัยและประถมศึกษา มี 3 หลักการที่เป็นรากฐานในการพัฒนาหลักสูตรอย่างหลากหลายได้แก่

1. เน้นการเรียนรู้โดยการค้นพบ (discovery learning) เด็กได้รับการสนับสนุนให้ค้นพบโดยการมีปฏิสัมพันธ์อย่างธรรมชาติกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว แทนการนำเสนอหรือการสอนด้วยวาจา ในการเรียนรู้เช่นนี้ครูจะจัดหากิจกรรมต่างๆมากมายเพื่อสนับสนุนการสำรวจและการค้นพบของเด็กโดยให้เด็กสามารถเลือกทำกิจกรรมได้อย่างอิสระ

2. ความรู้สึกที่ไวต่อความพร้อมในการเรียนรู้ของเด็ก ในห้องเรียนครูจะไม่พยายามเร่งพัฒนาการของเด็ก Piaget เชื่อว่าประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมจะช่วยสร้างระดับความคิดที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก ครูต้องคอยสังเกตเด็กและแนะนำประสบการณ์ที่让孩子ได้ฝึกสร้างโครงสร้างทางความคิด (Schemes) แต่ถ้าเร่งให้เด็กเรียนในขณะที่เด็กยังไม่แสดงให้เห็นว่าเขาสนใจหรือพร้อมที่จะเรียน สิ่ง que เด็กเรียนนั้นจะเป็นเพียงแค่การท่องจำผิวเผินไม่ใช่ความเข้าใจที่แท้จริง

3. การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ทฤษฎีของ Piaget ถือว่าเด็กทุกคนจะผ่านขั้นตอนที่เหมือนกันของพัฒนาการตามทฤษฎี แต่พวกเขาก็ยังมีความแตกต่างกัน ดังนั้นครูจึงต้องสร้างความพยายามในการจัดกิจกรรมสำหรับแต่ละคนและสำหรับกลุ่มเล็กๆ มากกว่าการจัดกิจกรรมแบบรวมทั้งห้อง

ทฤษฎีพัฒนาการด้านสติปัญญาของ Lev semenovich Vygotsky

Lev semenovich Vygotsky ศึกษาพัฒนาการทางสติปัญญาในมุมมองทางวัฒนธรรมเชิงสังคมเกี่ยวกับวิธีการเจริญเติบโต พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก เขาเน้นไปที่ความต้องการที่จะรับรู้และเข้าใจสถานะของสังคมที่อยู่รอบๆ ตัวเด็กอีกทั้งยังเน้นความสำคัญของภาษาที่มีต่อพัฒนาการทางด้านสติปัญญา แสดงให้เห็นว่าเมื่อเด็กได้รับการเตรียมการด้านคำศัพท์และสัญลักษณ์เด็กจะสามารถสร้างความคิดรวบยอดได้ง่ายมากขึ้น Vygotsky เชื่อว่าเมื่อความคิดและภาษารวมเข้าด้วยกันจะเกิดความคิดรวบยอดที่มีความหมายและจะช่วยเสริมกระบวนการคิดของเด็กด้วย

Vygotsky (อ้างถึงใน Berk, 1997) เชื่อว่าเด็กคือนักแสวงหาความรู้ด้วยความกระตือรือร้น เด็กจะมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้นเมื่อได้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เมื่อได้ร่วมกิจกรรมกับผู้ใหญ่ในสังคมเด็กจะสามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมและคิดอย่างมีความหมายต่อสังคมของตน แนวคิดที่สำคัญของทฤษฎีนี้คือ พื้นที่รอยต่อพัฒนาการ (zone of proximal development) อธิบายโดยการกล่าวถึงงานของเด็กที่เด็กไม่สามารถทำได้ด้วยตนเองแต่จะสามารถทำได้สำเร็จหากมีผู้ใหญ่คอยช่วยเหลือ

ทฤษฎีพัฒนาการด้านสติปัญญาของ Howard Gardner

Howard Gardner (อ้างถึงใน Puckett และ Black, 2000) เจ้าของทฤษฎีพหุปัญญา ได้ให้ความหมาย ของปัญญาไว้ว่า ปัญญา คือ ความสามารถในการแก้ปัญหาหรือสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่มีคุณค่า Gardner เสนอว่าสติปัญญาของคนเรานั้นมีรูปแบบที่หลากหลาย ในปี 1983 ในหนังสือ Frames of mind เขาได้แบ่งรูปแบบของปัญญาออกเป็น 7 ด้าน ต่อมาในปี 1997 เขาได้เพิ่มเป็น 8 ด้าน Gardner แนะนำว่าปัญญาของมนุษย์นั้นมีความเชื่อเดิมๆว่าปัญญาขึ้นอยู่กับพันธุกรรมที่กำหนดไว้ตายตัวและไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ซึ่งสามารถวัดได้โดยแบบทดสอบมาตรฐาน Gardner กล่าวว่าปัญญาคือบางสิ่งที่เกิดขึ้นมาพร้อมกับตัวคุณ คุณจะมีความชำนาญหนึ่งและไม่สามารถทำอะไรได้มากไปกว่าปัญญาที่คุณมีการทดสอบจะบอกว่าคุณมีความชำนาญอย่างไร Gardner เสนอปัญญาทั้ง 8 ด้านและลักษณะของปัญญานั้นๆที่แสดงออกในเด็กและผู้ใหญ่

1. ปัญญาด้านภาษา (Linguistic Intelligence) ประกอบด้วยความเข้าใจความหมาย การเรียงลำดับ เสียง จังหวะและการผันคำ เด็กที่มีความฉลาดในด้านนี้จะตั้งใจฟังคำพูดของผู้อื่น สนุกกับการพูดคุยจ้อจ๊ะ เล่นเกมที่เกี่ยวข้องกับคำ แต่งเรื่องราว จังหวะ เพลง วลีและประโยค ชอบเล่นเกมคำปริศนา เด็กเหล่านี้อาจจูงกับนิทานที่เกินความจริง ถ้ามคำถามที่หลากหลาย หาทสนทนาแบบผู้ใหญ่และชอบเล่นละครเลียนแบบสังคมที่มีหัวข้อที่ซับซ้อน พวกเขาแต่งเรื่องและแสดงความเป็นนักเขียนอีกทั้งสามารถจำชื่อคนและชื่อสถานที่ได้ดีเป็นพิเศษ พวกเขาสามารถบรรยายเหตุการณ์และประสบการณ์ของตนได้อย่างฉลาดและมีสีสัน ความฉลาดด้านนี้คือเป็นลักษณะของนักเขียน นักแต่งกลอน นักได้วาที นักการเมือง ผู้บรรยาย และนักวิจารณ์ละครและวรรณกรรม

2. ปัญญาด้านดนตรี (Musical Intelligence) อธิบายว่าเป็นการตระหนักรู้อย่างดีเยี่ยมของระดับของเสียง จังหวะ และเสียงจากเครื่องดนตรีที่ต่างกัน ความฉลาดด้านนี้มักพบได้ในวัยทารกจนถึงวัยหัดพูด ทารกหรือวัยเตาะแตะจะกำหนดเสียง รูปแบบฉันทลักษณ์และโทนเสียง เลียนแบบรูปแบบและโทนเสียงร้องจากผู้อื่นด้วยความแม่นยำ เด็กที่มีปัญญาด้านนี้จะสนุกกับการร้องเพลง การจำ การร้องตามเพลงและจังหวะเดิมๆ ชอบฮัมเพลงหรือร้องเพลงด้วยตนเอง อยากรู้ อยากเห็นและสนุกกับการลองเล่นเครื่องดนตรี ไรต่อเสียงต่างๆในสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวัน เด็กที่มีปัญญาด้านนี้จะมีลักษณะของนักแต่งเพลง นักร้องที่เชี่ยวชาญ นักเล่นดนตรี ผู้นำวงดนตรี นักประพันธ์และผู้เชี่ยวชาญด้านเสียงเพลง

3. ปัญญาด้านเหตุผลและคณิตศาสตร์ (Logical-Mathematical Intelligence) ประกอบด้วยความสามารถในการจัดรูปแบบ แบ่งประเภทและความสัมพันธ์ต่างๆ เด็กที่มีปัญญาด้านนี้มีความสามารถในการจัดเรียง แยกประเภท ให้เหตุผล สร้างรูปแบบของ ตระกะและความสัมพันธ์ ค้นพบความคล้ายคลึงกัน พัฒนาสมมติฐานหรือข้อสงสัย สรุป คำนิยาม และใช้ตัวเลขได้อย่างคล่องแคล่ว พวกเขาสนุกกับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ตัวเลข การนับ การ จัดแบ่งกลุ่ม การคัดแยก การเรียงลำดับ การวัดและการประเมิน เด็กเหล่านี้มักถามคำถาม มากมายและสนุกกับคำถามว่า “อะไรจะเกิดขึ้นถ้า..” “ถ้า..แล้ว” เด็กที่มีปัญญาด้านนี้มีลักษณะ ของนักวิทยาศาสตร์ นักคณิตศาสตร์และนักตรรกวิทยา

4. ปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ (Spatial Intelligence)

ประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับการมองเห็น ความสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงการรับรู้ของสิ่งเร้า ทางด้านการมองเห็น เด็กที่มีปัญญาด้านนี้จะมีการรับรู้เกี่ยวกับสี รูปทรง เส้นและรูปแบบอย่างดี ที่สุดและสามารถจินตนาการถึงองค์ประกอบของมิติสัมพันธ์ได้ เด็กเหล่านี้จะมีความรู้สึที่ดี เกี่ยวกับทิศทางและระยะทาง สนใจอย่างใกล้ชิดในการจัดรูปแบบต่างๆ ปัญญาด้านนี้มีลักษณะ ของนักออกแบบ สถาปนิก นักมนุษยวิทยา

5. ปัญญาด้านการเคลื่อนไหวและกล้ามเนื้อ (Bodily kinesthetic intelligence) สัมพันธ์กับความสามารถในการเคลื่อนไหวร่างกาย จะแสดงลักษณะของความ สัมพันธ์ของกล้ามเนื้อเล็กในการทำงานประณีต แสดงลักษณะของความสมดุล ความว่องไว ความแข็งแรง ความเร็ว ความชำนาญ การแสดงออกและการแปลภาษากาย เด็กจะแสดงปัญญา ด้านนี้ผ่านความสนใจและการมีทักษะในกิจกรรมที่ใช้จังหวะและการเคลื่อนไหว การเต้น การเล่น นิ้วมือ หุ่นมือ ละครใบ้ การใช้คานทรงตัวและอุปกรณ์กีฬาอื่นที่ใช้ความแม่นยำและความสัมพันธ์ ของร่างกาย กิจกรรมที่ต้องใช้เครื่องกีดขวางและว่ายน้ำ เด็กเหล่านี้มักจะอยู่นิ่งมากกว่าเด็กคนอื่น ๆ เด็กที่มีปัญญาด้านนี้จะมีลักษณะของนักเต้น นักเทนนิส นักเล่นยิมนาสติก นักแสดงละครใบ้ ศัลยแพทย์ และช่างเครื่องยนต์

6. ปัญญาด้านมนุษยสัมพันธ์ ความสัมพันธ์ระหว่าง

บุคคล (Interpersonal Intelligence) เกี่ยวกับความสามารถของการรับรู้ถึงความแตกต่างของ ความรู้สึก อารมณ์ นิสัย และความสนใจของผู้อื่น ผู้ที่มีปัญญาด้านนี้จะมีความรู้สึกไวต่อการ แสดงออกทางสีหน้า โทนเสียง ภาษากายและตอบสนองต่อสิ่งเหล่านี้ได้อย่างเหมาะสม เด็กที่มี ปัญญาด้านนี้เป็นเด็กที่มีความสามารถทางสังคม สนุกสนานกับกลุ่มเพื่อน สร้างสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้ดีและซื่อสัตย์ต่อเพื่อนของตน มีความทักษะในการเจรจาต่อรองหรือพูดโต้แย้งได้ดี เด็กเหล่านี้

รับฟังเหตุผลและคำแนะนำของผู้อื่น รู้สึกถึงความไม่ยุติธรรมต่อตนเองและผู้อื่น พวกเขาสนุกกับการช่วยเหลือผู้อื่น ผู้ปกครอง ครู ที่ปรึกษา รัฐมนตรีคือผู้ที่มีความคือผู้ที่มีความฉลาดในด้านนี้

7. ปัญญาด้านการรู้จักตนเอง (Intrapersonal Intelligence)

เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกและระดับอารมณ์ของตนเอง ความสามารถในการเห็นความแตกต่างในความหลากหลายของความซับซ้อนทางความรู้สึกและเข้าใจพฤติกรรมตนเอง เด็กที่มีปัญญาด้านนี้จะมีความภูมิใจในตนเอง รู้สึกดีกับตัวเองและมีเหตุผลที่อธิบายตนเองได้ แสดงความรู้สึกด้วยคำพูดได้ดี เด็กเหล่านี้มักทบทวนกับตัวเองและมีความสุขกับกลุ่มเพื่อน พวกเขาทำให้เพื่อนๆสบายใจ เขาจะรู้ว่าเมื่อใดควรจะออกมาจากสถานการณ์ที่สร้างให้เกิดความไม่สบายใจต่อตัวเขา เป็นเด็กที่มีความฉลาดในการสื่อสาร ปัญญาด้านนี้มักจะมีในผู้ที่เป็นที่ปรึกษา นักจิตวิทยาเด็ก ผู้นำศาสนาและผู้แตงนวนิยายผู้ที่สามารถอธิบายความรู้สึกภายในของตนเองได้

8. ปัญญาด้านการเข้าใจในธรรมชาติ (Naturalist Intelligence)

เกี่ยวข้องกับความสามารถในการแบ่งแยกประเภทของสิ่งที่เป็นธรรมชาติในโลกอย่างพืช แร่ธาตุ และสัตว์ รวมถึงความสามารถในการแยกแยะลักษณะของนิเวศวิทยา ภูมิศาสตร์และมานุษยวิทยา เด็กที่มีความสามารถด้านนี้จะแสดงความสนใจในปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ แมลง สัตว์เลี้ยงลูก สุนัขการระบุง การดูแลและธรรมชาติของสัตว์ทุกประเภท อากาศ เมล็ดพันธุ์และพืช ต้นไม้และใบไม้ เปลือกไม้ ผลไม้เล็กๆ พวกเขาอาจแสดงความสนใจในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับดาราศาสตร์ ศาสตร์ทางทะเล การดูแลต้นไม้และป่า การทำสวน สุขภาพร่างกาย การศึกษาเกี่ยวกับร่างกาย พวกเขาจะสนุกกับการบรรยายและแยกประเภทเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติและแบ่งแยกระหว่างธรรมชาติกับสิ่งที่ไม่เป็นธรรมชาติ ลักษณะของปัญญาด้านนี้จะมีในนักพฤกษศาสตร์ นักมานุษยวิทยา นักภูมิศาสตร์ นักดาราศาสตร์ ผู้ที่ศึกษาเกี่ยวกับทะเล นักออกแบบตกแต่งอาหารฟอครัว และชาวสวน

ทิสนา แคมมณี (2554) ได้กล่าวถึงแนวทางการนำทฤษฎี

พหุปัญญามาใช้ในการเรียนการสอนมีหลากหลายดังนี้

1. เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีเขาวนปัญญาแต่ละด้านไม่เหมือนกัน ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนควรมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ที่สามารถส่งเสริมเขาวนปัญญาหลายๆ ด้าน มิใช่มุ่งพัฒนาแต่เพียงเขาวนปัญญาด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการของสติปัญญาหลาย ๆ ด้าน จะช่วยให้ผู้เรียนทุกคนมีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองอย่างรอบด้าน พร้อมทั้งช่วยส่งเสริมอัจฉริยภาพหรือความสามารถเฉพาะตนของผู้เรียนไปในตัว

2. เนื่องจากผู้เรียนมีระดับพัฒนาการในเชาวน์ปัญญาแต่ละด้านไม่เท่ากัน ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับขั้นพัฒนาการในแต่ละด้านของผู้เรียน

3. เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีเชาวน์ปัญญาแต่ละด้านไม่เหมือนกัน การผสมผสานของความสามารถด้านต่าง ๆ ที่มีอยู่ไม่เท่ากันนี้ ทำให้เกิดเป็นเอกลักษณ์หรือลักษณะเฉพาะของแต่ละคนซึ่งไม่เหมือนกัน ทำให้แต่ละคนแตกต่างกัน และความแตกต่างที่หลากหลายนี้ สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม ดังนั้น กระบวนการคิดที่ว่าคนนี้เก่ง หรือ เก่งกว่าคนนั้นคนนี้จึงควรจะเปลี่ยนไป การสอนควรเน้นการส่งเสริมความเป็นเอกลักษณ์ของผู้เรียน ครูควรสอนโดยเน้นให้ผู้เรียนค้นหาเอกลักษณ์ของตน ภาควุฒิไฉนในเอกลักษณ์ของตนเอง และเคารพในเอกลักษณ์ของผู้อื่น รวมทั้งเห็นคุณค่าและเรียนรู้ที่จะใช้ความแตกต่างของแต่ละบุคคลให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เช่นนี้ ผู้เรียนก็จะเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข มีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง ในขณะที่เดียวกันก็มีความเคารพในผู้อื่น และอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูลกัน

4. ระบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ควรจะต้องมีการปรับเปลี่ยนไปจากแนวคิดเดิม วิธีการประเมินผลการเรียนการสอนที่ดี ควรมีการประเมินหลาย ๆ ด้าน และในแต่ละด้านควรเป็นการประเมินในสภาพการณ์ของปัญหาที่สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยอุปกรณ์ที่สัมพันธ์กับเชาวน์ปัญญาด้านนั้น ๆ การประเมินจะต้องครอบคลุมความสามารถในการแก้ปัญหา หรือการสร้างสรรคผลงานโดยใช้อุปกรณ์ที่สัมพันธ์กับเชาวน์ปัญญาด้านนั้น อีกวิธีหนึ่งคือ การให้เรียนอยู่ในสภาพการณ์ที่ซับซ้อนซึ่งต้องใช้สติปัญญาหลายด้าน หรือการให้อุปกรณ์ซึ่งสัมพันธ์กับเชาวน์ปัญญาหลาย ๆ ด้าน และสังเกตดูว่า ผู้เรียนเลือกใช้เชาวน์ปัญญาด้านใด หรือศึกษาและใช้อุปกรณ์ซึ่งสัมพันธ์กับเชาวน์ปัญญาด้านใด มากเพียงไร

1.2 การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

1.2.1 ความหมายของการเรียนรู้

สุรางค์ โค้วตระกูล (2552) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ไว้ว่า การเรียนรู้ หมายถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์ที่คนเรามีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม หรือจากการฝึกฝน

กุลยา ตันติผลลาชีวะ (2551) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ไว้ว่า เป็นกลไกการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลที่หมายถึงการเปลี่ยนแปลงศักยภาพของพฤติกรรมอย่างถาวร โดยเป็นผลมาจากประสบการณ์ที่ได้รับ และประสบการณ์นั้นเป็นเหตุให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การได้รับรู้เหตุการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมจะมีผลทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงอย่างสังเกตเห็น

ได้ชัดเจน เรียกว่า การเรียนรู้ ซึ่งสามารถเกิดขึ้นได้ทุกสถานที่ ทุกเวลา การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล สังคม และสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่สร้างเสริมการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัยที่สำคัญ

วรวรรณ เหมชะญาติ (2549) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ไว้ว่า การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ต่างๆที่บุคคลได้รับ

สรุป การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เนื่องมาจากประสบการณ์ต่างๆที่บุคคลได้รับ จากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมหรือจากการฝึกฝน

1.2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

นักจิตวิทยาและนักการศึกษาจำนวนมากได้พยายามศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้ของทั้งสัตว์และมนุษย์ และได้ค้นพบทฤษฎีและหลักการต่างๆที่ใช้ประยุกต์ไปใช้ในการจัดการศึกษา ซึ่งกลุ่มทฤษฎีของการเรียนรู้มีหลายกลุ่ม (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2552) และในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 20 เริ่มมีแนวคิดที่หลากหลายมากขึ้น ทฤษฎีการเรียนรู้ในยุคนี้เริ่มเริ่มมีการทดลองตามกระบวนการวิทยาศาสตร์มากขึ้น ทิศนา แวมมณี (2554) จัดทฤษฎีการเรียนรู้เป็นกลุ่มใหญ่ๆได้ 4 กลุ่ม ดังนี้

1) ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behavioral)

นักทฤษฎีในกลุ่มนี้มองธรรมชาติของมนุษย์ในลักษณะที่เป็นกลางคือ ไม่ดีไม่เลว การกระทำต่างๆของมนุษย์เกิดจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมภายนอก พฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากการตอบสนองต่อสิ่งเร้า การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง กลุ่มพฤติกรรมนิยมให้ความสำคัญกับพฤติกรรมมาก เพราะเป็นสิ่งที่เห็นได้ชัด สามารถวัดและทดสอบได้

2) ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยม (Cognitive)

นักทฤษฎีกลุ่มนี้เริ่มขยายขอบเขตของความคิดที่เน้นทางด้านพฤติกรรมออกไปสู่กระบวนการทางความคิด ซึ่งเป็นกระบวนการภายในสมอง พวกเขาเชื่อว่าการเรียนรู้ของมนุษย์ไม่ใช่เรื่องของพฤติกรรมที่เกิดจากกระบวนการตอบสนองต่อสิ่งเร้าเพียงเท่านั้น การเรียนรู้ของมนุษย์มีความซับซ้อนยิ่งไปกว่านั้น การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางความคิดที่เกิดจากการสะสมข้อมูล การสร้างความหมาย และความสัมพันธ์ของข้อมูลและگردังข้อมูลออกมาใช้ในการกระทำและการแก้ปัญหาต่างๆ การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสติปัญญาของมนุษย์ในการที่จะสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ตนเอง

3) ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม (Humanism)

นักทฤษฎีกลุ่มนี้ให้ความสำคัญของความเป็นมนุษย์ และมองมนุษย์ว่ามีคุณค่า มีความดีงาม มีความสามารถ มีความต้องการ และมีแรงจูงใจภายในที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเอง หากบุคคลได้รับอิสรภาพและเสรีภาพ มนุษย์จะพยายามพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

4) ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มผสมผสาน (Eclecticism)

Robert Gagné เป็นนักจิตวิทยาและนักการศึกษาในกลุ่มนี้ ซึ่งผสมผสานระหว่างพฤติกรรมนิยมกับพุทธินิยม เขาอาศัยทฤษฎีและหลักการที่หลากหลาย เนื่องจากความรู้มีหลายประเภท บางประเภทสามารถเข้าใจได้อย่างรวดเร็วได้ต้องใช้ความคิดที่ลึกซึ้ง บางประเภทมีความซับซ้อนมาก จำเป็นต้องใช้ความสามารถในขั้นสูง Gagné ได้จัดชั้นการเรียนรู้ซึ่งเริ่มจากง่ายไปหายาก โดยผสมผสานทฤษฎีของกลุ่มพฤติกรรมนิยมกับพุทธินิยมเข้าด้วยกัน

1.2.3 ขอบข่ายการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

1) การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2551) ได้จัดทำแนวทางการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 2546 โดยมีสาระทั้งหมด 8 สาระ ดังนี้

ตารางที่ 5 สาระ มาตรฐานและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นปฐมวัยสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

สาระ	มาตรฐาน	มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นปฐมวัย
สาระที่ 1 สิ่งมีชีวิตกับ กระบวนการ ดำรงชีวิต	มาตรฐาน ว 1.1 เข้าใจหน่วยพื้นฐานของสิ่งมีชีวิตความสัมพันธ์ของโครงสร้างและหน้าที่ของระบบต่างๆของสิ่งมีชีวิตที่ทำงานสัมพันธ์กันมีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตของตนเองและดูแลสิ่งมีชีวิต	1. สำรวจลักษณะและบอกหน้าที่ของอวัยวะภายนอกของร่างกายตนเอง ปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามหลักสุขอนามัยและสามารถใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 เรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัว 2. สำรวจ สังเกต อภิปรายลักษณะของสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิตเพื่อนำไปสู่การ

ตารางที่ 5 (ต่อ) สาระ มาตรฐานและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นปฐมวัยสาระการเรียนรู้
วิทยาศาสตร์

สาระ	มาตรฐาน	มาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้นปฐมวัย
		ทดลอง อภิปรายเกี่ยวกับการเจริญเติบโตและการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิต
	มาตรฐาน ว 1.2 เข้าใจกระบวนการและความสำคัญของการถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรม วิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิต ความหลากหลายทางชีวภาพ การใช้เทคโนโลยีชีวภาพที่มีผลต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	3. สำรวจและเปรียบเทียบลักษณะของพืชและสัตว์ในสิ่งแวดล้อมไปจนถึงลักษณะของตนเองและผู้อื่น 4. สำรวจสิ่งแวดล้อม ระบุตำแหน่งของตนเองเทียบกับสิ่งแวดล้อมและบอกได้ว่าตนเองมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม จึงต้องดูแลรักษา
สาระที่ 2 ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม	มาตรฐาน ว 2.2 เข้าใจความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในระดับท้องถิ่น ประเทศ และโลก มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน	5. สำรวจสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติเปรียบเทียบกับสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นอภิปรายกานำมาใช้ ซึ่งทำให้เกิดทั้งประโยชน์และโทษ
สาระที่ 3 สสารและสมบัติของสาร	มาตรฐาน ว 3.1 เข้าใจสมบัติของสาร ความสัมพันธ์ระหว่างสมบัติของสารกับโครงสร้างและแรงยึดเหนี่ยวระหว่างอนุภาคมีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	6. สำรวจสมบัติทางกายภาพและบอกประโยชน์และโทษของสิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวัน

ตารางที่ 5 (ต่อ) สาระ มาตรฐานและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นปฐมวัยสาระการเรียนรู้
วิทยาศาสตร์

สาระ	มาตรฐาน	มาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้นปฐมวัย
	มาตรฐาน ว 3.2 เข้าใจหลักการและธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลงสถานะของสาร การเกิดสารละลาย การเกิดปฏิกิริยาเคมี มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	7. สังเกตและอธิบายการเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวัน
สาระที่ 4 แรงและการเคลื่อนที่	มาตรฐาน ว 4.1 เข้าใจธรรมชาติของแรง แม่เหล็กไฟฟ้า แรงโน้มถ่วง และแรงนิวเคลียร์ มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์อย่างถูกต้องและมีคุณธรรม มาตรฐาน ว 4.2 เข้าใจลักษณะการเคลื่อนที่แบบต่าง ๆ ของวัตถุในธรรมชาติมีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	8. สำรวจตรวจสอบ แรง แม่เหล็ก และแรงโน้มถ่วง 9. ทดลองและสรุปผลการออกแรงกระทำต่อวัตถุต่าง ๆ
สาระที่ 5 พลังงาน	มาตรฐาน ว 5.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างพลังงานกับการดำรงชีวิตการเปลี่ยนรูปพลังงาน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสารและพลังงาน ผลของการใช้พลังงานต่อชีวิตและสิ่งแวดล้อม มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	10. สำรวจการใช้พลังงานใกล้ตัวและบอกการใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม
สาระที่ 6 กระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก	มาตรฐาน ว 6.1 เข้าใจกระบวนการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นบนผิวโลกและภายในโลก ความสัมพันธ์ของกระบวนการต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ ภูมิประเทศ และ	11. สำรวจตรวจสอบ องค์ประกอบต่างๆของโลก และการเปลี่ยนแปลงลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ

ตารางที่ 5 (ต่อ) สาระ มาตรฐานและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นปฐมวัยสาระการเรียนรู้
วิทยาศาสตร์

สาระ	มาตรฐาน	มาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้นปฐมวัย
	<p>สัณฐานของโลกมีกระบวนการสืบเสาะหา ความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์</p>	ที่เกิดขึ้น
<p>สาระที่ 7 ดาราศาสตร์ และอวกาศ</p>	<p>มาตรฐาน ว 7.1 เข้าใจวิวัฒนาการของระบบ สุริยะและกาแล็กซีปฏิสัมพันธ์ภายในระบบสุริยะ และผลต่อสิ่งมีชีวิตบนโลก มีกระบวนการ สืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสาร สิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์</p> <p>มาตรฐาน ว 7.2 เข้าใจความสำคัญของ เทคโนโลยีอวกาศที่นำมาใช้ใน การสำรวจอวกาศและทรัพยากรธรรมชาติ ด้านการเกษตรและการสื่อสารสื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์อย่างมีคุณธรรมต่อ ชีวิตและสิ่งแวดล้อม</p>	<p>12.สำรวจและอธิบาย ปรากฏการณ์ ทางดาราศาสตร์เบื้องต้น</p> <p>13. สำรวจและบอกชื่อสิ่งที่เป็น เทคโนโลยีอวกาศ</p>
<p>สาระที่ 8 ธรรมชาติ ของ วิทยาศาสตร์ และ เทคโนโลยี</p>	<p>มาตรฐาน ว 8.1 ใช้กระบวนการทาง วิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ในการสืบ เสาะหาความรู้การแก้ปัญหาว่าปรากฏการณ์ ทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มีรูปแบบที่ แน่นอนสามารถอธิบายและตรวจสอบได้ภายใต้ ข้อมูลและเครื่องมือที่มีอยู่ในช่วงเวลานั้น ๆ เข้าใจว่าวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีสังคม และ สิ่งแวดล้อมมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน</p>	<p>14. ตั้งคำถามและวางแผน สำรวจตรวจสอบอย่างง่าย โดย ใช้ทักษะกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานและ แสดงลักษณะนิสัยรักการ เรียนรู้ มีจินตนาการความคิด สร้างสรรค์ และมีจิตวิทยา ศาสตร์</p> <p>15. สืบค้นและอภิปราย ประโยชน์</p>

กฤษฎา ตันติผลาชีวะ (2551) ได้เสนอสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยไว้ว่าเป็นสาระเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กที่เด็กควรรู้ การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัยแตกต่างจากเด็กวัยอื่นตรงที่เด็กปฐมวัยมีการเจริญของสมองที่รวดเร็ว และต้องการการกระตุ้นเพื่อการรอกงามของใยสมอง การเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัยเป็นการเรียนเพื่อสร้างเสริมนิสัยการเรียนรู้อย่างมีกระบวนการ ส่งเสริมให้เด็กคิดอย่างเป็นระบบ และศึกษาสิ่งต่างๆ ด้วยการนำทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มาใช้เป็นสิ่งที่กระตุ้นพัฒนาการเรียนรู้ และส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของเด็ก ในขณะเดียวกัน กิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ทำให้เด็กได้พัฒนาองค์ความรู้วิทยาศาสตร์ และได้พัฒนาองค์ความรู้ใหม่จากสิ่งที่เด็กได้สัมผัสด้วย อย่างไรก็ตามพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก อายุ 2-6ปี ยังเป็นช่วงก่อนปฏิบัติการ (pre-operative stage) เด็กยึดตนเองเป็นศูนย์กลางและมองสิ่งรอบตัวโดยเน้นที่ตัวของเด็กเอง เด็กจะรับรู้และคิดถ่ายโยงเป็นทิศทางเดียวและไม่ซับซ้อน เช่น รู้สี รู้รูปร่าง โดยรู้ทีละอย่าง จะเรียนรู้สองอย่างพร้อมกันไม่ได้ หรือเอามานรวมกันไม่ได้ การเรียนวิทยาศาสตร์จึงเป็นการฝึกให้เด็กบูรณาการข้อความรู้ต่างๆ เข้าด้วยกันโดยให้รู้จักสังเกต ค้นหา ให้เหตุผลหรือทดลองด้วยตนเอง เด็กปฐมวัยสามารถเรียนรู้กระบวนการวิทยาศาสตร์ได้ โดยครูและเด็กช่วยกันคิดและปฏิบัติ ซึ่งต้องใช้ทักษะพื้นฐานคือการสังเกต การจำแนกและเปรียบเทียบ การวัด การสื่อสาร การทดลองการสรุป และการนำไปใช้ กระบวนการวิทยาศาสตร์มี 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดขอบเขตของปัญหา โดยครูกับเด็กร่วมกันคิดตั้งประเด็นปัญหาสิ่งที่ต้องเรียนรู้ร่วมกัน

ขั้นที่ 2 ตั้งสมมติฐาน เป็นการวางแผนร่วมกัน ในการทดลองหาคำตอบจากการคาดเดาล่วงหน้า

ขั้นที่ 3 ทดลองและเก็บข้อมูล เป็นขั้นที่ร่วมกันดำเนินตามแผนการทดลอง

ขั้นที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูล โดยนำผลการทดลองมาอภิปรายแลกเปลี่ยน

ความคิดเห็น

ขั้นที่ 5 สรุปผลคำตอบสมมติฐาน ว่าคืออะไร เพราะอะไร ทำไม หากเด็กต้องการศึกษาต่อจะกลับมาเรียนขั้นที่ 1 ใหม่ เป็นวงจรขยายการเรียนรู้

2) การเรียนรู้คณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2551) ได้จัดทำกรอบมาตรฐานการเรียนรู้คณิตศาสตร์ปฐมวัย พุทธศักราช 2551 โดยมีสาระทั้งหมด 6 สาระ ดังนี้

ตารางที่ 6 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้คณิตศาสตร์

สาระ	มาตรฐาน
สาระที่ 1 จำนวนและการดำเนินการ	มาตรฐาน ค.ป. 1.1 : เข้าใจถึงความหลากหลายของการแสดงจำนวนและการใช้ จำนวนในชีวิตจริง
สาระที่ 2 การวัด	มาตรฐาน ค.ป. 2.1 : เข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการวัดความยาว น้ำหนัก ปริมาตร เงิน และ เวลา
สาระที่ 3 เรขาคณิต	มาตรฐาน ค.ป. 3.1 : รู้จักใช้คำในการบอกตำแหน่ง ทิศทาง และระยะทาง
สาระที่ 4 พีชคณิต	มาตรฐาน ค.ป. 4.1 : เข้าใจแบบรูปและความสัมพันธ์
สาระที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลและความน่าจะเป็น	มาตรฐาน ค.ป. 5.1 : รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตนเองและสิ่งแวดล้อม และนำเสนอ
สาระที่ 6 ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์	

สำหรับสาระที่ 6 ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ได้แก่ การแก้ปัญหา การให้เหตุผล การสื่อสาร การสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์และการนำเสนอการเชื่อมโยงความรู้ต่างๆทางคณิตศาสตร์และ เชื่อมโยงคณิตศาสตร์กับศาสตร์อื่นๆ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในระดับปฐมวัย ยังไม่มีการกำหนดมาตรฐาน

กุลยา ตันติผลชีวะ (2551) กล่าวถึงคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยว่าเป็นการเรียนรู้ด้วยการสร้างเสริมประสบการณ์เกี่ยวกับคณิตศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานสำหรับเด็ก เด็กสนใจการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตั้งแต่เล็ก เด็กประเมินขนาดได้ เด็กเริ่มสนใจใหญ่เล็ก และสามารถสื่อกับเพื่อนและผู้ใหญ่ได้ ดังนั้นเด็กสามารถเรียนคณิตศาสตร์ได้ตั้งแต่ระดับปฐมวัย ซึ่งเด็กจะได้เรียนรู้จากการปฏิบัติ เน้นไปที่การจัดจำแนกสิ่งต่างๆ การเปรียบเทียบ การเรียนรู้สัญลักษณ์ของคณิตศาสตร์ ความเข้าใจจำนวน การปฏิบัติเกี่ยวกับจำนวน หน้าทีและความสัมพันธ์ของจำนวน และความ เป็นไปได้และการวัดทาง ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ที่นำไปสู่การคิด คำนวณ บวก ลบ ซึ่งเด็กปฐมวัยได้จากการซึมซับประสบการณ์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ที่เด็กปฐมวัยเรียนรู้มีอย่างน้อย 4 ทักษะ ได้แก่ การบอกตำแหน่งและการจำแนก การนับและจำนวน การอ่านค่า และการบอกเหตุผล

3) การเรียนรู้สังคมของเด็กปฐมวัย

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2551) ได้กล่าวถึงสังคมศึกษาในความหมายของการศึกษาปฐมวัยไว้ว่า หมายถึง การเรียนรู้ข้อความรู้ ทักษะ และเจตคติ ในสาระสำคัญทางสังคมที่บูรณาการลงในกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยและการพัฒนาการของเด็ก ได้แก่ การสังเกตการณ์ เปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และการใช้ข้อความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมมาเพื่อการปฏิบัติตนในสังคมให้ถูกต้อง และสาระทางสังคมศึกษาที่เด็กปฐมวัยต้องเรียน จำแนกเป็นประเด็นได้อย่างน้อย 5 สาระ ดังนี้

1. การเรียนรู้เกี่ยวกับตัวเอง เป็นการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยร่างกาย อวัยวะต่างๆ การได้สัมผัสกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว ความรัก อารมณ์ และชื่อของตน
2. การเรียนรู้เกี่ยวกับผู้อื่น สังคมเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เด็กต้องเรียนรู้ผู้อื่นจากจุดใกล้ตัวคือ ครอบครัว พ่อ แม่และญาติ เด็กต้องเรียนรู้มารยาททางสังคม การให้ การรับ การช่วยเหลือที่จะอยู่ร่วมกันและการเป็นเพื่อน
3. การเรียนรู้การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น เด็กเรียนรู้วัฒนธรรมแรกจากครอบครัวเมื่อมาปฏิสัมพันธ์กับบุคคลภายนอก เด็กต้องเรียนรู้วัฒนธรรมของชุมชน เช่น การไหว้ การทักทาย การขอบคุณ เด็กต้องเรียนรู้วัฒนธรรมทางภาษา การใช้กิริยาท่าทาง และการสื่อสารด้วย
4. การเรียนรู้กฎการอยู่ร่วมกับสังคม ซึ่งเป็นการเรียนรู้การปฏิบัติที่จะเป็นสมาชิกครอบครัวที่ดี การเรียนรู้ความสัมพันธ์ของมนุษย์และสัตว์ มนุษย์และสิ่งแวดล้อม และการอยู่อย่างเกื้อหนุนกันและกัน
5. การเรียนรู้สังคมนรอบตัว การเรียนรู้ทางสังคมนี้เป็นการสร้างให้เด็กรู้จักตนเอง การร่วมมือกับบุคคลอื่นในอันที่จะอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เด็กต้องรู้จักครอบครัว ชุมชนและโลก

4) การเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัย

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2551) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้ภาษาของเด็กตามลำดับขั้นพัฒนาการ โดยเริ่มเรียนจากภาษาง่าย ๆ เรียนรู้การใช้คำศัพท์ตามด้วยการใช้ประโยค การตอบโต้ของพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูทำให้เด็กเรียนรู้ภาษา เด็กเรียนรู้ภาษาจากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง และสิ่งต่างๆ การได้เห็น การได้ฟัง ได้สัมผัส การลองผิดลองถูก การเฝ้าและการให้แรงเสริมเป็นสิ่งช่วยให้เด็กมีพัฒนาภาษาจนกระทั่งสามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารได้ กระบวนการเรียนรู้ภาษาจะพัฒนาตามลำดับจากการเลียนแบบเสียงที่ตน แสดงท่าทางตามเสียงนั้น เมื่อเด็กนำมา

ทดลองใช้แล้วได้รับการตอบสนองเด็กจะสะสมความจำและรับการใช้ภาษานั้นมาเป็นของตน การพูด การชี้แนะและปฏิสัมพันธ์ของผู้ใหญ่จึงมีความหมายกับการเรียนรู้ภาษาของเด็กมาก การส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาที่ดีที่สุดสำหรับเด็กคือการเปิดโอกาสให้เด็กพูด สนทนา ได้ตอบ หัดฟัง ฟังอ่าน การฝึกให้เด็กจำเรื่องราวจะช่วยในการพัฒนาภาษาของเด็ก เด็กสามารถเรียนรู้ภาษาได้จากการเห็น การทดลองใช้ ได้ฝึกและได้ปฏิบัติบ่อยๆ การสนทนากับเพื่อน ครู พ่อแม่ ผู้ใหญ่ การได้คำตอบ การได้เล่าเรื่องล้วนเป็นการสร้างความมอกงามในการเรียนรู้ภาษาให้กับเด็กทั้งสิ้น

วิภา ตัณฑุลพงษ์ (2552) ได้กล่าวถึงการพัฒนาภาษาของเด็กแนวใหม่ที่ใช้วิธีบูรณาการแบบองค์รวม คือเน้นกระบวนการทักษะฟัง พูด อ่าน เขียน โดยเรียนรู้จากประสบการณ์ปกติ ซึ่งพัฒนาการด้านการพูดมาก่อนการเขียนและเป็นพื้นฐานด้านการอ่านและเขียน ขณะที่เด็กเรียนรู้การพูด เด็กกำลังเรียนรู้การอ่านและเขียนไปพร้อมกัน ซึ่งวิภา ตัณฑุลพงษ์ ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของกระบวนการอ่านและการเขียนไว้ว่า การอ่านและการเขียนเป็นกระบวนการสื่อสาร มีความสัมพันธ์ไปด้วยกันและไม่สามารถแยกกันได้ การเรียนรู้ภาษาของเด็กเป็นกระบวนการที่เกิดต่อเนื่องประสานกัน เด็กจึงเรียนรู้ภาษาพูดและภาษาเขียนไปพร้อมกัน

2. การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

2.1 ความหมายเกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้

McAfee, Leong, และ Bodrova (อ้างถึงใน McAfee และ Leong 2007) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การประเมิน (Assessment) หมายถึงกระบวนการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเด็กจากหลักฐานการประเมินที่หลากหลายแล้วจึงจัดการเรียบเรียงและตีความข้อมูลนั้น

Puckett และ Black (2000) ได้กล่าวถึงการประเมินในความหมายของการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) หมายถึงกระบวนการในการสังเกต บันทึก อีกอย่างหนึ่งคือการรวบรวมเอกสาร งานที่เด็กทำเพื่อนำไปตัดสินใจด้วยหลักทางการศึกษาซึ่งมีผลต่อผู้เรียนแต่ละคน

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2551) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การประเมินผลการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การตรวจสอบระดับพัฒนาการตามวัยของเด็ก เพื่อให้ได้ข้อมูลมาประกอบการตัดสินใจเพื่อจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กแต่ละด้าน ใช้กระบวนการสังเกต การจดบันทึก การแสดงออกของเด็ก ทั้งด้านพฤติกรรมและผลงาน โดยใช้แบบประเมินพัฒนาการของกระทรวงศึกษาธิการเป็นแนวทางการพิจารณาตัดสิน ส่วนการประเมินการเรียนรู้เป็นกลไกเสริมเพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีการพัฒนาเต็มศักยภาพเช่นกัน

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2549) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การประเมินพัฒนาการของเด็กเล็ก หมายถึง กระบวนการศึกษาข้อมูลคุณลักษณะหรือความสามารถในด้านต่างๆ ของเด็กเล็ก ในแต่ละช่วงวัย โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสมในการเก็บรวบรวมข้อมูลและสรุปผลเปรียบเทียบกับเกณฑ์ปกติของพัฒนาการเด็กตามวัย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546) การประเมินพัฒนาการ หมายถึง กระบวนการสังเกตพฤติกรรมของเด็กในขณะทำกิจกรรมแล้วจดบันทึกลงในเครื่องมือที่ผู้สอนสร้างขึ้น หรือกำหนดอย่างต่อเนื่อง เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเด็กที่แสดงออกในแต่ละครั้ง เป็นข้อมูลในการพัฒนากิจกรรมให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ

ดังนั้น สรุปได้ว่า การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการที่ในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการที่เหมาะสม และนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาเด็กได้อย่างเต็มศักยภาพ

2.2 วัตถุประสงค์ของการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้

Shepard, Kagan และ Wurtz (1998) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการประเมินผลเด็กไว้ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก
2. เพื่อค้นหาแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
3. เพื่อเฝ้าสังเกตประเมินคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน
4. เพื่อประเมินความสำเร็จของการจัดการศึกษาภายใต้ความเชื่อถือได้

ของการประเมิน

McAfee และ Leong (2007) ได้สรุปถึงวัตถุประสงค์ของการประเมินพัฒนาการเด็กระดับอนุบาลไว้ดังนี้

1. เพื่อสังเกตพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก
2. เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนในการตัดสินใจและการจัดการเรียนรู้
3. เพื่อแยกแยะเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษ
4. เพื่อรายงานและสื่อสารกับบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก

Katz (2012) ได้กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของการประเมินพัฒนาการก็เพื่อ พิจารณาถึงความก้าวหน้าของพัฒนาการเด็ก ตัดสินใจในการวางแผนส่งเสริมเด็ก วินิจฉัยปัญหาการสอนและการเรียนรู้ ช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการรายงานผู้ปกครองและช่วยในการประเมินความก้าวหน้าของเด็ก

สรุป วัตถุประสงค์ในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยมีดังนี้

1. เพื่อสังเกตและส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก
2. เพื่อแยกแยะเด็กที่มีความต้องการพิเศษและค้นหาแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
3. เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการจัดการเรียนรู้และเพื่อประเมินคุณภาพของการจัดการเรียนรู้
4. เพื่อประเมินความสำเร็จของการจัดการศึกษาภายใต้ความเชื่อถือได้ของการประเมิน
5. ช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน
6. เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการรายงานและสื่อสารกับบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับตัว

2.3 หลักการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546) กล่าวถึงหลักการประเมินพัฒนาการเด็กไว้ดังนี้

1. ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้าน และนำผลมาพัฒนาเด็ก
2. ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี
3. สภาพการประเมินควรมีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน
4. ประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน เลือกรูปแบบเครื่องมือและจัดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน
5. ประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะกับเด็ก รวมทั้งใช้แหล่งข้อมูลหลายๆด้าน ไม่ควรใช้การทดสอบ

คัทนีเย้ แก้วมณี (2552) กล่าวถึงหลักการประเมินพัฒนาการเด็กไว้ดังนี้

1. ต้องดำเนินไปพร้อมๆกับการเรียนการสอน กล่าวคือ การเรียนและการวัดผลประเมินผลเป็นกระบวนการเดียวกัน
2. ควรให้ความสำคัญต่อการประเมินกระบวนการเรียนรู้ ควรมีการตรวจสอบดูว่ากระบวนการที่ใช้นั้นสามารถกระตุ้นการเรียนรู้ การประเมินกระบวนการอาจสร้างแบบประเมินขึ้นมาได้ เพื่อควบคุมการใช้ขั้นตอน เครื่องมือ กระบวนการที่มีประสิทธิภาพตามข้อเสนอในหลักสูตร หรือตามแนวทางเพิ่มเติมที่ครูคิดขึ้นมาใช้

3. ใช้วิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่องตามสภาพจริง ในความเป็นจริงกระบวนการเรียนรู้ดำเนินไปอย่างหลากหลายและซับซ้อน การวัดและประเมินต้องสนใจประวัติและความต่อเนื่องในกระบวนการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคนที่แตกต่างกัน

สรุป หลักการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ได้แก่

1. ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้าน และนำผลมาพัฒนาเด็ก
2. ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี
3. สภาพการประเมินควรมีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน ประเมินไปพร้อมๆกับการเรียนการสอน
4. ประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน เลือกรูปแบบ เครื่องมือและจัดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน
5. ประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่องเหมาะสมกับเด็ก รวมทั้งใช้แหล่งข้อมูลหลายๆด้าน ไม่ควรใช้การทดสอบ ต้องสนใจประวัติในกระบวนการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคนที่แตกต่างกัน
6. ให้ความสำคัญต่อการประเมินกระบวนการเรียนรู้ ควรมีการตรวจสอบดูว่ากระบวนการที่ใช้่นั้นสามารถกระตุ้นการเรียนรู้

2.4 ขั้นตอนการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้

McAfee และ Leong (2007) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ เพื่อใช้ตัดสินใจในการเลือกวิธีการที่จะประเมินเด็กให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เช่น ถ้าครูประเมินเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กแต่ละคนในช่วงเวลานั้นๆ ครูจะต้องให้เวลาพอสมควรเพราะเด็กๆจะมีความก้าวหน้าและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา
2. ประเมินอะไร พัฒนาการของมนุษย์มีความซับซ้อน ครูไม่สามารถประเมินได้ทุกอย่าง ครูต้องกำหนด เลือกรูปแบบ และตัดสินใจว่าครูจะประเมินอะไร สิ่งที่ครูจะประเมินมีอยู่ 4 ประเภท ได้แก่ การเจริญเติบโตของเด็กและพัฒนาการที่สำคัญ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร รูปแบบของพัฒนาการ ความรู้ เจตคติ และความสนใจ และปัญหาเกี่ยวกับเด็กรายบุคคลหรือรายกลุ่ม
3. ประเมินเมื่อใด (ช่วงเวลาในการประเมิน) เป็นการวางแผนก่อนเริ่มต้นการประเมิน เมื่อนำเอาไปใช้จริงครูสามารถปรับแผนให้เข้ากับช่วงเวลานั้นๆได้ หากเวลาไม่พอหรือมีอะไรที่ไม่

คาดคิดเกิดขึ้น แต่การประเมินก็ยังคงอยู่ในกรอบที่วางแผนเอาไว้ ช่วงเวลาในการประเมินได้แก่ ประเมินก่อนเปิดภาคการศึกษา ประเมินประจำวัน ประเมินเป็นระยะ เช่น ในตอนเริ่มต้นภาคเรียน กลางภาคเรียน และปลายภาคเรียน ประเมินก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ และประเมินเพื่อ เก็บข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาหรือเรื่องที่กังวลโดยเฉพาะ

4. การจัดระบบข้อมูล แบ่งเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล และการบันทึกข้อมูล

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล ครูต้องใช้วิธีการหรือช่องทางการประเมินที่หลากหลายเพื่อประเมินเด็กเป็นรายบุคคลอย่างยุติธรรม โดยรวบรวมจากแหล่งข้อมูล วิธีการ และบริบทที่หลากหลาย โดยแหล่งข้อมูลได้แก่ เด็กแต่ละคน หรือกลุ่มเด็ก วิธีการได้แก่ สังเกตเด็ก กระตุ้นการตอบสนองจากเด็ก (สนทนา ถามคำถาม สัมภาษณ์) เก็บผลงาน กระตุ้นการตอบสนองจากผู้ใหญ่อื่นๆ บริบทได้แก่ กิจกรรมในห้องเรียน กิจกรรมของโรงเรียนหรือศูนย์เด็ก กิจกรรมประจำวัน ซึ่ง McAfee และ Leong ได้กล่าวถึงวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ การสังเกตเด็กอย่างเป็นระบบ การกระตุ้นการตอบสนองจากเด็ก การรวบรวมผลงานเด็กจากกิจกรรมในห้องเรียนและการกระตุ้นข้อมูลจากผู้ปกครอง

4.2 การบันทึกข้อมูล มีทั้งแบบกระบวนการบรรยาย ได้แก่ การบันทึกเล่าเรื่อง, แผนภาพ(Diagram) ภาพร่าง(Sketches) และภาพถ่าย, เทปเสียงและวีดิทัศน์ แบบกระบวนการนับและแจกแจงความถี่ (Tally) ได้แก่ แบบสำรวจรายการ (Checklist) ,ตารางการมีส่วนร่วม ,การแจกแจงความถี่ และแบบกระบวนการประมาณค่า (Rate) หรือจัดอันดับ (Rank) ได้แก่ มาตรฐานประมาณค่า (Rating scales) ภูมิศาสตร์(Rubrics) หรือมาตรฐานประมาณค่าแบบบรรยาย(descriptive rating scales) นอกจากนี้ทั้ง 3 กระบวนการที่กล่าวมาแล้วยังมีกระบวนการอื่นๆที่ไม่ได้ระบุไว้ ได้แก่ การเขียนเล่าเรื่อง และระบบการเก็บบันทึกด้วยคอมพิวเตอร์ การเลือกกระบวนการบันทึก ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายในการประเมิน ,สิ่งที่ถูกประเมิน เช่น พฤติกรรม ผลงาน และปริมาณรายละเอียดที่ต้องการครูควรเลือกว่า จะเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลใด ด้วยวิธีใด และในสถานการณ์ใด จากนั้นเลือกวิธีการบันทึกข้อมูลให้เหมาะสมกับข้อมูลที่ได้รับ

5. การรวบรวมและสรุปข้อมูล ครูจะรวบรวมและกั้นกรองข้อมูลจากแหล่งข้อมูล บริบท และวิธีการเก็บข้อมูลที่แตกต่างกัน เพื่อการแปลความและวิเคราะห์อย่างต่อเนื่อง การรวบรวมและสรุปข้อมูลทำได้ 3 วิธี ได้แก่ แฟ้มสะสมงาน การสรุปข้อมูลเป็นรายกลุ่มและการสรุปข้อมูลเป็นรายบุคคล

5.1 แฟ้มสะสมงาน จะรวบรวม จัดการหลักฐานเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กที่ได้จากการรวบรวมอย่างเป็นระบบตามความมุ่งหมายที่กำหนด เป็นการประมวลข้อมูลที่

ได้จากการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการต่างๆ แบ่งได้เป็น 4 ลักษณะ ได้แก่ แฟ้มแสดงผลงานที่ดีที่สุดหรือที่เด็กชื่นชอบที่สุด ,แฟ้มการประเมินซึ่งประกอบด้วยผลงานที่กำหนดและตัดสินค่าแล้ว ,แฟ้มจัดระบบข้อมูล ซึ่งเก็บหลักฐานงานและความก้าวหน้าของเด็ก และแฟ้มแสดงกระบวนการทำงาน อันเป็นส่วนหนึ่งของผลงานในโครงการขนาดใหญ่ แฟ้มสะสมงาน เหมาะกับการจัดเก็บและรักษาข้อมูลตามสภาพจริงที่ไม่เป็นทางการเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ในส่วนของการเลือกเนื้อหาใส่แฟ้มสะสมงานควรวางแผนและจัดอย่างรอบคอบโดยคำนึงถึงความเหมาะสมของประเด็นการเลือกงานที่เอื้อต่อช่องทางประเมินที่หลากหลาย ,การเลือกงานที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้หลายด้านและง่ายต่อการเก็บ และอายุและระดับพัฒนาการของเด็ก กำหนดการเลือกสิ่งที่เหมาะสมที่จะเก็บเข้าแฟ้ม จากนั้นนำมาจัดเนื้อหาโดยการแบ่งหมวดหมู่เนื้อหาในแฟ้มสะสมงาน ตามด้านพัฒนาการหรือตามกลุ่มสาระ นอกจากนี้การสะท้อนตนเองและการประเมินตนเองก็เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาแฟ้มสะสมงาน และช่วยเตรียมเด็กให้รู้จักรับผิดชอบการกระทำและการเรียนรู้ของตนเองมากขึ้น

5.2 การสรุปข้อมูลเป็นรายกลุ่ม (Group Profile) เป็นผลการระบุ การกระทำตัวของเด็กที่มีความสามารถและความต้องการคล้ายๆกันไว้ด้วยกัน แสดงสิ่งที่เด็กทั้งชั้นสามารถทำได้ในหนึ่งเรื่องหรือมากกว่า เน้นที่พฤติกรรมของทั้งชั้น และระบุกลุ่มย่อยของเด็กที่มีความสามารถและความต้องการใกล้เคียงกัน มีการสรุปความหลากหลายของพฤติกรรมทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำไปใช้วางแผนกิจกรรมได้เหมาะสม และใช้ประเมินการเจริญเติบโต และความสำเร็จของทั้งชั้นหลังจากเรียนรู้จากประสบการณ์ที่จัดให้และประเมินการสอนของตนเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น

5.3 การสรุปข้อมูลเป็นรายบุคคล (Individual Profile) บูรณาการข้อมูลจากการประเมินในชั้นเรียนมาสรุปเป็นความสามารถ พฤติกรรม หรือพัฒนาการในหลายด้านของเด็กแต่ละคนเพื่อให้ได้ภาพรวมของเด็กคนนั้น สรุปข้อมูลการเรียนรู้รายบุคคลมีหลายประเภท แต่ที่ครูมักใช้กัน คือ แบบสำรวจรายการ และบันทึกสรุป ไม่มีการกำหนดตายตัวว่าจะต้องสรุปข้อมูลภายในเวลาเท่าใด จุดมุ่งหมายของการสรุปข้อมูลเป็นรายบุคคล คือการใช้ข้อมูลสำหรับวางแผนและแสดงให้เห็นเวลาที่ข้อมูลขาดหายไป ซึ่งจะช่วยให้ครูวางแผนสนองความสามารถและความต้องการของเด็กได้ ตลอดจนช่วยให้การสรุปความก้าวหน้าของเด็กเพื่อรายงานผู้ปกครอง ทำแฟ้มข้อมูลสะสมและทำงานประสานความร่วมมือกับผู้อื่น

6. แปลข้อมูลการประเมิน ครูควรเป็นผู้ที่ทราบว่าข้อมูลที่ได้มานำไปช่วยพัฒนาเด็ก ได้อย่างไรซึ่งจะเน้นในเรื่องการวิเคราะห์ข้อมูล การแปลข้อมูล และความเข้าใจในข้อมูลที่เก็บรวบรวมมา โดยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอนใหญ่ ได้แก่

6.1 สร้างความเชื่อมั่นว่าข้อมูลตรงตามสภาพจริงและน่าเชื่อถือ ซึ่งก่อนแปลความข้อมูลควรตรวจสอบเรื่องต่างๆ ได้แก่ มีตัวอย่างมากเพียงพอ ตัวอย่างเป็นตัวแทนของสิ่งที่ประเมิน ตัวอย่างมีความสมดุลของแหล่งข้อมูล วิธีการเก็บ และบริบทที่หลากหลาย หลักฐานซึ่งได้มาจากหลายวิธีมีความครอบคลุม ข้อมูลมีความสม่ำเสมอเชื่อถือได้ หลักฐานสอดคล้องกับความเป็นจริง และเมื่อตรวจสอบแล้วควรปฏิบัติ ดังนี้

(1) ตัดสินความก้าวหน้าโดยเปรียบเทียบความสามารถ ณ สองจุด หรือมากกว่า

(2) ใช้ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมและสรุป

(3) มองหาแบบแผนต่างๆรวมทั้งแบบแผนข้อผิดพลาดแทนการมองหาข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นปลีกย่อย

(4) พิจารณาเอกลักษณ์ และแบบแผนของพัฒนาการ พื้นอารมณ์ ความสนใจ และความถนัดของเด็กและกลุ่มเด็ก

6.2 การแปลความและทำความเข้าใจความหมายของข้อค้นพบในการประเมิน

(1) สร้างหลายสมมติฐานเกี่ยวกับความหมายของข้อค้นพบในการประเมิน

(2) วิเคราะห์พฤติกรรมการแสดงออกของเด็ก เป็นแถบ(Band) หรือช่วงกว้าง (Interval) ดีกว่าเป็นวิเคราะห์เป็นจุด เนื่องจากพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

(3) พิจารณาอิทธิพลของบริบททางสังคม วัฒนธรรมที่มีต่อการกระทำของเด็ก

(4) เปรียบเทียบหลักฐานกับลำดับขั้นโดยทั่วไปของพัฒนาการปัจจุบัน หรือความคาดหวังของหลักสูตร (เป้าหมาย วัตถุประสงค์ และมาตรฐานของหลักสูตร)

(5) วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาร่องรอยกระบวนการเรียนรู้จากการสำรวจกระบวนการคิดพื้นฐาน การวิเคราะห์แบบแผนข้อผิดพลาด การมองหาความรู้เดิมกับความสัมพันธ์ที่มีต่อความเข้าใจและความสามารถปัจจุบัน การวิเคราะห์คำอธิบายและคำบรรยายของเด็ก การมองหาร่องรอยแตกต่างเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

7. การใช้ข้อมูลการประเมิน ครูต้องสามารถเชื่อมโยงผลการประเมินกับพัฒนาการของเด็กเข้าด้วยกันได้ จากนั้นจึงจะนำข้อมูลไปใช้ได้ถูกต้อง การนำผลการประเมินไปใช้มีดังนี้

7.1 นำไปใช้ในการวางแผน

- (1) วางแผนและจัดการการเปลี่ยนแปลงที่ตั้งใจให้เกิดขึ้น
- (2) อ้างอิงข้อมูลการประเมินที่วางแผนไว้
- (3) เชื้อให้มีเวลาสำหรับการสะท้อนความคิด
- (4) วางแผนวิธีการต่างๆที่จะสนองความต้องการของเด็กที่ได้รับการประเมิน
- (5) ประมวลข้อมูล แหล่งข้อมูลและวิธีการที่มีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้

ของเด็ก

- (6) วางแผนร่วมกับผู้อื่นในห้องเรียน
- (7) หาความสมดุลระหว่างสิ่งที่ต้องการให้เป็นกับสิ่งที่เป็นไปได้

7.2 นำไปใช้เพื่อสนองความต้องการของเด็กรายบุคคลหรือ รายกลุ่ม รวมไปถึงห้องเรียนคละอายุ ในการตอบสนองความต้องการของเด็กรายบุคคล อาจต้องนำเด็กออกมาจากกลุ่มไปสังเกตละเอียดในเรื่องที่ทำได้หรือต้องการความท้าทายมากขึ้น ใช้กิจกรรม Multilevel activity บางกิจกรรมเด็กถึงจะทำ ทำให้ประเมินไม่ได้ จึงต้องปรับกิจกรรมให้เด็กได้แสดงความสามารถให้เขาประเมินได้ การใช้ผลของการประเมินควรมีความเกี่ยวข้องกับผู้ปกครอง นักวิชาชีพอื่น หน่วยงาน งบประมาณ ประชากรกลุ่มต่างๆ ครูอาจได้รับการคาดหวังให้เตรียมรายงานพื้นฐาน 2 แบบ ได้แก่ รายงานความก้าวหน้าแบบบรรยาย และรายงานแบบประเมินค่า ส่วนบุคคลที่ครูควรสื่อสารด้วย มีดังนี้

(1) การสื่อสารกับเด็ก การสนทนาระหว่างครูกับเด็กถึง ความก้าวหน้าของเด็ก ควรเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินและการสอน รายงานความก้าวหน้าอาจใช้ภาพและคำง่ายๆที่เด็กสามารถเข้าใจได้ หลายโรงเรียนมีนโยบายให้เด็กอยู่ร่วมในการประชุมกับผู้ปกครอง เด็กควรทราบถึงความสำเร็จของเขาและสิ่งที่จะเรียนรู้ต่อไป

(2) การสื่อสารกับผู้ปกครอง การใช้ผลการประเมินที่มีประสิทธิผลมากที่สุดคือ เพื่อช่วยให้ครอบครัวเข้าใจพัฒนาการเด็ก ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการและการเรียนรู้ ทักษะและทัศนคติที่ดี

(3) การสื่อสารและการประสานกำลังกับนักวิชาชีพอื่นๆ มีหลายลักษณะ ได้แก่ การสื่อสารภายในโรงเรียน การสื่อสารกับโรงเรียนอื่น การสื่อสารและประสานความร่วมมือในการบริการพิเศษ

7.3 นำไปใช้เพื่อการปรับเปลี่ยนหลักสูตรและชั้นเรียน

- (1) จัดเวลาและพื้นที่ในห้องเรียนในรูปแบบต่างๆ เพื่อ บรรลุผลที่แตกต่างกัน
- (2) เลือกลง และจัดวัสดุ สื่อการสอนเพื่อตอบสนองผลการประเมิน
- (3) ใช้ลำดับชั้นการสอนที่ชัดเจนและเอื้อต่อการเรียนรู้ ใช้กลยุทธ์เพื่อปรับการสอนให้ช่วยเหลือสนับสนุนเด็กให้ทำงานที่เหนือกว่าความสามารถที่มีอยู่ (Scaffolding)
- (4) มองหาความจำเป็นสำหรับการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปได้ ในกระบวนการสอน
- (5) คิดใหม่ ปรับโครงสร้างหลักสูตร วิธีการสอนใหม่เพื่อให้เหมาะสมกับสิ่งที่เด็กเป็น

บุษบง ตันติวงศ์ และศศิลักษณ์ ชัยนิกิจ (2553) ได้สรุปขั้นตอนการประเมินตามสภาพจริง เพื่อสนับสนุนพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไว้ ดังนี้

1. การวางแผน ประกอบด้วย การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ ปรัชญา หลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ บริบทโรงเรียน การประกันคุณภาพ และการกำหนดกรอบของการประเมิน ได้แก่ วัตถุประสงค์ ช่วงเวลา การเก็บข้อมูล การบันทึกข้อมูล
2. การจัดระบบข้อมูล ประกอบด้วย การเก็บรวบรวมข้อมูล การบันทึกข้อมูลและการสรุปข้อมูล
3. การแปลข้อมูล ประกอบด้วย การคัดเลือกหลักฐานที่สะท้อนพัฒนาการและการเรียนรู้ และการวิเคราะห์เชื่อมโยงกับทฤษฎีพัฒนาการและการเรียนรู้/มาตรฐานการเรียนรู้
4. การนำผลการประเมินไปใช้ ประกอบด้วย การวางแผนการจัดประสบการณ์ การส่งเสริมเด็กเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มใหญ่ การปรับเปลี่ยนแผนหรือหลักสูตร และการสื่อสารข้อมูล การประเมินกับบุคคลต่างๆ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546) ได้กำหนดขั้นตอนการประเมินพัฒนาการเด็กอนุบาล ดังนี้

1. ศึกษาและทำความเข้าใจพัฒนาการของเด็กในแต่ละช่วงอายุทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา อย่างละเอียด จึงจะทำให้ดำเนินการประเมินพัฒนาการได้อย่างถูกต้องและตรงตามความเป็นจริง

2. วางแผนเลือกใช้วิธีการและเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับใช้บันทึกและประเมิน พัฒนาการ เช่น แบบบันทึกพฤติกรรมที่เหมาะสมที่ใช้บันทึกพฤติกรรมเด็ก การบันทึกประจำวัน เหมาะกับการบันทึกกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนทุกวัน การบันทึกการเลือกของเด็ก เหมาะสำหรับใช้บันทึกลักษณะเฉพาะหรือปฏิกริยาที่เด็กมีต่อสิ่งต่างๆรอบตัว ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของผู้สอนที่จะเลือกใช้เครื่องมือประเมินพัฒนาการให้เหมาะสม เพื่อจะได้ผลของพัฒนาการที่ถูกต้องตามต้องการซึ่งวิธีการที่เหมาะสมและนิยมใช้ในการประเมินเด็กปฐมวัย ไว้หลายวิธี ดังนี้

2.1 การสังเกตและจดบันทึก การสังเกต มี 2 แบบ ได้แก่ การสังเกตอย่างมีระบบ คือการสังเกตอย่างมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนตามแผนที่วางไว้ และการสังเกตแบบไม่เป็นทางการ คือการสังเกตในขณะที่เด็กทำกิจกรรมประจำวันและเกิดพฤติกรรมที่ไม่คาดคิดว่าจะเกิดขึ้นและผู้สอนจดบันทึกไว้ เมื่อมีการสังเกต ต้องมีการบันทึก ผู้สอนควรทราบว่าบันทึกอะไร การบันทึกข้อมูลทำได้หลายรูปแบบ ได้แก่ แบบบันทึกพฤติกรรม ใช้บันทึกเหตุการณ์เฉพาะอย่าง โดยบรรยายพฤติกรรมของเด็ก และวันเดือน ปี ที่บันทึก แบบบันทึกประจำวัน เป็นการบันทึกเหตุการณ์หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนทุกวัน และแบบสำรวจรายการ ช่วยให้สามารถวิเคราะห์เด็กแต่ละคนได้ค่อนข้างละเอียด

2.2 การสนทนา สามารถใช้ได้ทั้งเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล เพื่อประเมินความสามารถด้านการแสดงความคิดเห็น และพัฒนาการด้านภาษาของเด็ก และบันทึกผลลงในแบบบันทึกพฤติกรรม หรือบันทึกประจำวัน เครื่องมือการประเมินของวิธีนี้คือ แบบบันทึกคำพูดเด็ก

2.3 การสัมภาษณ์ พูดคุยกับเด็กเป็นรายบุคคล ในสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสม ใช้คำถามที่เปิดโอกาสให้เด็กได้คิดและตอบอย่างอิสระ เพื่อประเมินความสามารถทางสติปัญญา โดยบันทึกข้อมูลลงในแบบสัมภาษณ์

2.4 การรวบรวมผลงานที่แสดงออกถึงความก้าวหน้าแต่ละด้านของเด็กเป็นรายบุคคล รวบรวมไว้ในแฟ้มผลงาน (Portfolio) เป็นวิธีรวบรวมและจัดระบบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก โดยรวบรวมเอาไว้อย่างมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน

2.5 การประเมินการเจริญเติบโตของเด็ก ตัวชี้วัดของการเจริญเติบโตในเด็กที่ใช้ทั่วไปได้แก่ น้ำหนัก ส่วนสูง เส้นรอบศีรษะ ฟัน และการเจริญเติบโตของกระดูก

3. ดำเนินการประเมินและบันทึกพัฒนาการ หลังจากที่ได้วางแผนและเลือกเครื่องมือที่จะใช้ประเมินและบันทึกพัฒนาการแล้ว ก่อนจะลงมือประเมินและบันทึกจะต้องอ่านคู่มือ หรือคำอธิบายวิธีวิธีการใช้เครื่องมือต่างๆอย่างละเอียด แล้วจึงดำเนินการตามขั้นตอนที่ปรากฏในคู่มือ และบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร

4. ประเมินและสรุป การประเมินและสรุปนั้นต้องดูจากผลการประเมินหลายๆครั้งมีใช้เพียงครั้งเดียว หรือเอาผลการประเมินเพียงครั้งเดียวมาสรุป อาจทำให้ผิดพลาดได้ ผลการประเมินดูได้จากผลที่ปรากฏในเครื่องมือประเมินและบันทึกพัฒนาการ

5. รายงานผล เมื่อได้ผลจากการประเมินและสรุปพัฒนาการเด็กแล้ว ผู้สอนจะต้องตัดสินใจว่าจะรายงานข้อมูลไปยังผู้ใด เพื่อจุดประสงค์อะไร และจะต้องใช้รูปแบบใดสำหรับรายงาน

6. การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมิน ผู้สอนต้องตระหนักว่าการทำงานร่วมกับผู้ปกครองเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กเป็นเรื่องที่สำคัญ

3. การประเมินความต้องการจำเป็น

3.1 ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น

การประเมินความต้องการจำเป็นมีจุดกำเนิดในช่วงทศวรรษที่ 1930 และได้พัฒนามาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันคือตั้งแต่ค.ศ.1980 เป็นต้นมาได้มีการพัฒนามโนทัศน์เกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็นให้มีลักษณะสมบูรณ์ยิ่งขึ้น (สุวิมล ว่องวานิช, 2550) มีนักวิชาการด้านการประเมินความต้องการจำเป็นในปัจจุบันให้ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็นไว้ ดังนี้

Ronda และ Kusy (2012) กล่าวว่า การประเมินความต้องการจำเป็น เป็นการสำรวจที่เป็นระบบของสิ่งที่มีอยู่กับสิ่งที่ควรจะเป็นเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานเชิงบุคคลและองค์กร

Witkin และ Alschuld (1995) กล่าวว่า การประเมินความต้องการจำเป็น หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ช่องว่าง หรือความแตกต่างระหว่างผลของสภาพปัจจุบันและผลของสภาพที่ปรารถนา แล้วจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Setting Priorities) กำหนดเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เพื่อช่วยตัดสินใจในการปรับปรุงองค์กร

Kaufman, Rojas และ Mayer (1993) กล่าวว่า การประเมินความต้องการจำเป็น หมายถึง กระบวนการที่ใช้เพื่อระบุช่องว่างระหว่างผลที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน (current result) กับผลที่ต้องการ (desired) แล้วจัดลำดับความสำคัญของช่องว่างดังกล่าว จากนั้นเลือกช่องว่างที่สำคัญที่สุดมาเป็นประเด็นที่ต้องดำเนินการต่อไป

สุวิมล ว่องวานิช (2550) ให้ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็นว่าเป็นกระบวนการที่เป็นระบบซึ่งใช้เพื่อกำหนดความแตกต่างระหว่างสภาพที่มุ่งหวังกับสภาพที่เป็นอยู่จริง ส่วนใหญ่จะเน้นที่ความแตกต่างของผลลัพธ์ (Outcome Gaps) จากนั้น

มีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความแตกต่างนั้นแล้วเลือกความต้องการจำเป็นที่สำคัญมาแก้ไข

สรุป การประเมินความต้องการจำเป็น หมายถึง ขั้นตอนการสำรวจหาความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นอยู่จริงกับสภาพที่ควรจะเป็น จากนั้นนำความแตกต่างที่สำรวจพบมาจัดลำดับความสำคัญ โดยเลือกลำดับที่มีความต้องการจำเป็นมากมาแก้ไขก่อนเป็นลำดับแรก

3.2 ขั้นตอนของการประเมินความต้องการจำเป็น

นักวิชาการด้านการประเมินความต้องการจำเป็นได้พัฒนาขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็นมาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากในช่วงแรกของการพัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็น ผลการประเมินความต้องการจำเป็นที่ได้ไม่สามารถนำมาใช้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทั้งหมด และได้พัฒนาขั้นตอนมาจนกระทั่งปัจจุบันได้มีแนวคิดการประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ (Complete needs assessment) ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 3 ขั้นตอน ได้แก่ การระบุความต้องการจำเป็น การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นและการกำหนดแนวทางการแก้ไข (Witkin และ Altschuld, 1995) โดยมีนักวิชาการด้านการประเมินความต้องการจำเป็นได้เสนอขั้นตอนไว้ดังนี้

Witkin และ Altschuld (1995) ได้เสนอขั้นตอนในการประเมินความต้องการจำเป็นตามช่วงเวลาในการดำเนินการประเมิน 3 ขั้นตอนหลัก คือ

1. ขั้นก่อนการประเมิน (Pre-assessment) เป็นขั้นตอนในการสำรวจความต้องการจำเป็น เพื่อให้ได้แผนการดำเนินงานในเบื้องต้นก่อน ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนย่อยๆดังนี้

- 1.1 การวางแผนในการประเมินความต้องการจำเป็น
- 1.2 กำหนดวัตถุประสงค์ในการประเมินความต้องการจำเป็น
- 1.3 กำหนดขอบเขตและประเด็นของการประเมิน

ความต้องการจำเป็น

- 1.4 กำหนดรายละเอียด ข้อมูล และกลุ่มเป้าหมายขอบเขตที่ต้องการประเมิน
- 1.5 การตัดสินใจเพื่อกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูล

แหล่งข้อมูล วิธีการเก็บข้อมูล การนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์

2. ขั้นการประเมิน (assessment) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ปัญหาที่ต้องการได้รับการแก้ไขตามลำดับความสำคัญ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนย่อยๆดังนี้

2.1 การตัดสินใจเพื่อกำหนดเกี่ยวกับบริบท และขอบเขต รวมทั้งสิ่งที่เกี่ยวข้องในการประเมินความต้องการจำเป็น

- 2.2 เก็บรวบรวมข้อมูลความต้องการจำเป็นของกลุ่มเป้าหมาย
- 2.3 นำข้อมูลความต้องการจำเป็นมาจัดลำดับความสำคัญเบื้องต้น
- 2.4 วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาหรือความต้องการจำเป็น
- 2.5 วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด
3. ขั้นหลังการประเมิน (Post-assessment) เป็นการนำผลการประเมินความต้องการจำเป็นไปใช้ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนย่อยๆ ดังนี้
 - 3.1 จัดลำดับความสำคัญ (set priority) ของความต้องการจำเป็น
 - 3.2 เลือกวิธีการในการแก้ปัญหา โดยสร้างแนวทางแก้ปัญหาสำหรับความต้องการจำเป็น แล้วพิจารณาทางเลือกในการแก้ปัญหาลำดับความสำคัญเพื่อแก้ปัญหาที่เร่งด่วน จากนั้นจึงประเมินทางเลือก เพื่อนำไปปฏิบัติ
 - 3.3 เสนอแผนการปฏิบัติงาน
 - 3.4 ประเมินผลการประเมินความต้องการจำเป็น
 - 3.5 รายงานผลการประเมินความต้องการจำเป็น

Rouda และ Kusy (2012) ได้เสนอขั้นตอนในการประเมินความต้องการจำเป็นไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นวิเคราะห์หาความแตกต่าง (perform a gap analysis) เป็นการตรวจสอบประสิทธิภาพที่แท้จริงของหน่วยงานและพนักงานที่มีต่อมาตรฐานของหน่วยงาน หรือต่อการกำหนดมาตรฐานใหม่ โดยสำรวจสภาพจริงในปัจจุบันและสภาพที่ต้องการหรือจำเป็น ซึ่งความแตกต่างของช่องว่างระหว่างสภาพจริงในปัจจุบันและสภาพที่ต้องการหรือจำเป็น จะเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความต้องการจำเป็น
2. ขั้นระบุการจัดลำดับความสำคัญ (identify priorities and importance) จากขั้นตอนแรกจะได้ผลคือรายการของความต้องการจำเป็นที่กว้างและมีจำนวนมาก ดังนั้นจึงจำเป็นต้องระบุความต้องการจำเป็นในแต่ละประเด็น แล้วเลือกประเด็นที่เมื่อแก้ไขแล้วจะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่ นั่นคือประเด็นที่มีความสำคัญมากที่สุด
3. ขั้นระบุสาเหตุของปัญหา (identify causes of performance problems and/or opportunities) หลังจากจัดลำดับความสำคัญและเน้นไปที่ความต้องการจำเป็นที่มีความสำคัญมากที่สุดแล้ว ต่อมาคือการระบุเฉพาะเจาะจงไปว่าความต้องการจำเป็นที่ได้มานั้นมีสาเหตุมาจากอะไร เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาต่อไป

4. การระบุวิธีการแก้ปัญหาที่เป็นไปได้และโอกาสในการก้าวหน้า (identify possible solutions and growth opportunities) เพื่อนำไปสู่การวางแผนในการปฏิบัติต่อไป

สุวิมล ว่องวานิช (2550) ได้เสนอขั้นตอนในการประเมินความต้องการจำเป็นไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นศึกษาสิ่งที่มุ่งหวัง (what should be)
2. ขั้นศึกษาสภาพที่เป็นอยู่จริงในปัจจุบัน (what is)
3. ขั้นวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างข้อมูลที่ได้จากสิ่งที่มุ่งหวังกับสภาพที่เป็นอยู่จริงในปัจจุบัน และจัดลำดับความสำคัญของผลที่เกิดขึ้น เพื่อกำหนดความต้องการจำเป็น
4. ขั้นวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างสิ่งที่มุ่งหวังกับสภาพที่เป็นอยู่จริงในปัจจุบัน และจัดลำดับความสำคัญของสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็น
5. ขั้นศึกษาและกำหนดแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดจากสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็น

สรุปจากที่นักวิชาการด้านการประเมินความต้องการจำเป็นเสนอขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็น จะเห็นได้ว่าขั้นตอนหลักในการประเมินความต้องการจำเป็นจะประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

1. ขั้นระบุความต้องการจำเป็น (needs identification) คือการเก็บรวบรวมข้อมูลความต้องการจำเป็นแล้วนำไปวิเคราะห์ความแตกต่างของข้อมูลระหว่างสภาพที่ควรจะเป็นและสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน เมื่อได้ผลของความต้องการจำเป็นแล้วจึงนำมาจัดลำดับความสำคัญและเน้นไปที่ความต้องการจำเป็นที่มีความสำคัญมากในลำดับแรกๆ
- วิธีที่ใช้ในการระบุความต้องการจำเป็น ได้แก่ การใช้ข้อมูลจากผลงานวิจัยอื่น การใช้ตัวบ่งชี้ทางสังคม การสำรวจ (โดยการใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสังเกต) การสนทนากลุ่มแบบเจาะจง เทคนิคกลุ่มสมมติภัย เทคนิคเสียงจากภาพ ประชาพิจารณ์ การทำแผนที่มโนทัศน์ และเทคนิคเดลฟาย

การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น เป็นขั้นตอนที่ต้องดำเนินการทุกครั้งหลักจากความจำเป็น วิเคราะห์สาเหตุและกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา วิธีที่ใช้ในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ประกอบด้วย วิธีการจัดลำดับสำหรับข้อมูลแบบการตอบสนองเดียว และวิธีการจัดลำดับสำหรับข้อมูลแบบการตอบสนองคู่ วิธีการจัดลำดับสำหรับข้อมูลแบบการตอบสนองเดียว ได้แก่ การจัดเรียงลำดับตามค่ามัธยฐานสำหรับมาตรฐานแบบกลุ่ม การสร้างมาตรฐานประมาณช่วงขนาด การกำหนดน้ำหนักรายคู่ และการเรียงลำดับด้วยการ์ด

และวิธีการจัดลำดับสำหรับข้อมูลแบบการตอบสนองคู่ แบ่งเป็นกลุ่มวิธีที่ใช้หลักประเมินความแตกต่าง และกลุ่มวิธีที่ใช้หลักการของการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีหลายส่วนประกอบ ในงานวิจัยนี้ใช้วิธีในกลุ่มที่ใช้หลักประเมินความแตกต่าง จึงขอกล่าวถึงวิธีในกลุ่มดังกล่าวซึ่งได้แก่ วิธีMean Difference Method (MDF) วิธีPriority Needs Index (PNI) วิธีPriority Needs Index (PNI) แบบปรับปรุง และการวิเคราะห์เมทริกซ์

2. ขั้นวิเคราะห์สาเหตุของความต้องการจำเป็น (needs analysis) คือการวิเคราะห์ว่าความต้องการจำเป็นที่ได้มานั้นมีสาเหตุมาจากอะไร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไข จากนั้นนำสาเหตุของความต้องการจำเป็นที่ได้จากการวิเคราะห์มาจัดลำดับ วิธีที่ใช้ในการวิเคราะห์สาเหตุของความต้องการจำเป็น ได้แก่ การใช้ข้อมูลจากผลงานวิจัยอื่น การสำรวจ (โดยการใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์) การสนทนากลุ่มแบบเจาะจง เทคนิคกลุ่มสมมติภัย เทคนิคเสียงจากภาพ การทำแผนที่มโนทัศน์ การวิเคราะห์แผนภูมิแกงปลา การวิเคราะห์สาเหตุของความล้มเหลว การวิเคราะห์ลิสเรล และเทคนิคเดลฟาย

3. ขั้นกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาความต้องการจำเป็น (needs solution) คือสร้างแนวทางการแก้ปัญหาแล้วพิจารณาเลือกแนวทางในการแก้ปัญหของสาเหตุความต้องการจำเป็น เพื่อนำไปสู่การวางแผนในการปฏิบัติต่อไป วิธีที่ใช้ในการกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาความต้องการจำเป็น ได้แก่ การใช้ข้อมูลจากผลงานวิจัยอื่น การสำรวจ (โดยการใช้แบบสอบถาม) การสนทนากลุ่มแบบเจาะจง เทคนิคกลุ่มสมมติภัย การทำแผนที่มโนทัศน์ การวิเคราะห์อรรถประโยชน์-พหุลักษณะ กระบวนการAHP การวิเคราะห์ผลกระทบไขว้ การวิเคราะห์ต้นทุนและผลที่ตามมา เทคนิคเดลฟาย วงล้ออนาคต และอนาคตภาพ

ขั้นตอนหลัก 3 ขั้นตอนนี้คือการประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ (Complete needs assessment) ดังที่กล่าวไปแล้วข้างต้น และในแต่ละขั้นตอนต้องนำผลที่ได้มาจัดลำดับความต้องการจำเป็นทุกขั้นตอน ซึ่งในทางปฏิบัติอาจดำเนินการไม่ครบทั้ง 3 ขั้นตอน ขึ้นอยู่กับประเด็นคำถามและขอบเขตของการวิจัย (สุวิมล ว่องวานิช, 2550) และในงานวิจัยนี้ได้ทำการประเมินความต้องการจำเป็นในขั้นตอนแรก คือ ขั้นระบุความต้องการจำเป็น และนำไปจัดลำดับความสำคัญ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ขั้นระบุความต้องการจำเป็นโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่เป็นรูปแบบการตอบสนองคู่ (dual-response format) ซึ่งมีคำถามที่ให้กลุ่มตัวอย่างระบุ 2 ส่วน คือระดับของการปฏิบัติที่ท่านได้ปฏิบัติจริงและระดับการปฏิบัติที่ท่านควรจะปฏิบัติ เมื่อได้ผลของความต้องการจำเป็นแล้วจึงนำมาจัดลำดับความสำคัญ

2. จัดลำดับความสำคัญด้วยวิธี Priority Needs Index (PNI) แบบปรับปรุง เป็นวิธีสำหรับข้อมูลการตอบสนองของผู้ ในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ซึ่งเป็นสูตรที่ปรับปรุงโดย นางลักษณ วิรัชชัยและสุวิมล ว่องวานิช เป็นวิธีการที่หาค่าผลต่างของ สภาพที่ควรจะเป็น (I) กับสภาพที่เป็นจริง (D) แล้วหารด้วยค่าสภาพที่เป็นจริง (D) เพื่อควบคุมขนาดของความต้องการจำเป็นให้อยู่ในพิสัยที่ไม่กว้างมากเกินไป และให้ความหมายเชิงเปรียบเทียบ

4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือสถานที่ดูแลและให้การศึกษาเด็ก อายุระหว่าง 2-5 ปี (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2553) มีฐานะเทียบเท่าสถานศึกษา ซึ่งหมายรวมถึงศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเองและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของส่วนราชการต่างๆที่ถ่ายโอนให้อยู่ในความดูแลและความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น 2549)

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นสถานศึกษาระดับปฐมวัย ซึ่งเกิดจากการกระจายอำนาจทางการจัดการศึกษาไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ระบุไว้ในมาตรา 81 ให้รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและจัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ในขณะที่รัฐธรรมนูญยังได้วางหลักการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยแบบประชาชนมีส่วนร่วมในรูปของการกระจายอำนาจไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในมาตรา 284 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะ ซึ่งให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ จึงเป็นที่มาของกฎหมาย 2 ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 (กระทรวงศึกษาธิการ, ออนไลน์) ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 41 ระบุให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาตามความพร้อมความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นและมาตรา 42 ให้กระทรวงศึกษาธิการ ศาสนา และวัฒนธรรม กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมการประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจาย

อำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 มาตรา 17 และมาตรา 18 ได้กำหนดให้เทศบาลเมืองพัทยา องค์การปกครองส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และกรุงเทพมหานคร มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริหารสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนโดยถือว่าการจัดการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของบริการสาธารณะด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552) ดังนั้น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงสามารถจัดการศึกษาได้ตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น โดยไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, ม.ป.ป.)

เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มี 2 ประเภท คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเอง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รับถ่ายโอนตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 โดยรับถ่ายโอนจากส่วนราชการต่างๆ ได้แก่ กรมการพัฒนาชุมชน สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ และกรมการศาสนา (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2553) ดังนั้นเพื่อให้ง่ายต่อระบบการบริหารจัดการ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงได้แบ่งการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไว้ดังนี้

1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเองและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนจากกรมการพัฒนาชุมชนและสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ให้ปฏิบัติตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนจากกรมการศาสนา ให้ปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติในการบริหารจัดการศูนย์อบรมเด็กก่อนระดับประถมศึกษาในศาสนสถาน ตามประกาศในหนังสือคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยแบ่งย่อยเป็น 2 กรณี ดังนี้

2.1 กรณีที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้เลือกรูปแบบการบริหารจัดการที่มอบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้บริหารจัดการศูนย์ทั้งหมด ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก

2.2 กรณีที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้เลือกรูปแบบการบริหารจัดการในแบบอื่นๆ ให้เป็นไปตามที่สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด ทั้งในด้านการบริหารงาน บุคลากร งบประมาณและวิชาการ

4.2 การจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นสถานศึกษาและพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องใช้หลักสูตรการศึกษา การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 มาเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้มี ประสิทธิภาพและเป็นมาตรฐานเดียวกัน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2553) นอกจากนี้ กรม ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ยังได้กำหนดแนวทางต่างๆ เพื่อให้การจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปในแนวทางเดียวกันดังนี้

4.2.1 วัตถุประสงค์

การอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์การเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการเด็กเล็ก อายุ 2-5 ปี เป็นภารกิจสำคัญในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการอบรมเลี้ยงดู และได้รับการศึกษาเพื่อการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญาตามวัย และความสามารถของเด็ก โดยมีวัตถุประสงค์หลัก ดังนี้

- 1) เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน (ด้าน ร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา)
- 2) เพื่อพัฒนาเด็กเล็ก ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณลักษณะและ สมรรถนะตามวัย โดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมตามวัย
- 3) เพื่อส่งเสริมให้เด็กเล็กสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีคุณภาพ
- 4) เพื่อแบ่งเบาภาระผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดู

4.2.2 การจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์ แบ่งเป็น 2 ช่วงอายุ คือ การจัดประสบการณ์เด็กอายุ 2 ปี และการจัดประสบการณ์เด็กอายุ 3-5 ปี โดยมีหลักการจัดและแนวทางการจัดประสบการณ์ดังนี้

- 1) การจัดประสบการณ์เด็กอายุ 2 ปี เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากการเล่นและ ทำกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง เกิดความรู้อย่าง ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม ได้พัฒนา ตนเองทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา

(1) หลักการจัดประสบการณ์

- (1.1) เลี้ยงดูเด็กให้มีสุขภาพที่ดีและปลอดภัย

- (1.2) มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กด้วยวาจาและท่าทีที่อบอุ่นเป็นมิตร
- (1.3) จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับธรรมชาติ
ความต้องการและพัฒนาการของเด็ก
- (1.4) จัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย เอื้อต่อการเรียนรู้ตามวัย
ของเด็ก
- (1.5) ประเมินการเจริญเติบโตและพัฒนาการเด็กอย่างต่อเนื่อง
สม่ำเสมอ
- (1.6) ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และ
สถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก
- (2) แนวทางการจัดประสบการณ์
 - (2.1) ดูแลสุขภาพอนามัยและตอบสนองความต้องการพื้นฐาน
ทางร่างกายและจิตใจของเด็ก
 - (2.2) สร้างบรรยากาศของความรัก ความอบอุ่น ความไว้วางใจ
และความมั่นคงทางอารมณ์
 - (2.3) จัดประสบการณ์ตรงให้เด็กได้เลือก ลงมือกระทำและเรียนรู้
จากประสาทสัมผัสทั้ง 5 และการเคลื่อนไหวผ่านการเล่น
 - (2.4) เปิดโอกาสให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่แวดล้อมและสิ่ง
ต่างๆ รอบตัวเด็กอย่างหลากหลาย
 - (2.5) จัดสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องใช้และของเล่นที่สะอาด
ปลอดภัยเหมาะสมกับเด็ก
 - (2.6) ใช้การสังเกตและติดตามการเจริญเติบโตและพัฒนาการ
อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ
 - (2.7) ให้ครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษามีส่วนร่วมใน
การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็ก

2) การจัดประสบการณ์เด็กอายุ 3-5 ปี (ไม่จัดเป็นรายวิชาแต่จัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่นทำกิจกรรมการเรียนรู้ 6 กิจกรรม) เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา

(1) หลักการจัดประสบการณ์

- (1.1) จัดประสบการณ์ผ่านการเล่นและทำกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมและอย่างต่อเนื่อง
- (1.2) เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่
- (1.3) จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการและผลผลิต
- (1.4) จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์
- (1.5) ให้ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

(2) แนวทางการจัดประสบการณ์

- (2.1) จัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ให้เหมาะสมกับวุฒิภาวะ และระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ
- (2.2) จัดประสบการณ์ให้เด็กเกิดการเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5
- (2.3) จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ
- (2.4) จัดประสบการณ์ให้เด็กเกิดองค์ความรู้ด้วยตนเอง
- (2.5) จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุข เชื้อต่อการเรียนรู้
- (2.6) จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในบริบทของชุมชนนั้นๆ
- (2.7) จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี และทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
- (2.8) จัดประสบการณ์ให้เด็กทั้งที่มีภาวะวางแผนล่วงหน้า และแผนที่เกิดจากสภาพจริง

(2.9) นำชุมชนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์

(2.10) ศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลของเด็กเป็นรายบุคคล ใช้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน

4.2.3 การจัดกิจกรรมประจำวัน

กิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กอายุ 2-5 ปี สามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบ เป็นการช่วยให้ครูผู้สอนและเด็กทราบว่าแต่ละวันจะต้องทำกิจกรรมอะไร เมื่อใดและอย่างไร โดยมีหลักการจัดและขอบข่ายกิจกรรมประจำวันดังนี้

1) หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

1.1) กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กยืดหยุ่นได้ตามความต้องการและความสนใจของเด็ก

วัย 2 ปี มีความสนใจช่วงสั้นประมาณ 5 นาที

วัย 3 ปี มีความสนใจอยู่ได้ประมาณ 8 นาที

วัย 4 ปี มีความสนใจอยู่ได้ประมาณ 12 นาที

วัย 5 ปี มีความสนใจอยู่ได้ประมาณ 15 นาที

1.2) กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกิน 20 นาที

1.3) กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เช่น การเล่นตามมุม การเล่นกลางแจ้ง ฯลฯ ใช้เวลาประมาณ 40-60 นาที

1.4) กิจกรรมมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้อง กิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่ม และผู้สอนเป็นผู้ริเริ่ม และกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลังจัดให้ครบทุกประเภท ทั้งนี้กิจกรรมที่ต้องออกกกำลังกายควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังมากนัก เพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป

2) ขอบข่ายสำหรับการจัดกิจกรรมประจำวัน แบ่งเป็น 2 ช่วงอายุ คือ สำหรับเด็กอายุ 2 ปี และสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี

2.1) สำหรับเด็กอายุ 2 ปี กิจกรรมสำหรับเด็กอายุ 2 ปี มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวางรากฐานการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะพื้นฐานของเด็กทั้งร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา การจัดกิจกรรมควรจัดให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ และความสามารถของเด็กตามวัย โดยบูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการอบรมเลี้ยงดูตามวิถีชีวิตประจำวันและการเล่นของเด็กตามธรรมชาติที่เหมาะสมกับวัย ดังนี้

- (1) การฝึกสุขนิสัยและลักษณะนิสัยที่ดี เป็นกิจกรรมที่สร้างเสริมสุขนิสัยที่ดีในเรื่องการรับประทานอาหาร การนอน การทำความสะอาดร่างกาย การขับถ่าย ตลอดจนปลูกฝังนิสัยที่ดีในการดูแลสุขภาพอนามัยและการแสดงมารยาทที่สุภาพ นุ่มนวลแบบไทย
- (2) การใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 เป็นกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นการรับรู้ของผู้เรียน ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในการมองเห็น การได้ยิน เสียง การลิ้มรส การได้กลิ่น และการสัมผัสจับต้องสิ่งต่างๆ ที่แตกต่างกันในด้านขนาด รูปร่าง ความยาว สี น้ำหนัก และผิวสัมผัส เช่น การเล่นเกมที่มีพื้นผิวแตกต่างกัน เป็นต้น
- (3) การฝึกการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือ-ตา เป็นกิจกรรมที่ฝึกความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ นิ้วมือให้พร้อมที่จะหยิบจับ ฝึกการทำงานอย่างสัมพันธ์กันระหว่างมือและตา เช่น ร้อยลูกปัด เล่นพลาสติกสร้างสรรค์ เล่นหยอดบล็อกรูปทรงลงกล่อง ตอกหมุด โยนรับลูกบอล ตักน้ำหรือทรายใส่ภาชนะ เป็นต้น
- (4) การเคลื่อนไหวและการทรงตัว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้กล้ามเนื้อแขนกับขา มือกับนิ้วมือ และส่วนต่างๆ ของร่างกาย ในการเคลื่อนไหวหรือออกกำลังกายทุกส่วนโดยการจัดให้เด็กเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อใหญ่-เล็ก ตามความสามารถของวัย เช่น คืบ คลาน ยืน เดิน เล่นนิ้วมือ เคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายตามเสียงดนตรี วิ่งไล่จับ ปีนป่ายเครื่องเล่นสนาม เล่นชิงช้า ม้าโยก ลากจูงของเล่นมีล้อ ขี่จักรยานสามล้อ เป็นต้น
- (5) การส่งเสริมด้านอารมณ์-จิตใจ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเลี้ยงดูในการตอบสนองความต้องการของเด็กด้านจิตใจ โดยการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้เด็กเกิดความรู้สึกอบอุ่นและมีความสุข เช่น อุ้ม โอบกอด ตอบสนองต่อความรู้สึกที่เด็กแสดงออก เป็นต้น

- (6) การส่งเสริมทักษะทางสังคม เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมต่างๆรอบตัวได้ปฏิบัติตามกิจกรรมต่างๆ เช่น เล่นรวมกลุ่มกับผู้อื่น แบ่งปัน รู้จักรอคอย
- (7) การส่งเสริมทักษะทางภาษา เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้เด็กได้เปล่งเสียงเลียนเสียงพูดของผู้คน เสียงสัตว์ต่างๆรู้จักชื่อเรียกของตนเอง ชื่อพ่อแม่หรือผู้คนที่ใกล้ชิด และชื่อสิ่งต่างๆรอบตัว ตลอดจนรู้จักสื่อความหมายด้วยคำพูดและท่าทาง เช่น ชี้ชวนและสอนให้รู้จักชื่อเรียกสิ่งต่างๆจากของจริง เล่านิทานหรือร้องเพลงง่ายๆให้ฟัง เป็นต้น
- (8) การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้เด็กได้แสดงออกทางความคิดตามจินตนาการของตนเอง เช่น ชีตเขียนวาดรูป เล่นบทบาทสมมติ ทำกิจกรรมศิลปะ เล่นของเล่นสร้างสรรค์ เป็นต้น

2.2) สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี

- (1) การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อใหญ่ การเคลื่อนไหว และความคล่องแคล่วในการใช้อวัยวะต่างๆจึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี ฯลฯ
- (2) การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของ กล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส เล่นเกมต่อภาพ ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบจับชิ้นส่วนใช้อุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว ฯลฯ
- (3) การพัฒนาอารมณ์-จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่นกล้าแสดงออก มีวินัยในตนเอง รับผิดชอบ ชื่อสัตย์ ประหยัด เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาทและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือ จึงควรจัดกิจกรรมต่างๆ

ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือก ได้รับการ
ตอบสนองตามความต้องการ ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรก
คุณธรรม จริยธรรม ตลอดเวลาที่โอกาสเอื้ออำนวย

- (4) การพัฒนาสังคมนิสัย เพื่อให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออก
อย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวัน มีนิสัยรักการ
ทำงาน รู้จักระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น จึง
ควรจัดให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ เช่น
รับประทานอาหารเช้าพักผ่อนนอนหลับ ขับถ่าย ทำความสะอาด
ร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎกติกา
ข้อตกลงของส่วนรวม เก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ
 ฯลฯ
- (5) การพัฒนาการคิด เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดรวบยอด
สังเกต จำแนก เปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับ
เหตุการณ์ แก้ปัญหา จึงควรจัดกิจกรรมให้เด็กไสนทนา
อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับ
เด็ก ค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ทดลอง ศึกษานอกสถานที่
ประกอบอาหาร หรือจัดให้เด็กได้เล่นเกมการศึกษาที่
เหมาะสมกับวัยหลากหลาย ฝึกการแก้ปัญหาใน
ชีวิตประจำวันและในการทำกิจกรรมทั้งที่เป็นกลุ่มย่อย กลุ่ม
ใหญ่ หรือรายบุคคล
- (6) การพัฒนาภาษา เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสใช้ภาษาสื่อสาร
ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่างๆที่เด็ก
มีประสบการณ์ จึงควรจัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความ
หลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝัง
ให้เด็กรักการอ่านและบุคลากรที่แวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดี
ในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทาง
ภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

- (7) การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่างๆรอบตัวโดยใช้กิจกรรมศิลปะและดนตรีเป็นสื่อ ใช้การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ ให้ประดิษฐ์สิ่งต่างๆอย่างอิสระตามความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็กเล่นบทบาทสมมติในมุมเล่นต่างๆ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นก่อสร้างสิ่งต่างๆ เช่น แท่งไม้รูปทรงต่างๆ ฯลฯ

4.3 คุณสมบัติและบทบาทหน้าที่ของผู้ดูแลเด็ก

4.3.1 คุณสมบัติของผู้ดูแลเด็ก

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2553) กล่าวว่า ผู้ดูแลเด็ก คือ บุคลากรที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคัดเลือกและแต่งตั้งจากผู้ที่มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ เพื่อปฏิบัติหน้าที่หลักในการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ให้เด็กเล็กมีความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา โดยมีสถานภาพเป็นทั้งข้าราชการหรือพนักงานครูส่วนท้องถิ่น และพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากประกาศจากคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล ได้กำหนดให้ผู้ดูแลเด็กมีสถานภาพเป็นข้าราชการหรือพนักงานครูส่วนท้องถิ่น แต่การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะคัดเลือกและแต่งตั้งได้ต้องได้รับการจัดสรรอัตราจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นแล้วเท่านั้น ดังนั้น ในระหว่างที่ยังไม่มีการคัดเลือกและแต่งตั้งจึงให้ผู้ดูแลเด็กมีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปก่อน ซึ่งทั้ง 2 สถานภาพมีคุณสมบัติแตกต่างกันไปดังนี้

- 1) กรณีมีสถานภาพเป็นข้าราชการหรือพนักงานครูส่วนท้องถิ่น
 - 1.1) มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา ทุกสาขาวิชาเอก หรือทางอื่นที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนี้
 - 1.2) ได้ปฏิบัติงานหรือเคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับการทำงานดูแลพัฒนาเด็กปฐมวัยของท้องถิ่นติดกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี โดยมีหนังสือรับรองการปฏิบัติงานจากนายจ้างหรือหน่วยงานซึ่งระบุถึงลักษณะงานและระยะเวลาที่ได้ปฏิบัติงาน
 - 1.3) มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู
- 2) กรณีมีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีคุณสมบัติการคัดเลือกแต่งตั้งตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด

4.3.2 บทบาทหน้าที่ของผู้ดูแลเด็ก

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2553) ได้กำหนดให้ผู้ดูแลเด็กทั้ง 2 สถานภาพมีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียน ปฏิบัติงานทางวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย ดังนี้

- 1) ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 2) จัดอบรมสั่งสอนและจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และคุณลักษณะตามวัย
- 3) ปฏิบัติงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 4) ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน
- 5) ปฏิบัติงานความร่วมมือกับเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย
- 6) อบรมเลี้ยงดูและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรกำหนด
- 7) จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 8) จัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
- 9) จัดทำวิจัยในชั้นเรียน
- 10) จัดหา/ผลิตสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอน
- 11) จัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผล
- 12) ประสานสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครอง ชุมชน
- 13) พัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาผู้เรียน
- 14) จัดให้มีการประเมินพัฒนาการผู้เรียน
- 15) จัดระบบธุรการในชั้นเรียน
- 16) รวบรวมผลงานรายงานผลการปฏิบัติงานตามลำดับ
- 17) ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

4.4 การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2553) ได้กำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลว่า ให้ครอบคลุมถึงการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการประเมินผล ส่งเสริมความสามารถให้ผู้ดูแลเด็กประเมินผลได้อย่างถูกต้อง มีการวัดและประเมินผลตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ปรับปรุง

การสร้างเครื่องมือวัดผลให้มีประสิทธิภาพ ควบคุมการวัดผลและประเมินผลเป็นระยะๆ รวมถึง การตรวจสอบการจัดทำห้องสมุดประจำชั้นและสมุดประจำตัวนักเรียนให้ถูกต้องเรียบร้อยและเป็น ปัจจุบัน และได้กล่าวถึงความสำคัญในการประเมินพัฒนาการของเด็กดังนี้

(1) สามารถเข้าใจธรรมชาติและความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก

(2) ทำให้ทราบข้อมูลระดับพัฒนาการและความพร้อมของเด็กแต่ละคนเมื่อนำมา เปรียบเทียบกับเกณฑ์พัฒนาการเด็กตามวัยจะทำให้รู้ว่าระดับความสามารถและปัญหาต่างๆ ของเด็กจะต้องได้รับการส่งเสริมหรือปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

(3) ทำให้การวางแผนและตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเกิดประโยชน์ สูงสุดต่อเด็กซึ่งการจัดกิจกรรมต่างๆ ต้องส่งเสริมให้เด็กมีความสามารถมากขึ้นและคลี่คลาย ปัญหาต่างๆ ให้ลดลง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้เสนอหลักการในการประเมินพัฒนาการเด็กในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กไว้ดังนี้

(1) ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้าน และนำผลมาพัฒนาเด็ก

(2) ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี

(3) สภาพการประเมินควรมีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน

(4) ประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน เลือกใช้เครื่องมือและจัดบันทึกไว้เป็น

หลักฐาน

(5) ประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะกับเด็ก รวมทั้งใช้

แหล่งข้อมูลหลายๆด้าน ไม่ควรใช้การทดสอบ

(6) ทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ได้รับรู้ความสามารถและการ เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับเด็ก ช่วยให้สามารถกำหนดทิศทางการพัฒนาเด็กได้เหมาะสมต่อไป

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้กำหนดขั้นตอนการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ได้ ดังนี้

(1) ศึกษาและทำความเข้าใจพัฒนาการของเด็กในแต่ละช่วงวัยทุกด้าน จึงจะ สามารถประเมินพัฒนาการได้อย่างถูกต้องและตรงกับความเป็นจริง

(2) วางแผนเลือกใช้วิธีการและเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับใช้บันทึกและประเมิน พัฒนาการเพื่อได้ผลของพัฒนาการถูกต้องตามต้องการ

(3) ดำเนินการประเมินและบันทึกพัฒนาการ ซึ่งก่อนการประเมิน ต้องศึกษา วิธีการใช้เครื่องมืออย่างละเอียดและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

- (4) ประเมินและสรุป ซึ่งต้องดูจากผลการประเมินหลายๆ ครั้ง
- (5) รายงานผล ซึ่งต้องพิจารณาว่า จะต้องส่งผลการประเมินให้กับใครบ้าง เพื่ออะไร และต้องใช้รูปแบบใดในการรายงาน เพื่อผลที่จะได้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง
- (6) ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมิน ทำให้ผู้ปกครองรู้สึกถึงความสำคัญของตน และต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กของตน ตลอดจนสามารถนำความคิดเห็นจากผู้ปกครองมาเป็นพื้นฐานในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมสำหรับการพัฒนาเด็กต่อไป

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้

งานวิจัยในประเทศ

สมปอง สีนวน (2546) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการประเมินพัฒนาการเด็กอนุบาล ในโรงเรียนปฏิบัติการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงาน ด้านการนำผลการประเมินพัฒนาการไปใช้และปัญหาที่พบ ผลการวิจัยพบว่า ครูมีการวางแผน มีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย ประเมินพัฒนาการเด็กครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน โดยปัญหาที่พบคือ ครูมีภาระงานมาก แต่จากการสัมภาษณ์ และสังเกตกิจกรรมการเรียนการสอน และศึกษาเอกสาร ไม่พบการวางแผน สำหรับการดำเนินงาน ครูมีการเก็บรวบรวมข้อมูล ประเมินพัฒนาการลงในแบบบันทึกพัฒนาการ แต่ไม่พบการจดบันทึก การสรุปและการแปลความหมายข้อมูล ส่วนการนำผลการประเมินพัฒนาการเด็กไปใช้ พบว่า ครูรายงานผลการประเมินให้แก่ผู้ปกครองและผู้บริหาร นอกจากนี้พบว่า ครูมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการเด็กอยู่บ้าง ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก ความเข้าใจเกี่ยวกับการทดสอบ และความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้แฟ้มสะสมผลงานเด็ก

ดวงกมล จงเจริญ (2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของผู้นำเครือข่ายผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการประเมินผลพัฒนาการและการเรียนรู้ และด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการปฏิบัติงานของผู้นำเครือข่ายผู้ดูแลเด็กทั้ง 4 ด้าน โดยรวมจัดอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมากทุกด้าน ในด้านการประเมินผลพัฒนาการและการเรียนรู้ พบว่า มีการใช้แบบบันทึกพัฒนาการในการบันทึกพัฒนาการของเด็ก และรายงานผลพัฒนาการและการเรียนรู้ให้แก่ผู้ปกครอง ปัญหาการ

ปฏิบัติงานของผู้นำเครือข่ายผู้ดูแลเด็ก พบว่า พื้นที่ภายในห้องเรียนคับแคบ สื่อ/อุปกรณ์ไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็ก และมีสภาพเก่า ผู้นำเครือข่ายผู้ดูแลเด็กขาดความรู้ความเข้าใจในการเลือกใช้วิธีการประเมินผลพัฒนาการและการเรียนรู้ที่หลากหลาย และผู้ปกครองมีเวลาไม่เพียงพอ และไม่ให้ความสำคัญในการพัฒนาเด็ก

งานวิจัยต่างประเทศ

Allen (2007) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาการของเด็กในศูนย์เด็กเล็ก การสำรวจวิธีการประเมินอย่างเป็นทางการใน 1 รัฐ โดยสำรวจในรัฐฟลอริดา ซึ่งเป็นรัฐที่สนับสนุนการปกครองท้องถิ่นในด้านการตัดสินใจเกี่ยวกับการประเมิน การวิจัยครั้งนี้ได้สำรวจเรื่องเครื่องมือการประเมิน และขั้นตอนการประเมินอย่างเป็นทางการ ในเด็ก 0-5 ปี ในศูนย์เด็กเล็กที่ได้รับเงินสนับสนุน ผลการวิจัยพบว่า ทุกเมืองมีการใช้เครื่องมือการประเมินที่หลากหลายและประเมินพัฒนาการในหลายๆด้าน ด้วยเครื่องมือที่เหมาะสมกับอายุของเด็ก และเชื่อมต่อกับหลักสูตรศูนย์เด็กเล็ก และพบว่ามีความซับซ้อนในระบบการประเมิน

Gladstone และคณะ (2010) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ทศนคติเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กในชนบทประเทศมาลาวี-คุณภาพในการวิเคราะห์การสร้างเครื่องมือการประเมินพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัฒนธรรม โดยภูมิหลังการพัฒนาเด็กในประเทศที่กำลังพัฒนา มักจะมีการประเมินเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินเพื่อสร้างเครื่องมือที่เหมาะสม เนื่องจากเครื่องมือการประเมินทั่วไปเมื่อนำมาใช้ในบริบทวัฒนธรรมที่ต่างกัน อาจทำให้ผลการประเมินคลาดเคลื่อน ผู้เขียนได้ไปเก็บข้อมูลพัฒนาการในบริบทของประเทศแอฟริกา ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเพื่อหาสมาชิกใหม่ที่เป็น แม่ ย่า/ยาย และผู้ชาย ใน 4 พื้นที่ของภาคใต้ประเทศมาลาวี เพื่อทำงานกับผู้เชี่ยวชาญในการหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการเด็ก โดยผู้เชี่ยวชาญให้ความสำคัญกับกลไกทางสังคมเป็นสิ่งแรก ในเรื่องพัฒนาการทางสังคม ได้เน้นไปที่ กิจกรรมประจำวัน การทำงานบ้าน การแบ่งปัน และบทบาทความเป็นผู้นำ เรื่องพัฒนาการทางภาษา เน้นไปที่ การบอกเล่าเหตุการณ์ การแสดงท่าทาง เรื่องการคิดคำนวณ และการรู้ภาษา พบว่าเด็กชาวมาลาวีมีความรู้มากกว่าเด็กประเทศตะวันตก จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ สร้างคำถามและปรับปรุงเครื่องมือการประเมินพัฒนาการของเด็กชาวมาลาวี

Hughes และ Gullo (2010) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การเรียนรู้อย่างสนุกสนานและการประเมินในโรงเรียนอนุบาล โดยอภิปรายแง่มุมของการเรียนรู้และการประเมินในโรงเรียนอนุบาลที่มีหลักสูตรอนุบาลที่ให้ความสำคัญในการกำหนดเนื้อหาและการเรียนรู้ทักษะพื้นฐาน โดยครูใช้

วิธีการประเมินแบบทั่วไป รวมถึงการใช้แบบฝึกหัดและแบบทดสอบในการประเมินเด็ก ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหลายคนไม่เห็นด้วยกับวิธีการเหล่านี้ และแนะนำว่า ความสำคัญของการตัดสินลำดับชั้นการเรียนรู้ของเด็กคือเด็กได้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้

5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความต้องการจำเป็น

งานวิจัยในประเทศ

ณิชิรา ซาติกุล (2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนา สมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ครูสังคมศึกษามีความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนา ดังนี้ สมรรถนะด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ มีเรื่องที่ต้องพัฒนาคือ การประเมินหา ความสามารถที่แท้จริงของนักเรียนได้ การสร้างเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) และการ ประเมินแบบอิงกลุ่ม และสมรรถนะด้านทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ มี เรื่องที่ต้องพัฒนาคือ การตรวจสอบหาค่าความเที่ยงและความตรงของเครื่องมือประเภทต่างๆ การ กำหนดประเด็นและเกณฑ์การให้คะแนนในการสัมภาษณ์นักเรียน การจัดบันทึกในการสัมภาษณ์ นักเรียนและการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนและผู้ปกครอง

อังก์วรา วงษ์รักษา (2549) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นในการ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่ไม่ได้มาตรฐานจากการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ระดับการดำเนินงานจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่เป็นอยู่มีความ แตกต่างจากระดับการดำเนินงานจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่คาดหวัง ทุกมาตรฐานทั้งในด้าน ผู้เรียน ครู และผู้บริหาร แสดงว่าสถานศึกษามีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพ สถานศึกษาทุกมาตรฐาน การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนา คุณภาพสถานศึกษา มาตรฐานที่มีความต้องการจำเป็นได้รับการพัฒนามากที่สุดในแต่ละด้าน ดังนี้ ด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร ด้านครู มาตรฐาน ที่ 9 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านผู้บริหาร มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อ การเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และแนวทางในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่เหมาะสม พบว่า ด้านผู้เรียน ครูควรมีความเข้าใจในหลักสูตรให้ชัดเจนและมีการจัดการเรียนการสอนแบบ บูรณาการเพื่อสร้างความสนใจให้กับนักเรียน ด้านครู ต้องมีความในเนื้อหาที่สอนเป็นอย่างดี ควร มีการสอบวัดความรู้อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาตนเองในการ

จัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง และควรลดภาระงานอื่นๆของครูเพื่อให้ครูได้ทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่ และด้านผู้บริหาร ควรพัฒนาในด้านภาวะผู้นำ ทั้งด้านวิชาการและคุณธรรม จริยธรรมและเป็นกัลยาณมิตรที่ดี พร้อมทั้งมีการใช้อำนาจในการตัดสินใจที่เด็ดขาด

ถนอมจิตต์ ขุฑทะกะพันธ์ (2546) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความรู้และทักษะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาทุกด้าน โดยค่าเฉลี่ยของระดับความรู้และทักษะที่มีในปัจจุบันต่ำกว่าระดับความรู้และทักษะที่คาดหวัง ทั้งโดยรายด้านและรายข้อ การจัดลำดับความต้องการจำเป็น พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความรู้และทักษะในด้านการบริหารจัดการด้านวิชาการมากที่สุด

Marshall , Roberts และ Mills (2006) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นโปรแกรมของเด็กอนุบาลชั้นปีที่ 1 และอนุบาลชั้นปีที่ 2 ของโรงเรียนเอกชนในเมืองบอสตัน มีวัตถุประสงค์ได้แก่ (1) เพื่อรายงานเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความเชี่ยวชาญและการปรับปรุงคุณภาพของโปรแกรมที่ใช้ในเด็กอนุบาล 1 และอนุบาล 2 ของโรงเรียนเอกชนในเมืองบอสตัน (2) เพื่อรายงานความต้องการจำเป็นในการเพิ่มขึ้นเรียนสำหรับเด็กอายุ 4 ปี แบบตลอดวัน กลุ่มตัวอย่างคือ ครอบครัวเด็ก 844 ครอบครัว ของเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 1 จำนวน 43 ห้องเรียนและเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 85 ห้องเรียนในโรงเรียนจำนวน 67 โรงเรียนเอกชนในเมืองบอสตันในปีการศึกษา 2006-2007 วิธีการประเมินความต้องการจำเป็นครั้งนี้ ประกอบด้วย การสังเกตชั้นเรียนและการสำรวจผู้บริหารและครูประจำชั้น ผลการวิจัยพบว่า (1) โปรแกรมของเด็กอนุบาลชั้นปีที่ 1 และ 2 จัดตามมาตรฐานของสมาคมอนุบาลศึกษาแห่งประเทศไทยสหรัฐอเมริกา (NAEYC) และมาตรฐานการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนในเมืองบอสตัน (2) มีการจัดชั้นเรียนที่ปลอดภัยและถูกสุขอนามัยตามมาตรฐานโปรแกรมการศึกษาปฐมวัยของสมาคมอนุบาลศึกษาแห่งประเทศไทยสหรัฐอเมริกา (3) ห้องเรียนทุกห้องในระดับอนุบาลชั้นปีที่ 1 และ 2 มีการเตรียมสื่ออุปกรณ์ที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อจำนวนเด็กทั้งหมด (4) ทั้งสองชั้นเรียนมีสัดส่วนครูพี่เลี้ยงที่เพียงพอต่อจำนวนเด็กตามมาตรฐานของสมาคมอนุบาลศึกษาแห่งประเทศไทยสหรัฐอเมริกา (5) ทุกห้องเรียนมีการจัดโปรแกรมก่อนและหลังเลิกเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความสามารถของผู้ดูแลเด็กด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ (1) เพื่อศึกษาสภาพจริงและความต้องการจำเป็นของความสามารถของผู้ดูแลเด็กด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย 4 ด้าน คือ การวางแผน การจัดระบบข้อมูล การแปลงข้อมูล และการนำผลการประเมินไปใช้ (2) จัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถของผู้ดูแลเด็กด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับหลักการ วิธีการและขั้นตอนการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย การจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและบทบาทหน้าที่ของผู้ดูแลเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากหนังสือ รวมทั้งศึกษาวิธีการ ขั้นตอนและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็นบทความ เอกสาร หนังสือและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้กรอบแนวคิดในการวิจัย (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา	ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย	
ความสามารถ ด้านการประเมิน พัฒนาการและ การเรียนรู้	1. การวางแผน	1.1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา	
		1.2 การศึกษาพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก	
		1.3 การกำหนดกรอบของการประเมิน	
	2. การจัดระบบ ข้อมูล	2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล	
		2.2 การบันทึกข้อมูล	
		2.3 การสรุปข้อมูล	
	3. การแปลข้อมูล	3.1 การคัดเลือกหลักฐานที่สะท้อนพัฒนาการ และการเรียนรู้	
		3.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบ ผลการประเมิน กับทฤษฎีพัฒนาการและการเรียนรู้ และ มาตรฐานการเรียนรู้	
		3.3 การนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ เปรียบเทียบ มาหาแนวทางการเรียนรู้ของเด็ก	
		4. การนำผล การประเมินไปใช้	4.1 การพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์และ หลักสูตรสถานศึกษา
			4.2 ส่งเสริมเด็กรายบุคคลหรือกลุ่มใหญ่
			4.3 การสื่อสารข้อมูลการประเมินกับบุคคลที่ เกี่ยวข้อง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร คือ ผู้ดูแลเด็กจำนวน 45,249 คน จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 21,535 ศูนย์
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 จำนวนประชากรและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำแนกตามภูมิภาค

ภูมิภาค	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ประชากร (คน)
ภาคเหนือ	4,823	9,020
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	8,816	20,985
ภาคกลาง	4,181	8,575
ภาคใต้	2,335	6,669
รวม	21,535	45,249

2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ดูแลเด็ก จำนวน 450 คน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยผู้วิจัยมีขั้นตอนการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1) การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยคำนวณจากสูตรของ Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ยอมให้คลาดเคลื่อนได้ ± 5 (Yamane, 1972 อ้างถึงใน อวยพร เรืองตระกูล, 2553) จะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 450 คน

2) การสุ่มผู้ดูแลเด็กในแต่ละภูมิภาค โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นด้วยการแบ่งประชากรออกเป็น 4 ภูมิภาค แล้วสุ่มผู้ดูแลเด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละภูมิภาคตามสัดส่วนของจำนวนประชากรในแต่ละภูมิภาค ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละภูมิภาคดังตารางที่ 9 จากนั้นใช้วิธีการเลือกตัวอย่างโดยการบังเอิญ (Accidental Sampling) (วรรัตน์ แกมเกต, 2551) ด้วยการเก็บข้อมูลจากผู้ดูแลเด็กที่เข้ารับการอบรมจากโครงการอบรมการจัดประสบการณ์การศึกษาปฐมวัยครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี 2556 และโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี 2556 ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละภูมิภาคในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิภาค

ภูมิภาค	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
ภาคเหนือ	9,020	90
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	20,985	209
ภาคกลาง	8,575	85
ภาคใต้	6,669	66
รวม	45,249	450

2.3 ผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม คือ นักวิชาการด้านการศึกษาปฐมวัย จำนวน 8 ท่าน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) มีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

- 1) มีคุณวุฒิระดับปริญญาโท หรือปริญญาเอก
- 2) มีประสบการณ์การทำงานกับผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความต้องการจำเป็นด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย และแบบสัมภาษณ์ร่างแนวทางในการพัฒนาความสามารถของผู้ดูแลเด็กด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้

3.1 ลักษณะของเครื่องมือ

- 1) แบบสอบถามความต้องการจำเป็นด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เป็นแบบสอบถามแบบตอบสนองคู่ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ดูแลเด็ก มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ทำงานในฐานะผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานภาพ และการเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 2 ความต้องการจำเป็นด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย มีลักษณะเป็นแบบตอบสนองคู่ มีมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 41 ข้อ โดยมาตราประมาณค่าแต่ละระดับมีความหมาย ดังนี้

ระดับของสภาพที่เป็นจริงด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้

- 5 หมายถึง ผู้ดูแลเด็กปฏิบัติงานเป็นประจำทุกครั้ง
- 4 หมายถึง ผู้ดูแลเด็กปฏิบัติงานบ่อยครั้ง
- 3 หมายถึง ผู้ดูแลเด็กปฏิบัติงานเป็นบางครั้งหรือเป็นครั้งคราว
- 2 หมายถึง ผู้ดูแลเด็กปฏิบัติงานนานๆครั้ง
- 1 หมายถึง ผู้ดูแลเด็กไม่เคยปฏิบัติงานเลย

ระดับของสภาพที่คาดหวังด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้

- 5 หมายถึง ผู้ดูแลเด็กมีความคาดหวังเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเป็นประจำทุกครั้ง
- 4 หมายถึง ผู้ดูแลเด็กมีความคาดหวังเกี่ยวกับการปฏิบัติงานบ่อยครั้ง
- 3 หมายถึง ผู้ดูแลเด็กมีความคาดหวังเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเป็นบางครั้งหรือเป็นครั้งคราว
- 2 หมายถึง ผู้ดูแลเด็กมีความคาดหวังเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนานๆครั้ง
- 1 หมายถึง ผู้ดูแลเด็กไม่เคยคาดหวังเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเลย

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ดูแลเด็ก มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ และคำถามปลายเปิด จำนวน 2 ข้อ

2) แบบสัมภาษณ์ร่างแนวทางในการพัฒนาความสามารถของผู้ดูแลเด็กด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นประเด็นสัมภาษณ์ ซึ่งได้มาจากผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็น จำนวน 4 ข้อ

3.2 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) แบบสอบถามความต้องการจำเป็นด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

1.1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย การประเมินความต้องการจำเป็น

1.2) นำกรอบแนวคิดในการวิจัย มาพิจารณาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยกำหนดโครงสร้างของแบบสอบถาม ประกอบด้วยสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังของผู้ดูแลเด็กด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ และกำหนดโครงสร้างเนื้อหาและจำนวนข้อของแบบสอบถาม ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 โครงสร้างของแบบสอบถามจำแนกตามประเด็นและจำนวนข้อ

ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย	จำนวนข้อ
1. การวางแผน	1.1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา	4
	1.2 การศึกษาพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก	4
	1.3 การกำหนดกรอบของการประเมิน	3
2. การจัดระบบข้อมูล	2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล	4
	2.2 การบันทึกข้อมูล	3
	2.3 การสรุปข้อมูล	3
3. การแปลข้อมูล	3.1 การคัดเลือกหลักฐานที่สะท้อนพัฒนาการและการเรียนรู้	3
	3.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการประเมินกับทฤษฎีพัฒนาการและการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้	3
	3.3 การนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบมาหาแนวทางในการเรียนรู้ของเด็ก	3
4. การนำผลการประเมินไปใช้	4.1 การพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์และหลักสูตรสถานศึกษา	4
	4.2 การส่งเสริมเด็กรายบุคคลหรือกลุ่มใหญ่	4
	4.3 การสื่อสารข้อมูลการประเมินกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง	3
รวมทั้งหมด		41

1.3) นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับแก้ จากนั้นส่งผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหาข้อ (Item Content Validity) แล้วนำผลการตรวจสอบมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและเนื้อหา/จุดประสงค์ (IOC) โดยเกณฑ์การตัดสินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและเนื้อหา/จุดประสงค์ คือ ค่า IOC > 0.50 ถือว่าข้อคำถามนั้นวัดได้สอดคล้องกับเนื้อหา/จุดประสงค์ (วรณี แกมเกตุ, 2551) ซึ่งผู้วิจัยได้ค่า IOC ในช่วง 0-1 (รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ค) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำข้อคำถามที่ได้มากกว่า 0.50 ไปใช้ และนำข้อคำถามที่ได้น้อยกว่า 0.50 มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

ประเด็นจากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน สรุปได้ดังนี้

(1) คำถามควรชัดเจน ไม่กำกวม บางข้อ มี 2 คำถามในข้อเดียว อาจทำให้ผู้ตอบเกิดความสับสนได้

(2) ข้อคำถามไม่ครอบคลุมตามหัวข้อเรื่อง ยังขาดประเด็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้และวัตถุประสงค์การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

(3) ข้อคำถามทางลบบางข้อเป็นสิ่งที่ผู้ตอบสามารถทำได้

(4) ข้อคำถามทางลบบางข้อบ่งชี้ทางลบชัดเจนเกินไป

จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งก่อนนำไปทดลองใช้

1.4) นำแบบสอบถามจากการปรับแก้จากข้อ 1.3) ไปทดลองนำร่องกับผู้ดูแลเด็กที่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยกำหนดจำนวน 40 คน ซึ่งกลุ่มทดลองใช้เครื่องมือควรมีจำนวนไม่น้อยกว่า 30 คน (ยุทธ ไทยวรรณ และกุสุมา ผลาพรม, 2553) โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างโดยการบังเอิญ ด้วยการเก็บข้อมูลจากผู้ดูแลเด็กตามจำนวนที่กำหนดจากจังหวัดต่างๆ ได้แก่ พะเยา นครสวรรค์ หนองคาย มุกดาหาร กาฬสินธุ์ ลพบุรี ปทุมธานี กระบี่ และสตูล จากนั้นนำกลับมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) (วรรณิ์ แกมเกตุ, 2551) โดยใช้โปรแกรม SPSS for windows ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.32 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ผู้วิจัยจึงปรับแก้เครื่องมือแล้วนำไปทดลองใช้อีกครั้งกับผู้ดูแลเด็กอีกกลุ่ม จำนวน 40 คน ในจังหวัดต่างๆ ได้แก่ พะเยา นครสวรรค์ กาฬสินธุ์ บุรีรัมย์ และสตูล แล้วนำกลับมาหาค่าความเชื่อมั่น ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.76 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับค่อนข้างสูง จากนั้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ แล้วนำไปจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

2) แบบสัมภาษณ์ร่างแนวทางในการพัฒนาความสามารถของผู้ดูแลเด็กด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้

2.1) นำผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็น มาพิจารณาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์โดยกำหนดประเด็นการสัมภาษณ์ตามประเด็นหลักของกรอบแนวคิดในการวิจัย

2.2) นำแบบสัมภาษณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับแก้ และนำไปใช้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล จากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ส่งถึงอธิบดีกรมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2 ผู้วิจัยติดต่อเจ้าหน้าที่สำนักประสานและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย เพื่อขออนุญาตเข้าเก็บรวบรวมข้อมูล จากผู้ดูแลเด็กที่เดินทางเข้ามาร่วมในโครงการอบรมการจัดประสบการณ์การศึกษาปฐมวัยครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี 2556 รุ่น 4 ระหว่างวันที่ 11-15 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2556 และโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี 2556 รุ่น 2 และ รุ่น 3 ระหว่างวันที่ 17-22 กุมภาพันธ์ และ 4-9 มีนาคม พ.ศ.2556 ณ โรงแรมแกล็กกาซี จังหวัดนนทบุรี

4.3 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยการแจกแบบสอบถามให้แก่ผู้ดูแลเด็กในครั้งที่ 1 วันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2556 จำนวน 186 ชุด ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 157 ชุด ครั้งที่ 2 วันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2556 จำนวน 242 ชุด ได้รับคืนจำนวน 208 ชุด และครั้งที่ 3 วันที่ 4 มีนาคม พ.ศ.2556 จำนวน 85 ชุด ได้รับคืนจำนวน 67 ชุด รวมได้รับแบบสอบถามคืนจำนวนทั้งสิ้น 432 ชุด คิดเป็นร้อยละ 96 ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 จำนวนกลุ่มตัวอย่างและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามภูมิภาค

ภูมิภาค	แบบสอบถามที่แจก			แบบสอบถามที่ได้รับคืน			แบบสอบถามที่สมบูรณ์	
	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	รวม	ร้อยละ
	จำนวน (ฉบับ)	จำนวน (ฉบับ)	จำนวน (ฉบับ)	จำนวน (ฉบับ)	จำนวน (ฉบับ)	จำนวน (ฉบับ)	จำนวน (ฉบับ)	ละ
ภาคเหนือ	72	24	-	68	22	-	90	100.00
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	60	148	20	49	140	10	199	95.22
ภาคกลาง	40	58	4	30	51	-	81	95.29
ภาคใต้	14	12	52	10	4	48	62	93.93
รวม	186	242	85	157	208	67	432	96.00

4.4 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยติดต่อนักวิชาการ ด้านการศึกษาปฐมวัย 8 ท่านเพื่อขออนุญาตนัดหมายวัน เวลาและช่องทางในการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ

4.5 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง 2 ท่าน สัมภาษณ์ผ่านทางโทรศัพท์ 5 ท่าน และทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ 1 ท่าน โดยนักวิชาการให้สัมภาษณ์ให้สัมภาษณ์คนละประมาณ 15-30 นาที

5. การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ แล้วแยกวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ดูแลเด็ก

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และคำนวณหาค่าร้อยละและนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของตารางประกอบความเรียง

5.2 ตอนที่ 2 ความต้องการจำเป็น

1) สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังของผู้ดูแลเด็กในความสามารถด้านการประเมิน พัฒนาการและการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับสภาพที่เป็นอยู่จริงในปัจจุบันและระดับสภาพที่ควรจะเป็น โดยทดสอบค่าที (Paired-Samples t-test)

เกณฑ์การแปลผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของระดับของสภาพที่เป็นจริงด้านการประเมิน พัฒนาการและการเรียนรู้มีดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 0.00 – 1.49 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยมากหรือไม่มีเลย

เกณฑ์การแปลผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของระดับสภาพที่คาดหวังด้านการประเมิน พัฒนาการและการเรียนรู้มีดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง ความคาดหวังเกี่ยวกับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง ความคาดหวังเกี่ยวกับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ความคาดหวังเกี่ยวกับการปฏิบัติงานอยู่ใน
ระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ความคาดหวังเกี่ยวกับการปฏิบัติงานอยู่ใน
ระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 0.00 – 1.49 หมายถึง ความคาดหวังเกี่ยวกับการปฏิบัติงานอยู่ใน
ระดับน้อยมากหรือไม่มีเลย

2) การจัดลำดับความต้องการจำเป็น วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและจัดลำดับ
ความต้องการจำเป็นโดยใช้เทคนิค Priority Needs Index แบบปรับปรุง ($PNI_{Modified}$) โดยการหา
ผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของสภาพที่ควรจะเป็น (I) กับค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน (D)
หารด้วยค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน (D) จะได้ค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ จากนั้นจึงจัดลำดับ
ความสำคัญของความต้องการจำเป็นตามดัชนี $PNI_{Modified}$ จากมากไปหาน้อย โดยดัชนีที่มีค่ามาก
แปลว่ามีความต้องการจำเป็นสูงที่จะต้องได้รับการพัฒนามากกว่าดัชนีที่มีค่าน้อยกว่า นำเสนอ
ข้อมูลในรูปแบบของตารางประกอบความเรียง

5.3 ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ดูแลเด็ก

1) ความรู้เพิ่มเติมด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดย
การแจกแจงความถี่ นำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบความเรียง

2) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ทำการสรุป จัดหมวดหมู่คำตอบ และวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอ
ข้อมูลในรูปแบบของความเรียง

5.4 ตอนที่ 4 ร่างแนวทางในการพัฒนาความสามารถของผู้ดูแลเด็กด้านการประเมิน
พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสรุป จัดหมวดหมู่คำตอบตาม
กรอบแนวคิดในการวิจัย และแจกแจงความถี่ นำเสนอในรูปแบบของความเรียง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความสามารถของผู้ดูแลเด็ก ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ (1) เพื่อศึกษาสภาพจริงและความต้องการจำเป็นของความสามารถของผู้ดูแลเด็กในด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยใน 4 ด้าน คือ การวางแผน การจัดระบบข้อมูล การแปลข้อมูล และการนำผลการประเมินไปใช้ (2) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถของผู้ดูแลเด็ก ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ดูแลเด็ก

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง

2.1 สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังของผู้ดูแลเด็กในความสามารถด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ดูแลเด็ก

ตอนที่ 3 ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถของผู้ดูแลเด็ก

ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 4 ร่างแนวทางการพัฒนาความสามารถของผู้ดูแลเด็กด้านการประเมิน

พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

4.1 การวางแผน

4.2 การจัดระบบข้อมูล

4.3 การนำผลการประเมินไปใช้

4.4 การแปลข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ดูแลเด็ก

ตารางที่ 12 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ดูแลเด็กที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน (n=432)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	6	1.39
หญิง	426	98.61
2. อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	9	2.08
25 - 35 ปี	254	58.80
36 - 45 ปี	129	29.86
46 - 55 ปี	39	9.03
มากกว่า 55 ปี	1	0.23
3. ระดับการศึกษาสูงสุด		
3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	38	8.80
3.2 ปริญญาตรี	380	87.96
กำลังศึกษาอยู่สาขาการศึกษาปฐมวัย	118	27.31
จบการศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย	200	46.30
จบการศึกษาสาขาอื่น	62	14.35
ประถมศึกษา	4	0.93
จิตวิทยา	2	0.46
สุขศึกษา	1	0.23
เทคโนโลยีการศึกษา	2	0.46
ภาษาอังกฤษ	3	0.69
ภาษาไทย	2	0.46
วัดผลและประเมินผล	1	0.23
การสอนญี่ปุ่น	1	0.23
สังคมศึกษา	3	0.69

ตารางที่ 12 (ต่อ) จำนวนและค่าร้อยละของผู้ดูแลเด็กที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน (n = 432)	ร้อยละ
พลศึกษา	2	0.46
บริหารธุรกิจ	20	4.63
รัฐประศาสนศาสตร์	6	1.39
วิทยาศาสตร์	5	1.16
มนุษยศาสตร์	4	0.93
คหกรรมศาสตร์	2	0.46
วิทยาการจัดการ	2	0.46
ศิลปศาสตร์	1	0.23
สัตวศาสตร์	1	0.23
3.3 สูงกว่าปริญญาตรี	14	3.24
ประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู	9	2.08
ปริญญาโท	5	1.16
4. ประสบการณ์ทำงานในฐานะผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก		
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น		
ต่ำกว่า 5 ปี	153	35.42
5 -10 ปี	168	38.89
11 -15 ปี	60	13.89
16 -20 ปี	42	9.72
มากกว่า 20 ปี	9	2.08
5. สถานภาพ		
ข้าราชการ/พนักงานครูส่วนท้องถิ่น	50	11.57
พนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	382	88.43
6. การเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้		
สำหรับเด็กปฐมวัย		
ไม่เคย	211	48.84
เคย	221	51.16

ตารางที่ 12 (ต่อ) จำนวนและค่าร้อยละของผู้ดูแลเด็กที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน (n = 432)	ร้อยละ
จัดโดย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	171	39.58
หน่วยงาน/สถาบันทางการศึกษา	35	8.10
ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	23	5.32
อื่นๆ	19	4.40

จากตารางที่ 12 พบว่า ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 98.6 มีอายุระหว่าง 25-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 58.8 วุฒิมัธยมศึกษาสูงสุดคือ ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 87.96 โดยจบสาขาการศึกษามัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 56.3 มีประสบการณ์ทำงานในฐานะผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ระหว่าง 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.9 มีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 88.4 เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย คิดเป็นร้อยละ 51.2 โดยเข้ารับการอบรมจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 39.6

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง

2.1 สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังในการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็กด้านการประเมิน พัฒนาการและการเรียนรู้

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังของผู้ดูแลเด็กในความสามารถด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ จำแนกตามประเด็นหลัก

ด้าน	สภาพที่เป็นจริง			สภาพที่คาดหวัง			t-test
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ	
1. การวางแผน	3.59	0.41	มาก	4.11	0.51	มาก	17.82*
2. การจัดระบบข้อมูล	3.72	0.41	มาก	4.15	0.48	มาก	15.57*
3. การแปลข้อมูล	3.66	0.45	มาก	4.08	0.53	มาก	15.678
4. การนำผลการประเมินไปใช้	3.61	0.45	มาก	4.04	0.54	มาก	15.31*
รวม	3.65	0.36	มาก	4.09	0.46	มาก	18.71*

*p < .01

จากตารางที่ 13 พบว่า สภาพที่เป็นจริงของผู้ดูแลเด็กในความสามารถด้านการประเมิน พัฒนาการและการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.65$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการจัดระบบข้อมูล ($\bar{x} = 3.72$) รองลงมาคือ ด้านการแปลข้อมูล ($\bar{x} = 3.66$) ด้านการนำผลการประเมินไปใช้ ($\bar{x} = 3.61$) และด้านการวางแผน ($\bar{x} = 3.59$) ตามลำดับ

สภาพที่คาดหวังของความสามารถด้านการประเมิน พัฒนาการและการเรียนรู้โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.09$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดระบบข้อมูล ($\bar{x} = 4.15$) รองลงมาคือ ด้านการจัดระบบข้อมูล ($\bar{x} = 4.15$) ด้านการ วางแผน ($\bar{x} = 4.11$) ด้านการแปลข้อมูล ($\bar{x} = 4.08$) ด้านการนำผลการประเมินไปใช้ ($\bar{x} = 4.04$) ตามลำดับ

จากการทดสอบค่าที พบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมและค่าเฉลี่ยทุกด้านของสภาพที่คาดหวัง สูงกว่าสภาพที่เป็นจริง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังของผู้ดูแล เด็กในความสามารถด้านการประเมิน พัฒนาการและการเรียนรู้ ด้านการวางแผน

ด้าน	สภาพ ที่เป็นจริง			สภาพ ที่คาดหวัง			t-test
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ	
1. การวางแผน							
1.1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานของ สถานศึกษา	3.47	0.38	ปาน กลาง	4.09	0.55	มาก	20.92*
1.2 การศึกษาพัฒนาการและ การเรียนรู้ของเด็ก	3.59	0.49	มาก	4.02	0.55	มาก	12.87*
1.3 การกำหนดกรอบของการ ประเมิน	3.73	0.67	มาก	4.22	0.67	มาก	12.48*
รวม	3.59	0.41	มาก	4.11	0.51	มาก	17.82*

*p < .01

จากตารางที่ 14 พบว่า สภาพที่เป็นจริงของผู้ดูแลเด็กในความสามารถด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ ด้านการวางแผนอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.59$) เมื่อพิจารณาตามประเด็นย่อยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการกำหนดกรอบของการประเมิน ($\bar{x} = 3.73$) รองลงมาคือ การศึกษาพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ($\bar{x} = 3.59$) และการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา ($\bar{x} = 3.47$) ตามลำดับ

สภาพที่คาดหวังของผู้ดูแลเด็กในความสามารถด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ ด้านการวางแผนอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.11$) เมื่อพิจารณาตามประเด็นย่อยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการกำหนดกรอบของการประเมิน ($\bar{x} = 4.22$) รองลงมาคือ การศึกษาข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.09$) และการศึกษาพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ($\bar{x} = 4.02$) ตามลำดับ

จากการทดสอบค่าที พบว่า ค่าเฉลี่ยด้านการวางแผนและค่าเฉลี่ยทุกประเด็นย่อยของสภาพที่คาดหวังสูงกว่าสภาพที่เป็นจริง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังของผู้ดูแลเด็กในความสามารถด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ ด้านการจัดระบบข้อมูล

ด้าน	สภาพที่เป็นจริง			สภาพที่คาดหวัง			t-test
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ	
2. การจัดระบบข้อมูล							
2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล	4.00	0.53	มาก	4.28	0.53	มาก	8.92*
2.2 การบันทึกข้อมูล	3.60	0.51	มาก	4.11	0.58	มาก	15.20*
2.3 การสรุปข้อมูล	3.57	0.56	มาก	4.05	0.60	มาก	13.88*
รวม	3.72	0.41	มาก	4.15	0.48	มาก	15.57*

*p < .01

จากตารางที่ 15 พบว่า สภาพที่เป็นจริงของผู้ดูแลเด็กในความสามารถด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ ด้านการจัดระบบข้อมูลอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.72$) เมื่อพิจารณาตามประเด็นย่อยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการเก็บรวบรวมข้อมูล ($\bar{x} = 4.00$) รองลงมาคือ การบันทึกข้อมูล ($\bar{x} = 3.60$) และการสรุปข้อมูล ($\bar{x} = 3.57$) ตามลำดับ

สภาพที่คาดหวังของผู้ดูแลเด็กในความสามารถด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ ด้านการจัดระบบข้อมูลอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.15$) เมื่อพิจารณาตามประเด็นย่อยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการเก็บรวบรวมข้อมูล ($\bar{x} = 4.28$) รองลงมาคือ การบันทึกข้อมูล ($\bar{x} = 4.11$) และสรุปข้อมูล ($\bar{x} = 4.05$) ตามลำดับ

จากการทดสอบค่าที พบว่า ค่าเฉลี่ยด้านการวางแผนและค่าเฉลี่ยทุกประเด็นย่อยของสภาพที่คาดหวังสูงกว่าสภาพที่เป็นจริง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังของผู้ดูแลเด็กในความสามารถด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ ด้านการแปลข้อมูล

ด้าน	สภาพที่เป็นจริง			สภาพที่คาดหวัง			t-test
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ	
3. การแปลข้อมูล							
3.1 การคัดเลือกหลักฐานที่สะท้อนพัฒนาการและการเรียนรู้	3.74	0.57	มาก	4.19	0.58	มาก	14.18*
3.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการประเมินกับทฤษฎีพัฒนาการและการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้	3.59	0.57	มาก	4.03	0.65	มาก	12.55*
3.3 การนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบ มาหาแนวทางในการเรียนรู้ของเด็ก	3.64	0.61	มาก	4.02	0.69	มาก	9.38*
รวม	3.66	0.45	มาก	4.08	0.53	มาก	15.17*

*p < .01

จากตารางที่ 16 พบว่า สภาพที่เป็นจริงของผู้ดูแลเด็กในความสามารถด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ ด้านการแปลข้อมูลอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.66$) เมื่อพิจารณาตามประเด็นย่อยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การคัดเลือกหลักฐานที่สะท้อนพัฒนาการและการเรียนรู้ ($\bar{x} = 3.74$) รองลงมาคือ การนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบมาหาแนวทางใน

การเรียนรู้ของเด็ก ($\bar{x} = 3.64$) และการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการประเมินกับทฤษฎีพัฒนาการและการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ ($\bar{x} = 3.59$) ตามลำดับ

สภาพที่คาดหวังของผู้ดูแลเด็กในความสามารถด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ ด้านการแปลงข้อมูลอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.08$) เมื่อพิจารณาตามประเด็นย่อยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการคัดเลือกหลักฐานที่สะท้อนพัฒนาการและการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.19$) รองลงมาคือ การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการประเมินกับทฤษฎีพัฒนาการและการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.03$) และการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบมาหาแนวทางในการเรียนรู้ของเด็ก ($\bar{x} = 4.02$) ตามลำดับ

จากการทดสอบค่าที่ พบว่า ค่าเฉลี่ยด้านการวางแผนและค่าเฉลี่ยทุกประเด็นย่อยของสภาพที่คาดหวังสูงกว่าสภาพที่เป็นจริง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังของผู้ดูแลเด็กในความสามารถด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ ด้านการนำผลการประเมินไปใช้

ด้าน	สภาพที่เป็นจริง			สภาพที่คาดหวัง			t-test
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ	
4. การนำผลการประเมินไปใช้							
4.1 การพัฒนาแผนการจัด ประสบการณ์และหลักสูตร สถานศึกษา	3.55	0.50	มาก	3.96	0.58	มาก	12.55*
4.2 การส่งเสริมเด็กรายบุคคลหรือ กลุ่มใหญ่	3.67	0.48	มาก	4.06	0.59	มาก	12.73*
4.3 การสื่อสารข้อมูลการประเมิน กับบุคคลที่เกี่ยวข้อง	3.62	0.74	มาก	4.10	0.73	มาก	11.76*
รวม	3.61	0.45	มาก	4.04	0.54	มาก	15.31*

*p < .01

จากตารางที่ 17 พบว่า สภาพที่เป็นจริงของผู้ดูแลเด็กในความสามารถด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ ด้านการนำผลการประเมินไปใช้อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.61$) เมื่อพิจารณาตามประเด็นย่อยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การส่งเสริมเด็กเป็นรายบุคคล ($\bar{x} = 3.67$) รองลงมาคือ การสื่อสารข้อมูลการประเมินกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง ($\bar{x} = 3.62$) และ

การพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์และหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{x} = 3.55$) ตามลำดับ

สภาพที่คาดหวังของผู้ดูแลเด็กในความสามารถด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ ด้านการนำผลการประเมินไปใช้อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.04$) เมื่อพิจารณาตามประเด็นย่อยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การสื่อสารข้อมูลการประเมินกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง ($\bar{x} = 4.10$) รองลงมาคือ การส่งเสริมเด็กเป็นรายบุคคล ($\bar{x} = 4.06$) และการพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์และหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{x} = 3.96$) ตามลำดับ

จากการทดสอบค่าที พบว่า ค่าเฉลี่ยด้านการวางแผนและค่าเฉลี่ยทุกประเด็นย่อยของสภาพที่คาดหวังสูงกว่าสภาพที่เป็นจริง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ดูแลเด็ก

จากการสอบถามความต้องการความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ซึ่งผู้ดูแลเด็กสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ พบว่า ผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่ต้องการได้รับความรู้เพิ่มเติมด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ (383 คน) โดยต้องการความรู้เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูล การบันทึกข้อมูลและการสรุปผลข้อมูลมากที่สุด (297 คน) รองลงมาคือ การวางแผนการประเมิน (284 คน) การนำผลการประเมินไปใช้ (262 คน) และการแปลผลข้อมูลการประเมิน (246 คน) ตามลำดับ

จากข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากผู้ดูแลเด็กจำนวน 15 คน พบว่า ผู้ดูแลเด็กต้องการให้มีการจัดอบรมเรื่องการพัฒนาการและการเรียนรู้เพราะต้องการความรู้ที่ชัดเจนเพิ่มเติม เพื่อนำไปปรับใช้กับบริบทของเด็กในแต่ละท้องถิ่น หาแนวทางแก้ไขและพัฒนาเด็กไปในทางเดียวกัน (9 คน) ผู้ดูแลเด็กขาดความรู้เรื่องมาตรฐานที่ใช้ในการประเมิน การนำผลการประเมินไปพัฒนาเด็ก และวิธีการพัฒนาเด็กจากผลการประเมิน ขาดทักษะในการประเมินที่เหมาะสม โดยใช้ประสบการณ์จากการทำงานมาใช้ในการประเมิน (3 คน) ต้องการความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการประเมินเด็กพิเศษ (2 คน) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขาดการจัดทำหลักการประเมินเด็ก วิธีการ แบบฟอร์มการเก็บรวบรวมข้อมูล และการสรุปผลข้อมูล (1 คน)

ตอนที่ 3 ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถของ
ผู้ดูแลเด็กการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง ของ
ผู้ดูแลเด็กในความสามารถด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้และค่า $PNI_{Modified}$ และ
ลำดับที่ จำแนกตามประเด็นหลัก

ด้าน	สภาพที่เป็นจริง		สภาพที่คาดหวัง		$PNI_{Modified}$	ลำดับที่
	D	S.D.	I	S.D.		
1. การวางแผน	3.59	0.41	4.11	0.51	0.14	1
2. การจัดระบบข้อมูล	3.72	0.41	4.15	0.48	0.12	2
4. การนำผลการประเมินไปใช้	3.61	0.45	4.04	0.54	0.12	2
3. การแปลข้อมูล	3.66	0.45	4.08	0.53	0.11	3

จากตารางที่ 18 พบว่า ผู้ดูแลเด็กมีความต้องการจำเป็นด้านการประเมินพัฒนาการ
และการเรียนรู้ในด้านการวางแผนมากที่สุด ($PNI_{Modified} = 0.14$) รองลงมาคือ ด้านการจัดระบบ
ข้อมูล ด้านการนำผลการประเมินไปใช้ ($PNI_{Modified} = 0.12$) และด้านการแปลข้อมูล ($PNI_{Modified} =$
0.11)

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง ของ ผู้ดูแลเด็กในความสามารถด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้และค่า $PNI_{Modified}$ และ ลำดับที่ ด้านการวางแผน

ด้าน	สภาพที่เป็นจริง		สภาพที่คาดหวัง		$PNI_{Modified}$	ลำดับที่
	D	S.D.	I	S.D.		
1. การวางแผน						
1.1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ของสถานศึกษา	3.47	0.38	4.09	0.55	0.18	1
1.3 การกำหนดกรอบของ การประเมิน	3.73	0.67	4.22	0.67	0.13	2
1.2 การศึกษาพัฒนาการและ การเรียนรู้ของเด็ก	3.59	0.49	4.02	0.55	0.12	3
รวม	3.59	0.41	4.11	0.51	0.14	

จากตารางที่ 19 พบว่า ด้านการวางแผน ผู้ดูแลเด็กมีความต้องการจำเป็นเรื่อง การศึกษาข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษามากที่สุด ($PNI_{Modified} = 0.18$) รองลงมาคือ การกำหนด กรอบของการประเมิน ($PNI_{Modified} = 0.13$) และการศึกษาพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ($PNI_{Modified} = 0.12$) ตามลำดับ

ตารางที่ 20 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง ของ ผู้ดูแลเด็กในความสามารถด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้และค่า $PNI_{Modified}$ และ ลำดับที่ ด้านการจัดระบบข้อมูล

ด้าน	สภาพที่เป็นจริง		สภาพที่คาดหวัง		$PNI_{Modified}$	ลำดับที่
	D	S.D.	I	S.D.		
2. การจัดระบบข้อมูล						
2.2 การบันทึกข้อมูล	3.60	0.51	4.11	0.58	0.14	1
2.3 การสรุปข้อมูล	3.57	0.56	4.05	0.60	0.13	2
2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล	4.00	0.53	4.28	0.53	0.07	3
รวม	3.72	0.41	4.15	0.48	0.12	

จากตารางที่ 20 พบว่า ด้านการจัดระบบข้อมูล ผู้ดูแลเด็กมีความต้องการจำเป็นในเรื่อง การบันทึกข้อมูลมากที่สุด ($PNI_{Modified} = 0.14$) รองลงมาคือการสรุปข้อมูล ($PNI_{Modified} = 0.13$) และการเก็บรวบรวมข้อมูล ($PNI_{Modified} = 0.07$) ตามลำดับ

ตารางที่ 21 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง ของ ผู้ดูแลเด็กในความสามารถด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้และค่า $PNI_{Modified}$ และ ลำดับที่ ด้านการนำผลการประเมินไปใช้

ด้าน	สภาพที่เป็นจริง		สภาพที่คาดหวัง		$PNI_{Modified}$	ลำดับที่
	D	S.D.	I	S.D.		
3. การนำผลการประเมินไปใช้						
3.2 การส่งเสริมเด็ก รายบุคคลหรือกลุ่มใหญ่	3.67	0.48	4.06	0.59	0.13	1
3.3 การสื่อสารข้อมูลการ ประเมินกับบุคคลที่ เกี่ยวข้อง	3.62	0.74	4.10	0.73	0.13	1
3.1 การพัฒนาแผนการจัด ประสบการณ์และ หลักสูตรสถานศึกษา	3.55	0.50	3.96	0.58	0.12	2
รวม	3.61	0.45	4.04	0.54	0.12	

จากตารางที่ 21 พบว่า ด้านการนำผลการประเมินไปใช้ ผู้ดูแลเด็กมีความต้องการจำเป็นในเรื่อง การส่งเสริมเด็กรายบุคคลหรือกลุ่มใหญ่ และการสื่อสารข้อมูลการประเมินกับบุคคลที่เกี่ยวข้องมากที่สุด ($PNI_{Modified} = 0.13$) รองลงมาคือ การพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์และหลักสูตรสถานศึกษาน้อยที่สุด ($PNI_{Modified} = 0.12$) ตามลำดับ

ตารางที่ 22 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง ของผู้ดูแลเด็กในความสามารถด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้และค่า $PNI_{Modified}$ และลำดับที่ ด้านการแปลข้อมูล

ด้าน	สภาพที่เป็นจริง		สภาพที่คาดหวัง		$PNI_{Modified}$	ลำดับที่
	D	S.D.	I	S.D.		
4. การแปลข้อมูล						
4.1 การคัดเลือกหลักฐานที่สะท้อนพัฒนาการและการเรียนรู้	3.74	0.57	4.19	0.58	0.12	1
4.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการประเมินกับทฤษฎีพัฒนาการและการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้	3.59	0.57	4.03	0.65	0.12	1
4.3 การนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบมาหาแนวทางในการเรียนรู้ของเด็ก	3.64	0.61	4.02	0.69	0.10	2
รวม	3.66	0.45	4.08	0.53	0.11	

จากตารางที่ 22 พบว่า ด้านการแปลข้อมูล ผู้ดูแลเด็กมีความต้องการจำเป็นในเรื่องการคัดเลือกหลักฐานที่สะท้อนพัฒนาการและการเรียนรู้ และการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการประเมินกับทฤษฎีพัฒนาการและการเรียนรู้ และมาตรฐานการเรียนรู้มากที่สุด ($PNI_{Modified} = 0.12$) รองลงมาคือ การนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบ มาหาแนวทางในการเรียนรู้ของเด็กน้อยที่สุด ($PNI_{Modified} = 0.10$)

ตอนที่ 4 ร่างแนวทางการพัฒนาความสามารถของผู้ดูแลเด็กด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

ผู้วิจัยได้นำผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นมาสัมภาษณ์นักวิชาการ 8 ท่านเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาความสามารถของผู้ดูแลเด็ก โดยเรียงตามผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็น ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการวางแผน ลำดับที่ 2 ด้านการจัดระบบข้อมูล และด้านการนำผลการประเมินไปใช้ และลำดับที่ 3 ด้านการแปลข้อมูล โดยแบ่งบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานผู้ที่เกี่ยวข้องไว้ 4 บทบาท ดังนี้

1. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มีหน้าที่ในการสนับสนุน ส่งเสริมด้านการศึกษาให้กับสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 2. ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยตรง มีบทบาทในการพัฒนา ส่งเสริมการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมไปถึงการพัฒนาผู้ดูแลเด็กและบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
 3. นักวิชาการ ได้แก่ นักวิชาการศึกษาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัยจากสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย มีหลักการปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ มีหน้าที่ในการช่วยเหลือ แนะนำและให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่ผู้ดูแลเด็ก
 4. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ถือว่าเป็นผู้ที่ใกล้ชิดผู้ดูแลเด็กมากที่สุด มีบทบาทในการเป็นผู้นำในด้านต่างๆ ให้แก่ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้นๆ
- นักวิชาการได้เสนอร่างแนวทางในการพัฒนาความสามารถของผู้ดูแลเด็กด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ตามบทบาทของหน่วยงานผู้ที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ดังนี้

4.1 ด้านการวางแผน

ผู้วิจัยนำเสนอร่างแนวทางในการพัฒนาความสามารถของผู้ดูแลเด็กด้านการวางแผนไว้ดังนี้

- 1) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
 - 1.1) การจัดอบรมผู้ดูแลเด็กและพัฒนาความสามารถของผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้ดูแลเด็กโดยแบ่งกลุ่มตามจังหวัดหรือตามสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้เรื่อง

การวางแผนการประเมินแก่ผู้ดูแลเด็กเป็นกลุ่มเฉพาะ โดยแบ่งกลุ่มผู้ดูแลเด็กตามจังหวัดหรือตามสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะมีบริบทของสถานศึกษาที่ใกล้เคียงกัน โดยการจัดอบรมนี้ต้องมีกำหนดระยะเวลาที่แน่นอนในแต่ละปี ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอาจเชิญวิทยากรที่เป็นนักวิชาการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักวิชาการจากสถาบันอุดมศึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย โดยรายละเอียดในการอบรมคือ กำหนดให้ผู้ดูแลเด็กนำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้มาร่วมกันปรึกษา พูดคุยกับวิทยากรและผู้ดูแลเด็กที่เข้าร่วมการอบรมด้วยกัน จากนั้นให้วิทยากรแนะนำให้ผู้ดูแลเด็กศึกษา และเข้าใจบริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้ผู้ดูแลเด็กทำการประเมินได้อย่างสอดคล้องกับบริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของตน โดยการจัดอบรมนี้ต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่องในทุกปีการศึกษา ทั้งนี้เพื่อพัฒนาผู้ดูแลเด็กอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดให้มีการพัฒนาความสามารถให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้ดูแลเด็กในด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เพราะคนกลุ่มนี้เป็นผู้ให้ความรู้ สนับสนุนและคอยช่วยเหลือผู้ดูแลเด็กด้านการวางแผนการประเมิน และการประเมินตลอดทั้งกระบวนการ

1.2) การกำหนดแนวทางการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยที่ชัดเจน

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นหน่วยงานที่ดูแลการจัดการศึกษาทุกระดับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้นจึงควรกำหนดแนวทางหรือเป้าหมายในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยที่ชัดเจนและให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยอาจจัดทำคู่มือการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ที่มีกรอบการประเมินเป็นแนวทางคร่าวๆและเหมาะสมกับความรู้ความสามารถของผู้ดูแลเด็ก จากนั้นให้ผู้ดูแลเด็กไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของตนเอง

1.3) การจัดทำหรือพัฒนาชุดฝึกอบรมและคู่มือการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ให้แก่ผู้ดูแลเด็ก

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นควรจัดทำหรือพัฒนาชุดฝึกอบรมให้ความรู้และชุดฝึกปฏิบัติ หรือคู่มือการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้อย่างละเอียดและมีลักษณะที่เฉพาะและเหมาะสมกับบริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยการจัดทำหรือพัฒนาชุดฝึกอบรมให้ความรู้และชุดฝึกปฏิบัติ หรือคู่มือการประเมินนี้ต้องคำนึงถึงอายุของเด็กที่เข้ามาเป็นนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งเป็นเด็กระดับบริบาลมีอายุต่ำกว่า 3 ปี ดังนั้นควรมีเนื้อหาที่เน้นการอบรมเลี้ยงดู การฝึกลักษณะนิสัย การกำหนดจุดประสงค์ กำหนดสาระการเรียนรู้และเกณฑ์

การประเมินพัฒนาการ ให้มีความสอดคล้องกับช่วงอายุและพัฒนาการของเด็ก ในส่วนของการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ นั้น ควรระบุขั้นตอนอย่างละเอียดและชัดเจน โดยเริ่มจากปรัชญาการศึกษาปฐมวัยจนถึงกระบวนการประเมิน ซึ่งขั้นตอนดังกล่าวต้องระบุให้ผู้ดูแลเด็กสามารถปฏิบัติตามได้

2) ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.1) การให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาปฐมวัย

ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ความสำคัญกับการศึกษาในระดับปฐมวัย และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างจริงจัง ควรกำหนดนโยบายและวิสัยทัศน์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สนับสนุนด้านการศึกษาปฐมวัย จัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมและเพียงพอ ให้ขวัญและกำลังใจกับผู้ดูแลเด็ก เช่นการบรรจุให้เป็นข้าราชการ การให้ค่าตอบแทนที่เหมาะสม ให้งานที่สอดคล้องกับภาระงาน ซึ่งทำให้ผู้ดูแลเด็กมีกำลังใจ มีเวลาที่เหมาะสมในการทำงาน สิ่งเหล่านี้ล้วนมีผลต่อคุณภาพในการทำงานของผู้ดูแลเด็กในด้านการจัดการเรียนการสอน และรวมไปถึงการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กด้วย

3) นักวิชาการ

3.1) การให้ความรู้และนิเทศผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การให้ความรู้และนิเทศผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ (1) นักวิชาการจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้ามาให้ความรู้และนิเทศผู้ดูแลเด็ก ควรเป็นผู้มีความรู้และผ่านการปฏิบัติงานด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ เข้ามาให้ความรู้ ความเข้าใจและการช่วยเหลือเกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้แก่ผู้ดูแลเด็ก ช่วยให้ผู้ดูแลเด็กเข้าใจความหมายการประเมินที่แท้จริงและทำให้ผู้ดูแลเด็กเห็นกระบวนการประเมินอย่างสอดคล้องทั้งระบบ โดยใช้เทคนิคการให้ความรู้ต่างๆที่จะช่วยให้ผู้ดูแลเด็กเข้าใจเรื่อง การประเมินมากขึ้น นอกจากนี้นักวิชาการที่เข้ามาควรช่วยรวบรวมและจัดระบบเอกสารที่สามารถประยุกต์ใช้และเป็นประโยชน์ต่อการประเมิน จากนั้นเมื่อได้ให้ความรู้แก่ผู้ดูแลเด็กแล้ว นักวิชาการควรนิเทศ ติดตาม โดยต้องมีการวางแผนและกำหนดระยะเวลาในการนิเทศติดตามที่แน่นอนและต่อเนื่อง และเมื่อผู้ดูแลเด็กเริ่มวางแผนการประเมินได้ด้วยตนเองแล้ว นักวิชาการต้องถอนความช่วยเหลือออกมาเล็กน้อย จนกระทั่งผู้ดูแลเด็กสามารถวางแผนการประเมินได้ด้วยตนเอง และ (2) นักวิชาการบางท่านมีตำแหน่งเป็นอาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ในสถาบันอุดมศึกษา และมีหน้าที่ดูแล ให้ความรู้แก่ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้วย จึงควรสร้างกลุ่มนักศึกษาที่เข้ามาเพื่อให้เข้าไปทำงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้ดูแลเด็ก โดยมี

หน้าที่ช่วยวางแผนการทำงานด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้และสร้างกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือ

3.2) การสร้างเครือข่ายในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

นักวิชาการจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้ที่มีหน้าที่กำกับ

ติดตาม นิเทศผู้ดูแลเด็กควรมีเครือข่ายหรือองค์กรเพื่อการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย โดยทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น เช่น สถาบันอุดมศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดีเด่น เป็นต้น เพื่อให้การช่วยเหลือเกื้อกูล แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันและเพื่อการวางแผนการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ในระดับปฐมวัยเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

4) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4.1) การจัดตั้งคณะทำงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กริเริ่มจัดตั้งคณะทำงาน (Team) เล็กๆ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมีที่ปรึกษา (Mentor) ซึ่งที่ปรึกษานี้ควรเป็นหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือผู้ดูแลเด็กที่ทำงานอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้นๆ โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งคณะทำงานคือ เพื่อช่วยกันวางแผนการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยให้มีการประเมินที่สอดคล้องกันทุกช่วงชั้น ซึ่งการวางแผนการประเมินนี้เป็นแผนงานในระยะสั้นๆ ประมาณ 2 สัปดาห์ และที่ปรึกษาของกลุ่มเป็นผู้กำหนดขั้นตอนการประเมินอย่างละเอียด เมื่อครบ 2 สัปดาห์หรือครบกำหนดตามวาระ ให้คณะทำงานนำแผนการประเมิน ผลการปฏิบัติงานด้านการประเมิน และปัญหาต่างๆมาร่วมปรึกษา พุดคุย สรุปประเด็น วิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน นอกจากนี้ในช่วงต้นปีของทุกปีการศึกษา ควรมีการจัดประชุมเพื่อกำหนดกรอบการประเมินและผู้เกี่ยวข้องในการประเมินที่ชัดเจน

4.2) การสนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กศึกษา ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม

หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรสนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กศึกษาค้นคว้า หาความรู้ จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ด้วยตนเอง เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ เช่น หลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เป็นต้น

4.2 ด้านการจัดระบบข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอร่างแนวทางในการพัฒนาความสามารถของผู้ดูแลเด็กด้านการจัดระบบข้อมูลไว้ดังนี้

1) ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.1) การสนับสนุนให้มีการศึกษาดูงานจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือโรงเรียนในสังกัดอื่น

ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรสนับสนุนให้ผู้ดูแลเด็กได้ศึกษาดูงานจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือโรงเรียนในสังกัดอื่น เกี่ยวกับวิธีการจัดระบบข้อมูล การประเมิน ซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือโรงเรียนที่ไปศึกษาดูงานนั้นควรเป็นโรงเรียนที่มีบริบทใกล้เคียงกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของตนเอง

2) บทบาทนักวิชาการ

2.1) การให้ความรู้และดูแลเรื่องการจัดระบบข้อมูลในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

นักวิชาการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือนักการศึกษาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเชิญมาเป็นวิทยากร เข้าไปดูแลการจัดระบบข้อมูลการประเมินของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในลักษณะของกัลยาณมิตร โดยให้ความรู้เรื่องวิธีจัดระบบข้อมูล ซึ่งนำแนวทางการปฏิบัติโดยมีตัวอย่างประกอบ หรืออาจส่งเครือข่ายด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ เช่น ผู้ดูแลเด็กดีเด่น ครูแกนนำ หรือครูต้นแบบของโรงเรียนประจำจังหวัดเข้ามาปฏิบัติให้ผู้ดูแลเด็กได้ดูเป็นตัวอย่าง และต้องมีการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานด้านการประเมินให้กับผู้ดูแลเด็กอย่างชัดเจน และมานิเทศเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง รวมไปถึงการตรวจสอบเครื่องมือการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ที่ผู้ดูแลเด็กสร้างขึ้นเอง

3) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.1) การจัดตั้งคณะทำงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดตั้งคณะทำงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และในคณะทำงานต้องมีผู้นำที่เข้าใจในเรื่องการประเมินคอยให้คำแนะนำและปรึกษา ซึ่งผู้นำควรอยู่ประจำในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้นๆ อาจเป็นหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือผู้ดูแลเด็กคนอื่นที่มีความสามารถในด้านนี้ และจัดให้มีการประชุมสัปดาห์ละครั้งกับคณะทำงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมีเนื้อหาคือปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการประเมิน ผลการประเมินเด็กรายบุคคล และรายกลุ่ม แล้วนำผลมาพิจารณาร่วมกัน

4.3 ด้านการนำผลการประเมินไปใช้

ผู้วิจัยนำเสนอร่างแนวทางในการพัฒนาความสามารถของผู้ดูแลเด็กด้านการนำผลการประเมินไปใช้ไว้ดังนี้

1) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

1.1) การให้ความรู้เกี่ยวกับการนำผลการประเมินไปใช้ผ่านเทคโนโลยี

สารสนเทศ

เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอาจให้ความรู้ด้านการประเมินผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยรูปแบบอาจเป็นแบบให้ความรู้ หรือให้ทำแบบฝึกหัดและมีวิธีการกำกับ ติดตามการปฏิบัติของผู้ดูแลเด็กและมีการตรวจสอบการนำไปใช้ และนักวิชาการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรแนะนำช่องทางในการนำผลการประเมินไปใช้ให้กับผู้ดูแลเด็ก โดยอาจขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นๆ

2) ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.1) การกำหนดนโยบายการพัฒนาเด็กจากผลการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้

ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีนโยบายในการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยนำผลการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้มาใช้บ้าง เพราะส่วนใหญ่จะเน้นไปที่การจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ดูแลเด็กเห็นความสำคัญถึงการนำผลการประเมินไปใช้

3) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.1) การสนับสนุนให้มีการนำผลการประเมินมาใช้จริง

หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรสนับสนุนให้มีการนำผลการประเมินมาใช้จริง โดยแบ่งเป็น 4 ลักษณะ ได้แก่ (1) การกำหนดวัตถุประสงค์การประเมินที่ชัดเจน และตรวจสอบการนำผลการประเมินไปใช้ให้ตรงตามวัตถุประสงค์การประเมินที่กำหนดไว้ (2) ผู้ดูแลเด็กต้องบันทึกผลการประเมินหลังการสอนในการจัดการเรียนการสอนแต่ละครั้ง ด้วยรูปแบบที่เปรียบเทียบให้เห็นชัดเจนระหว่างวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนกับผลการประเมิน และจัดให้มีประเมินการสอนของตนเองทุกเดือน โดยหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรชี้ให้เห็นข้อแตกต่างของแผนการสอนที่ใช้และไม่ใช้ผลการประเมิน (3) การนำผลการประเมินมาใช้จัดทำสารบัญชัสนั้น นำเสนอผลงาน ผลการประเมิน และความก้าวหน้าของเด็กให้ผู้ปกครองและชุมชนได้รับรู้ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ดูแลเด็กตระหนักถึงคุณค่าของการนำผลการประเมินไปใช้ (4) การนำผลการประเมินมาใช้พัฒนาหลักสูตร หัวหน้าหรือผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องกำหนดวาระในการพัฒนา

หลักสูตร จัดให้มีการประเมินหลักสูตรทุก 1 ภาคการศึกษา และนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร

3.2) การสนับสนุนให้มีการจัดตั้งคณะทำงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งคณะทำงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยจัดให้ผู้ดูแลเด็กได้มีการควมมีการปรึกษา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้การนำผลการประเมินไปใช้สอดคล้องกันในทุกระดับชั้นของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และนำผลการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้มาใช้วางแผนการทำงานในภาคการศึกษาต่อไป

3.3) การกำหนดเกณฑ์การประเมินศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายในและภายนอกที่เกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้โดยตรงอย่างชัดเจน

หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดเกณฑ์การประเมินภายในและภายนอกของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้โดยตรงอย่างชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ดูแลเด็กจัดการประเมินที่นำไปสู่การแก้ปัญหาที่ชัดเจน

4.4 ด้านการเปลี่ยนข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอร่างแนวทางในการพัฒนาความสามารถของผู้ดูแลเด็กด้านการเปลี่ยนข้อมูลไว้ดังนี้

1) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

1.1) การจัดให้มีอบรมเพื่อกระตุ้นให้ผู้ดูแลเด็กเห็นความสำคัญของการเปลี่ยนข้อมูล

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นควรจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อกระตุ้นให้ผู้ดูแลเด็กเห็นความสำคัญของการเปลี่ยนข้อมูล โดยใช้วิธีการและเทคนิคต่างๆที่ทำให้ผู้ดูแลเด็กให้ความสำคัญในขั้นตอนการเปลี่ยนข้อมูลมากขึ้น และกำหนดให้มีการทำการศึกษาเด็กเป็นรายบุคคลในแต่ภาคการศึกษา

2) นักวิชาการ

2.1) การให้ความรู้และความช่วยเหลือด้านการเปลี่ยนข้อมูล

นักวิชาการควรเข้ามาให้ความรู้เรื่องการศึกษาปฐมวัย ทฤษฎีพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย อาจจะเป็นในรูปแบบของการอบรมหรือระบุเนื้อหาของทฤษฎีพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไว้ในคู่มือการประเมิน และชี้ให้เห็นประโยชน์จากการเปลี่ยนข้อมูลการประเมินจากตัวอย่าง เช่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดีเด่น และ เข้าไปช่วยเหลือในการ

เปลี่ยนข้อมูลในช่วงแรกๆและค่อยๆถอนความช่วยเหลือออกมาจนกว่าผู้ดูแลเด็กสามารถเปลี่ยนข้อมูลได้ด้วยตนเอง

3) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.1) การจัดตั้งคณะกรรมการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมีผู้นำเป็นผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้นๆ และในการประชุมแต่ละครั้งให้นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินมาช่วยกันพิจารณาวิเคราะห์ผล และแปลผลข้อมูลเด็กทั้งแบบรายบุคคลและรายกลุ่ม

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความสามารถของผู้ดูแลเด็กด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 2 ประการ ได้แก่ (1) เพื่อศึกษาสภาพจริงและความต้องการจำเป็นของความสามารถของผู้ดูแลเด็กด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย 4 ด้าน คือ การวางแผน การจัดระบบข้อมูล การแปลข้อมูล และการนำผลการประเมินไปใช้ (2) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถของผู้ดูแลเด็กด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

ประชากร คือ ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 45,249 คน จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 21,535 ศูนย์ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 450 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 2 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามความต้องการจำเป็นด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย และแบบสัมภาษณ์ร่างแนวทางในการพัฒนาความสามารถของผู้ดูแลเด็กด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ การเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test) และจัดลำดับความต้องการจำเป็นโดยใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) และการสรุป จัดหมวดหมู่คำตอบตามกรอบแนวคิดในการวิจัย และแจกแจงความถี่ และนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยโดยแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ดูแลเด็ก

ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 25-35 ปี วุฒิการศึกษาสูงสุดคือ ระดับปริญญาตรี โดยจบสาขาการศึกษาปฐมวัย มีประสบการณ์ทำงานในฐานะผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ระหว่าง 5-10 ปี มีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ

เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย โดยเข้ารับการอบรมจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง

2.1 สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังในการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็กด้านการประเมิน พัฒนาการและการเรียนรู้

สภาพที่เป็นจริงของผู้ดูแลเด็กในความสามารถด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.65$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการจัดระบบข้อมูล ($\bar{x} = 3.72$) รองลงมาคือ ด้านการแปลข้อมูล ($\bar{x} = 3.66$) ด้านการนำผลการประเมินไปใช้ ($\bar{x} = 3.61$) และด้านการวางแผน ($\bar{x} = 3.59$) ตามลำดับ

สภาพที่คาดหวังของความสามารถด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.09$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการจัดระบบข้อมูล ($\bar{x} = 4.15$) รองลงมาคือ ด้านการจัดระบบข้อมูล ($\bar{x} = 4.15$) ด้านการวางแผน ($\bar{x} = 4.11$) ด้านการแปลข้อมูล ($\bar{x} = 4.08$) ด้านการนำผลการประเมินไปใช้ ($\bar{x} = 4.04$) ตามลำดับ

จากการทดสอบค่าที พบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมและค่าเฉลี่ยทุกด้านของสภาพที่คาดหวังสูงกว่าสภาพที่เป็นจริง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ดูแลเด็ก

จากการสอบถามความต้องการความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย พบว่า ผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่ต้องการได้รับความรู้เพิ่มเติมด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ (383 คน) โดยต้องการความรู้เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูล การบันทึกข้อมูลและการสรุปผลข้อมูลมากที่สุด (297 คน) รองลงมาคือ การวางแผนการประเมิน (284 คน) การนำผลการประเมินไปใช้ (262 คน) และการแปลผลข้อมูลการประเมิน (246 คน) ตามลำดับ

จากข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากผู้ดูแลเด็กจำนวน 15 คน พบว่า ผู้ดูแลเด็กต้องการให้มีการจัดอบรมเรื่องการพัฒนาการและการเรียนรู้เพราะต้องการความรู้ที่ชัดเจนเพิ่มเติม เพื่อนำไปปรับใช้กับบริบทของเด็กในแต่ละท้องถิ่น หาแนวทางแก้ไขและพัฒนาเด็กไปในทางเดียวกัน (9 คน) ผู้ดูแลเด็กขาดความรู้เรื่องมาตรฐานที่ใช้ในการประเมิน การนำผลการประเมินไปพัฒนาเด็ก และวิธีการพัฒนาเด็กจากผลการประเมิน ขาดทักษะในการประเมินที่เหมาะสม โดยใช้ประสบการณ์จากการทำงานมาใช้

ในการประเมิน (3 คน) ต้องการความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการประเมินเด็กพิเศษ (2 คน) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขาดการจัดทำหลักการประเมินเด็ก วิธีการ แบบฟอร์มการเก็บรวบรวมข้อมูล และการสรุปผลข้อมูล (1 คน)

ตอนที่ 3 ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถของผู้ดูแลเด็กการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

ผู้ดูแลเด็กมีความต้องการจำเป็นด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ในด้านการวางแผนมากที่สุด ($PNI_{Modified} = 0.14$) รองลงมาคือ ด้านการจัดระบบข้อมูล ด้านการนำผลการประเมินไปใช้ ($PNI_{Modified} = 0.12$) และด้านการแปลข้อมูล ($PNI_{Modified} = 0.11$)

ตอนที่ 4 ร่างแนวทางการพัฒนาความสามารถของผู้ดูแลเด็กด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

ผู้วิจัยได้นำผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นมาสัมภาษณ์นักวิชาการ 8 ท่านเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาความสามารถของผู้ดูแลเด็ก โดยเรียงตามผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็น และแบ่งบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องไว้ 4 บทบาท ได้แก่ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักวิชาการ และหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนี้

4.1 ด้านการวางแผน

1) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

1.1) การจัดอบรมผู้ดูแลเด็กและพัฒนาความสามารถของผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้ดูแลเด็กโดยแบ่งกลุ่มตามจังหวัดหรือตามสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.2) การกำหนดแนวทางการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยที่ชัดเจน

1.3) การจัดทำหรือพัฒนาชุดฝึกอบรมและคู่มือการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ให้แก่ผู้ดูแลเด็ก

2) ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.1) การให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาปฐมวัย

3) นักวิชาการ

3.1) การให้ความรู้และนิเทศผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.2) การสร้างเครือข่ายในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

4) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4.1) การจัดตั้งคณะทำงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4.2) การสนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กศึกษา ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม

4.2 ด้านการจัดระบบข้อมูล

1) ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.1) การสนับสนุนให้มีการศึกษาดูงานจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือโรงเรียนใน

สังกัดอื่น

2) บทบาทนักวิชาการ

2.1) การให้ความรู้และดูแลเรื่องการจัดระบบข้อมูลในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.1) การจัดตั้งคณะทำงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4.3 ด้านการนำผลการประเมินไปใช้

1) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

1.1) การให้ความรู้เกี่ยวกับการนำผลการประเมินไปใช้ผ่านเทคโนโลยี

สารสนเทศ

2) ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.1) การกำหนดนโยบายการพัฒนาเด็กจากผลการประเมินพัฒนาการและ

การเรียนรู้ (1 ท่าน)

3) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.1) การสนับสนุนให้มีการนำผลการประเมินมาใช้จริง

3.2) การสนับสนุนให้มีการจัดตั้งคณะทำงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.3) การกำหนดเกณฑ์การประเมินศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายในและภายนอกที่

เกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้โดยตรงอย่างชัดเจน

4.4 ด้านการแปลข้อมูล

1) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

1.1) การจัดให้มีอบรมเพื่อกระตุ้นให้ผู้ดูแลเด็กเห็นความสำคัญของการแปล

ข้อมูล

2) นักวิชาการ

2.1) การให้ความรู้และความช่วยเหลือด้านการแปลข้อมูล

3) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.1) การจัดตั้งคณะทำงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

อภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนาความสามารถด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้

ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่เป็นจริงของผู้ดูแลเด็กในด้านความสามารถเกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่จากการทดสอบค่าที่พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของสภาพที่คาดหวังโดยรวมสูงกว่าสภาพที่เป็นจริง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 แสดงว่า ผู้ดูแลเด็กมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของดวงกมล จงเจริญ (2552) ที่พบว่า ผู้นำเครือข่ายผู้ดูแลเด็กขาดความรู้ความเข้าใจในการเลือกใช้วิธีการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ที่หลากหลาย

จากข้อมูลในแบบสอบถามพบว่า ผู้ดูแลเด็ก 48.84% ไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้เลย และผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่ต้องการให้มีการจัดอบรมเกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2553) พบว่าปัญหาในการพัฒนาคุณภาพด้านผู้ดูแลเด็กที่มีมากที่สุดคือ การฝึกอบรม โดยผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่ไม่ค่อยได้รับการฝึกอบรมพัฒนาตนเอง ไม่สามารถเลือกหัวข้อการฝึกอบรมเองได้ เนื่องจากผู้บริหารหรือต้นสังกัดเป็นผู้กำหนดหรือส่งรายชื่อให้ไปอบรมและขาดงบประมาณสนับสนุนเกี่ยวกับการอบรม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบางแห่งที่มีผู้ดูแลเด็กเพียงคนเดียวจึงไม่สามารถเข้ารับการอบรมได้ สาเหตุเนื่องจากหน่วยงานต้นสังกัดไม่ให้ความสำคัญ ไม่มีผู้เข้ามาดูแลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขาดการสนับสนุนทั้งงบประมาณและการบริการข้อมูลข่าวสาร แต่ผู้ดูแลเด็กจำเป็นต้องมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กที่ชัดเจนและถูกต้อง ดังที่ นกนเตร ธรรมบวร (2544) ที่เสนอไว้ว่า บุคคลที่ควรจะทราบถึงศักยภาพหรือความสามารถของเด็กแต่ละคนว่าอยู่ด้านใดและระดับใด ทราบว่าเมื่อไรเด็กได้พัฒนาสูงสุดเต็มความสามารถของตนแล้ว คือ ผู้ดูแลเด็ก เพราะผู้ดูแลเด็กคือบุคคลที่ต้องพบกับเด็กเป็นประจำทุกวัน เพราะฉะนั้นคนที่ตัดสินใจหรือประเมินผลเด็กก็คือผู้ดูแลเด็กนั่นเอง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าผู้ดูแลเด็กอาจเริ่มค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องรอเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2553) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ดูแลเด็กไว้ในมาตรฐานการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ของ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ว่าจะให้ผู้ดูแลเด็กพัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาผู้เรียน เช่น การหาความรู้ทางหนังสือ หรือผ่านอินเทอร์เน็ตซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่มีอยู่ใกล้ตัวที่ผู้ดูแลเด็กสามารถนำมาพัฒนาความรู้ของตนเอง แล้วนำข้อความรู้นี้มาฝึกปฏิบัติด้วยตนเองได้

2. ผู้ดูแลเด็กมีความต้องการจำเป็นในด้านการวางแผนการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้มากที่สุด

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ดูแลเด็กมีความต้องการจำเป็นด้านการวางแผนมากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของ สมปอง สีนวน (2545) ที่พบว่าครูไม่มีการวางแผน กล่าวคือ ครูไม่ได้คำนึงถึงการประเมินพัฒนาการเด็กไว้ก่อนล่วงหน้าก่อนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละปี การศึกษา ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าอาจเกิดจาก 2 สาเหตุ ได้แก่ (1) ผู้ดูแลเด็กขาดทักษะในการคิดวางแผนด้วยตนเอง เนื่องจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2553) ได้กำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการวัดและประเมินผล และคอยดูแลควบคุมการดำเนินการวัดและประเมินผลของผู้ดูแลเด็กเป็นระยะๆ ผู้ดูแลเด็กจึงหลักเกณฑ์ ขั้นตอนการประเมินผล และคำแนะนำจากผู้นิเทศมาใช้โดยไม่ได้ผ่านการคิดวางแผนด้วยตนเอง (2) ผู้ดูแลเด็กมีภาระงานมาก ซึ่งจากการวิจัยของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2553) พบว่า ปัญหาของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือ บุคลากรไม่เพียงพอ จำนวนผู้ดูแลเด็กไม่สอดคล้องกับจำนวนเด็ก ผู้ดูแลเด็กต้องทำหน้าที่หลายอย่าง เช่น งานสอน งานเอกสาร งานทำความสะอาด และทำหน้าที่เป็นหัวหน้าศูนย์ จึงทำให้ผู้ดูแลเด็กข้ามขั้นตอนในการวางแผนการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้

3. ความร่วมมือในการพัฒนาผู้ดูแลเด็กด้านด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักวิชาการด้านการศึกษาปฐมวัยเรื่องวางแผนทางการพัฒนาผู้ดูแลเด็กด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ พบว่า การทำงานด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ไม่ได้ขึ้นอยู่กับผู้ดูแลเด็กเท่านั้น แต่ควรได้รับความร่วมมือและประสานการทำงานจากหลายฝ่าย ได้แก่ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักวิชาการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักวิชาการด้านการศึกษาปฐมวัย หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็ก รวมไปถึงผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2553) ที่กล่าวว่า ครูผู้สอน ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง ต้องร่วมสร้างแนวคิดพื้นฐานการวัดและประเมินเด็กปฐมวัย โดยให้รู้ทันความเคลื่อนไหวในมิติใหม่แห่งการปฏิรูปการศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจและให้

ความสำคัญในบทบาทของผู้ดูแลเด็กด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้มากขึ้น และจำเป็นต้องมีนโยบายด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้จากผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นกลไกในการติดตามกำกับสนับสนุนผู้ดูแลเด็ก

จากการติดตามความก้าวหน้าการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ในระหว่างปี 2551-2552 ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552) พบว่า ปัญหาด้านการบริหารงานการศึกษาปฐมวัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาปฐมวัยส่วนใหญ่ยังขาดบทบาทในการส่งเสริมคุณภาพในการบริหารงานการศึกษาปฐมวัย พบปัญหาเรื่องกรณีพิพาท กำกับ ติดตามการใช้และการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ยังคงต้องปรับปรุงในเรื่องวิสัยทัศน์ของหลักสูตร การจัดประสบการณ์และการเรียนรู้ และการประเมินพัฒนาการเด็ก และได้เสนอประเด็นที่ควรเร่งดำเนินการด้านนโยบายการจัดการเรียนรู้ปฐมวัยไว้ว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการดำเนินงานด้านการศึกษาปฐมวัยให้มากขึ้น ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัยหลายฝ่าย สอดคล้องกับการวิจัยของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2553) ที่มีข้อเสนอแนะในการพัฒนาผู้ดูแลเด็ก คือ ให้หน่วยงานต้นสังกัดส่งเสริม สนับสนุน และให้ทุนสำหรับผู้ดูแลเด็กไปศึกษาต่อ ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดสรรงบประมาณให้ผู้ดูแลเด็กเข้ารับการอบรม และให้ทุนไปศึกษาต่อ

ดังนั้น การพัฒนางานด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยควรได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย และควรให้ความสำคัญในการพัฒนาผู้ดูแลเด็กในฐานะเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยประสบผลสำเร็จ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็กด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ในด้านที่เร่งด่วนไปใช้ในการจัดอบรม หรือให้ความรู้แก่ผู้ดูแลเด็ก

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีมาตรการในการฝึกฝนผู้ดูแลเด็กเพื่อเพิ่มพูนทักษะในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ เพิ่มเติมนอกเหนือจากการจัดอบรม เพราะการจัดอบรมส่วนใหญ่เป็นการให้ความรู้เท่านั้น และการฝึกฝนต้องใช้เวลาและกระทำอย่างต่อเนื่อง

3. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหัวหน้าผู้ดูแลเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีนโยบายให้ผู้ดูแลเด็กและบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกคนแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการอบรม

4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของเด็ก เพื่อให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ และการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาความสามารถของผู้ดูแลเด็กด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากผู้เชี่ยวชาญ

2. ควรสร้างโปรแกรมเพื่อพัฒนาความสามารถของผู้ดูแลเด็กด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กุลยา ตันติผลาชีวะ. **การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพมหานคร:

มิตรสัมพันธ์กราฟฟิค, 2551.

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. **คู่มือการประเมินสมรรถนะครู**

(ฉบับปรับปรุง) [ออนไลน์]. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. แหล่งที่มา:

<http://www.kmnayok.org/?name=download&file=readdownload&id=3>

[26 กุมภาพันธ์ 2555]

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. **คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 2546**.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2546.

คัทนีย์ แก้วมณี. **เอกสารประกอบการบรรยายเรื่อง การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยโดย**

สนใจการทำงานของสมอง. กรุงเทพมหานคร: กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ, 2552.

ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ, 2545.

ณิชิรา ชาติกุล. **การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะ**

ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา

ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.

ดวงกมล จงเจริญ. **สภาพและปัญหาของผู้นำเครือข่ายผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก**

สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, สาขาวิชา

การศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.

ถนอมจิตต์ ชูททะกะพันธุ์. **การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความรู้และทักษะ**

ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่การศึกษา

กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะ

ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

ทิพวรรณ วรรณภักดี. **การศึกษาความต้องการของชุมชนที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์**

ของเด็กวัยอนุบาล ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.

ทีศนา เขมมณี และคณะ. **หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทย.**

พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

ทีศนา เขมมณี. **ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.**

พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพมหานคร: ด้านสุทธาการพิมพ์, 2554.

นภเนตร ธรรมบวร. **การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

นันทิยา น้อยจันทร์. **การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย.** นครปฐม: นิตินัย, 2549.

นิตยา คชภักดี. **พัฒนาการเด็ก.** ใน **ตำราพัฒนาการและพฤติกรรมเด็ก,** 360-393.

กรุงเทพมหานคร: โฮลิสติกพับลิชชิ่ง, 2551.

นิสดารก์ เวชยานนท์. **Competency Model** กับการประยุกต์ใช้ในองค์กรไทย.

กรุงเทพมหานคร: กราฟิโก ซิสเต็มส์, 2550.

บุษบง ต้นดวงศ์ และ ศศิลักษณ์ ชัยนิกิจ. **เอกสารประกอบการสอนรายวิชา 2717708**

การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย. ภาควิชาหลักสูตร และการ
สอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.

ปิยวรรณ คงวัดใหม่. **สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาตามแนวพระพุทธศาสนา**

ในสถานศึกษาปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

พรพรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. **ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ.** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.

ทิพวรรณ วรรณภักดี. **การศึกษาความต้องการของชุมชนที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์
ของเด็กวัยอนุบาลในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.**

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.

มหาดไทย, กระทรวง. กรมการปกครอง. **แนวการจัดกิจกรรมเตรียมประสบการณ์ศูนย์**

**พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามกรอบหลักสูตรการศึกษา
ปฐมวัยที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด.** กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสมุสกรณ์แห่งประเทศไทย
จำกัด, 2550.

มหาดไทย, กระทรวง. กรมการปกครอง. **แนวนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครอง**

ส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2545-2559. กรุงเทพมหานคร: อาสารักษาดินแดน, 2544.

ยุทธ ไถยวรรณ์ และ กุสุมา ผลาพรม. **พื้นฐานการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ. 2553.

รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, สำนักงาน. **รายงานการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็ก ปิงบประมาณ พ.ศ.2553**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.onesqa.or.th /onesqa/th/download/ ?DownloadGroupID=75> [4 มกราคม 2555]

เลขาธิการสภาการศึกษา,สำนักงาน. **รายงานความก้าวหน้าการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย ปี 2551-2552**. กรุงเทพมหานคร: เพลินสตูดิโอ. 2552.

วรรณิ์ แกมเกตุ. **วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.

วรรณิ์รณ เหมชะญาติ. **เอกสารประกอบการสอนวิชา 2703637 การจัดประสบการณ์การศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล**. ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.

วิชาการ, กรม. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม**

วิชา ดัณฑุลพงษ์. **เอกสารนิเทศการศึกษา การจัดประสบการณ์ส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ภาษาในระดับปฐมวัย**. กรุงเทพมหานคร: กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม กรุงเทพมหานคร เขต 2, 2552.

ศิริชัย กาญจนวาสี. **สถิติประยุกต์สำหรับการวิจัย (Applied statistic for behavioral research)**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. **คู่มือการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อักษรไทย, 2552.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. **นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับปฐมวัย (0-5ปี) ระยะยาว พ.ศ.2550-2559**. กรุงเทพมหานคร: วิ.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น, 2550.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. **การกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.moe.go.th/main2/project/decentralization/policy_local.htm [ม.ป.ป.]

ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, กรม. **คู่มือแนวทางการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, ม.ป.ป.

ส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, กรม. **คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น** [ออนไลน์]. กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. แหล่งที่มา:

<http://www.thailocaladmin.go.th> [4 มกราคม 2555]

ส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, กรม. **มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2549.

ส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, กรม. **มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2553.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. **แนวทางการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 2546**. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท., 2551.

สนีนานฎย์ นารตพิณิจ. **การศึกษาการจัดทำสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็กโดยครูอนุบาลในกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต, สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.

สมปอง สีนวน. **การศึกษาการประเมินพัฒนาการเด็กอนุบาล ในโรงเรียนปฏิบัติการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต, สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์. **การวัดและประเมินเด็กปฐมวัย: เอกสารคำสอน วิชา ปว 692** กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2545.

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์. **การวัดและประเมินแนวใหม่: เด็กปฐมวัย**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: ยูแพดอินเตอร์, 2553.

สุธิชา มาลีเลิศ. **สภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กวัยอนุบาลในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในภาคใต้**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต, สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.

สุรางค์ ไคว่ตระกูล. **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.

สุวิมล ว่องวานิช. **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.

อวยพร เรืองตระกูล. **เอกสารประกอบการเรียน สถิติประยุกต์ทางพฤติกรรมศาสตร์ 1**.
ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.

อังวรา วงษ์รักษา. **การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่
ไม่ได้มาตรฐานจากการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาการศึกษาและประเมินผลการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.

อารี พันธุ์มณี. **จิตวิทยาสร้างสรรค์การเรียนการสอน**. กรุงเทพมหานคร: ไผ่ไหม ครีเอทีฟ
กรุ๊ป, 2550.

อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร. **เอกสารประกอบการเรียน วิธีเลี้ยงดูเด็กวัยทารกและวัยเตาะแตะ**.
ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

ภาษาอังกฤษ

Allen, S. Assessing the development of young children in child care: A survey of formal
assessment practices in one state. *Early childhood education journal* 34
(January 2007): 455-465.

Berk, L. E. *Child development*. 4th ed. Massachusetts: Allyn and Bacon a viacom,
1997.

Bredenkamp, S., and Rosegrant, T. *Reaching potentials: Appropriate curriculum
and assessment for young children*. Volume 1. Washington DC: National
association for the education of young children, 1992.

Davis, E. E., and Ceglowski, D. *Assessment of child care quality in four counties in
Minnesota*. Technical report [Online]. Minnesota University,
Minneapolis. Center for early education and development, 2001. Available
from: www.eric.ed.gov/contentdelivery/servlet/ERICServlet?accno=ED469673
[28 December 2011]

- Department for children, Schools and families. **Statutory framework for the early years foundation stage** [Online]. Available from: http://www.primaryict.org.uk/book_resources/ch3/Statutory_framework_for_the_early_years.pdf [1 October 2012]
- Gladstone, M. and other. Perspectives of normal child development in rural Malawi – a qualitative analysis to create a more culturally appropriate development assessment tool. **Child: Care, Health & Development** 36 (May 2010): 346-353.
- Good, C.V. **Dictionary of education**. New York: Mc Graw-Hill Book, 1973.
- Hughes, F. P., Noppe, L. D., and Noppe, I. C. **Child development**. New Jersey : Prentice Hall, 1996.
- Hughes, K., and Gullo, D. Joyful learning and assessment in kindergarten. **Young Children** 65 (May 2010): 57-59.
- Katz, L. G. **A developmental approach to assessment of young child** [Online]. Available from: <http://www.eric.ed.gov/PDFS/ED407172.pdf> [25 February 2012]
- Kaufman, R., Rojas, A. M., and Mayer, H. **Needs assessment: A user's guide**. Englewood Cliffs, NJ: Education technology publications, 1993.
- Marshall, N. L., Roberts, J. and Mills, L. Boston public school K1 and K2 programs needs assessment. International report to the department of early Childhood, Boston public schools. **Wellesley centers for women**, 2006.
- McAfee, O. and Leong, D.J. **Assessing and guiding young children's development and learning**. 4th ed. Boston: Pearson and AB, 2007.
- Mindes, G. **Assessing young children**. 4th ed. Boston: Permissions department, 2011.
- Puckett, M. B., and Black, J. K. **Authentic assessment of the young child: Celebrating development and learning**. 2nd ed. New Jersey: Prentice Hall, 2000.
- Rathus, S. A. **Understanding child development**. New York: Holt Rinehart and Winston, 1988.
- Rouda, R. H. and Kusy, M. E. **Need assessment the first step** [online]. Available from: http://alumnus.caltech.edu/rouda/T2_NA.html [21 March 2012]

Shepard, L. A., Kagan, S. L., and Wurtz, E. O. **Principles and recommendations for early childhood assessments.** Washington DC: National education goals panel, 1998.

Shermon, G. **Competency base HRM : A strategic resource for competency mapping, assessment and development centres.** India: Mc, 2004.

Townsley, K., and Savory, L. **Children's care, learning and development.** Essex: Heinemann, 2006.

Witkin, B. R., and Altschuld, W. J. **Planning and conducting needs assessment: A practical guide.** Thousand Oaks: SAGE Publication, 1995.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.จีระพันธุ์ พูลพัฒน์ ประธานหลักสูตรประถมศึกษา คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและจิตวิทยา
การศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. อาจารย์ ดร. นฤมล เนียมหอม หัวหน้าศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ
โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ

ภาคผนวก ข
รายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ภูมิภาค	รายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	อปท.	อำเภอ	จังหวัด
ภาคเหนือ	1. ศพด.เทศบาลตำบลอุ้มผาง	ทต. อุ้มผาง	ตากฟ้า	นครสวรรค์
	2. ศพด. พุนกยูง	อบต.พุนกยูง	ตากฟ้า	นครสวรรค์
	3. ศพด.ตากฟ้า	อบต.ตากฟ้า	ตากฟ้า	นครสวรรค์
	4. ศพด.บ้านซำสำราญ	อบต.สุขสำราญ	ตากฟ้า	นครสวรรค์
	5. ศพด.บ้านป่าไร่	อบต.ธารทหาร	หนองบัว	นครสวรรค์
	6. ศพด.วังช่อย	อบต.วังช่อย	ไพศาลี	นครสวรรค์
	7. ศพด.บ้านเขาดิน	อบต.วังน้ำลัด	ไพศาลี	นครสวรรค์
	8. ศพด.ตำบลศาลาแดง	อบต.ศาลาแดง	โกรกพระ	นครสวรรค์
	9. ศพด.เทศบาลวัดปากน้ำโพใต้	ทน.นครสวรรค์	เมืองนครสวรรค์	นครสวรรค์
	10. ศพด.เทศบาลตำบลทับกฤช	ทต.ทับกฤช	ชุมแสง	นครสวรรค์
	11. ศพด.อบต.หนองกระเจา	อบต.หนองกระเจา	ชุมแสง	นครสวรรค์
	12. ศพด.ตำบลท่าไม้	ทต.ท่าไม้	ชุมแสง	นครสวรรค์
	13. ศพด.อำเภอท่าตะโก	ทต.ท่าบง	ท่าตะโก	นครสวรรค์
	14. ศพด.อำเภอท่าตะโก	ทต.ดอนคา	ท่าตะโก	นครสวรรค์
	15. ศพด. บ้านใหม่ดอนมูล	ทต.จุน	จุน	พะเยา
	16. ศพด. บ้านปางป้อม ม.4	ทต.เวียงลอ	จุน	พะเยา
	17. ศพด.บ้านสักล่อ	ทต.หงส์หิน	จุน	พะเยา
	18. ศพด.บ้านแม่ทะลาย	อบต.พระธาตุช้างแกง	จุน	พะเยา
	19. ศพด.ตำบลทุ่งรวงทอง	ทต.ทุ่งรวงทอง	จุน	พะเยา
	20. ศพด.อิงโค้ง	อบต.ห้วยแก้ว	ภูกามยาว	พะเยา
	21. ศพด.บ้านสบบง	ทต.สบบง	ภูซาง	พะเยา
	22. ศพด.บ้านป่อเปี้ย	อบต.บ้านมาง	เชียงม่วน	พะเยา
	23. ศพด.บ้านนาบัว	อบต.บ้านสระ	เชียงม่วน	พะเยา
	24. ศพด.วัดบุญเกิด	ทต.ดอกคำใต้	ดอกคำใต้	พะเยา
	25. ศพด.บ้านถ้ำมงคล	ทต.บ้านถ้ำ	ดอกคำใต้	พะเยา
	26. ศพด.วัดไชยมงคล	ทต.หนองหล่ม	ดอกคำใต้	พะเยา
	27. ศพด.ทต.ห้วยลาน	ทต.ห้วยลาน	ดอกคำใต้	พะเยา
	28. ศพด.ตำบลคือเวียง	อบต.คือเวียง	ดอกคำใต้	พะเยา
	29. ศพด.บ้านดง	อบต.ดงสุวรรณ	ดอกคำใต้	พะเยา
	30. ศพด.ตำบลทุ่งกัล้อย	อบต.ทุ่งกัล้อย	ภูซาง	พะเยา

รายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ภูมิภาค	รายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	อปท.	อำเภอ	จังหวัด
ภาคเหนือ	31. ศพด.ตำบลภูซาง	อบต.ภูซาง	ภูซาง	พะเยา
	32. ศพด.บ้านดอกบัว	ทต.ท่าวังทอง	เมืองพะเยา	พะเยา
	33. ศพด.ทต.แม่ปืม	ทต.แม่ปืม	เมืองพะเยา	พะเยา
	34. ศพด.ตำบลจำป่าหวาย	อบต.จำป่าหวาย	เมืองพะเยา	พะเยา
	35. ศพด.อบต.แม่่นาเรือ	อบต.แม่่นาเรือ	เมืองพะเยา	พะเยา
	36. ศพด.อบต.แม่ใส	อบต.แม่ใส	เมืองพะเยา	พะเยา
	37. ศพด.วัดศรีเกิด	ทต.เจริญราษฎร์	แม่ใจ	พะเยา
	38. ศพด.บ้านบัวนาค	ทต.ฝายกวาง	เชียงคำ	พะเยา
	39. ศพด.บ้านเชียงบาน	อบต.เชียงบาน	เชียงคำ	พะเยา
	40. ศพด.ทน.พิษณุโลก	ทน.พิษณุโลก	เมืองพิษณุโลก	พิษณุโลก
	41. ศพด.บ้านพลายชุมพล	ทต.พลายชุมพล	เมืองพิษณุโลก	พิษณุโลก
	42. ศพด.บ้านท่าทอง	ทต.ท่าทอง	เมืองพิษณุโลก	พิษณุโลก
	43. ศพด.อบต.ปากโทก	อบต.ปากโทก	เมืองพิษณุโลก	พิษณุโลก
	44. ศพด.อบต.วัดจันทร์	อบต.วัดจันทร์	เมืองพิษณุโลก	พิษณุโลก
	45. ศพด.อบต.ดอนทอง	อบต.ดอนทอง	เมืองพิษณุโลก	พิษณุโลก
	46. ศพด.อบต.บึงพระ	อบต.บึงพระ	เมืองพิษณุโลก	พิษณุโลก
	47. ศพด.บ้านสระโคก	ทต.หัวรอ	เมืองพิษณุโลก	พิษณุโลก
	48. ศพด.อบต.ท่าหมื่นราม	อบต.ท่าหมื่นราม	วังทอง	พิษณุโลก
	49. ศพด.ดงพลวง	อบต.วังพิกุล	วังทอง	พิษณุโลก
	50. ศพด.บ้านปากยาง	อบต.แก่งไผ่	วังทอง	พิษณุโลก
	51. ศพด.บึงระมาณ	ทต.บึงระมาณ	บางระกำ	พิษณุโลก
	52. ศพด.วังอิหก	อบต.วังอิหก	บางระกำ	พิษณุโลก
	53. ศพด.อบต.นิคมพัฒนา	อบต.นิคมพัฒนา	บางระกำ	พิษณุโลก
	54. ศพด.ทต.บางระกำ	ทต.บางระกำ	บางระกำ	พิษณุโลก
	55. ศพด.ทต.พันเส้า	ทต.พันเส้า	บางระกำ	พิษณุโลก
	56. ศพด.วังวน	อบต.วังวน	พรหมพิราม	พิษณุโลก
	57. ศพด.บ้านบึง	อบต.ศรีภิรมณ์	พรหมพิราม	พิษณุโลก
	58. ศพด.วัดสุวรรณวิหาร	อบต.นครเจดีย์	ป่าซาง	ลำพูน
	59. ศพด.บ้านเรือ	อบต.บ้านเรือ	ป่าซาง	ลำพูน
	60. ศพด.บ้านหนองบัว	อบต.ท่าดู่	ป่าซาง	ลำพูน
	61. ศพด.หนองล่อง	ทต.หนองล่อง	เวียงหนองล่อง	ลำพูน

รายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ภูมิภาค	รายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	อปท.	อำเภอ	จังหวัด
ภาคเหนือ	62. ศพด.เหล่าคู่	ทต.หนองยวง	เวียงหนองล่อง	ลำพูน
	63. ศพด.วังผาง	ทต.วังผาง	เวียงหนองล่อง	ลำพูน
	64. ศพด.บ้านป่าตาล	ทต.บ้านธิ	บ้านธิ	ลำพูน
	65. ศพด.อบต.ห้วยยา	อบต.ห้วยยาน	บ้านธิ	ลำพูน
	66. ศพด.บ้านทุ่งม่าน	อบต.ป่าลพ	บ้านโฮ่ง	ลำพูน
	67. ศพด.บ้านเหล่ายาว	อบต.เหล่ายาว	บ้านโฮ่ง	ลำพูน
	68. ศพด.วัดวังตะคร้อ	อบต.หนองหญ้าปล้อง	บ้านด่านลานหอย	สุโขทัย
	69. ศพด.บ้านห้วยหวาย	ทต.ดงมะดะ	แม่ลาว	เชียงราย
	70. ศพด.เทอดไทยหลวงจัน	อบต.เทอดไทย	แม่ฟ้าหลวง	เชียงราย
	71. ศพด.บ้านห้วยน้ำขุ่น	อบต.แม่ฟ้าหลวง	แม่ฟ้าหลวง	เชียงราย
	72. ศพด.บ้านสันถนนใต้	อบต.ศรีเมืองชุม	แม่สาย	เชียงราย
	73. ศพด.อบต.โป่งผา	อบต.โป่งผา	แม่สาย	เชียงราย
	74. ศพด.ตำบลเมืองชุม	อบต.เมืองชุม	เวียงชัย	เชียงราย
	75. ศพด.วัดดงเวียงหวาย	ทต.เม็ງราย	พญาเม็ງราย	เชียงราย
	76. ศพด.บ้านป่าม่วง	ทต.แม่ต้า	พญาเม็ງราย	เชียงราย
	77. ศพด.ตำบลหนองแรด	อบต.หนองแรด	เทิง	เชียงราย
	78. ศพด.ตำบลแม่ลอย	อบต.แม่ลอย	เทิง	เชียงราย
	79. ศพด.บ้านพระเนตร	อบต.ต้า	ขุนตาล	เชียงราย
	80. ศพด.จิวเฒ่า	อบต.ศรีดอนมูล	เชียงแสน	เชียงราย
	81. ศพด.อบต.หัวงั้ม	อบต.หัวงั้ม	พาน	เชียงราย
	82. ศพด.บ้านสันหนองควาย	อบต.ดอยงาม	พาน	เชียงราย
	83. ศพด.บ้านห้วยแม่เลี้ยว	อบต.ห้วยชมพู	เมือง	เชียงราย
	84. ศพด.บ้านปางลาว	ทต.บ้านดู่	เมือง	เชียงราย
	85. ศพด.บ้านแม่คี่-หนองอ้อ	ทต.ป่าซาง	แม่จัน	เชียงราย
	86. ศพด.ปงตอง	อบต.แม่จัน	แม่จัน	เชียงราย
	87. ศพด.ป่าตึง	อบต.ป่าตึง	แม่จัน	เชียงราย
	88. ศพด.อบต.จอมสวรรค์	อบต.จอมสวรรค์	แม่จัน	เชียงราย
	89. ศพด.บ้านป่าตึงงาม	อบต.เจดีย์หลวง	แม่สรวย	เชียงราย
	90. ศพด.บ้านห้วยสัก	ทต.ยางฮ่อม	ขุนตาล	เชียงราย

รายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ภูมิภาค	รายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	อปท.	อำเภอ	จังหวัด
ภาค	91. ศพด.วัดเฉลิมชัย	ทต.ฝั่งแดง	เมือง	มุกดาหาร
ตะวันออกเฉียงเหนือ	92. ศพด.วัดมะรุกราชาราม	อบต.ป่งขาม	ห้วยน้ำใหญ่	มุกดาหาร
	93. ศพด.วัดเหล่าหลวง	อบต.หนองแวง	นิคมคำสร้อย	มุกดาหาร
	94. ศพด.วัดขอนแก่น	อบต.นาอุดม	นิคมคำสร้อย	มุกดาหาร
	95. ศพด.วัดสระพังทอง	อบต.กกแดง	นิคมคำสร้อย	มุกดาหาร
	96. ศพด.หนองหล่ม	อบต.โพธิ์ไทร	ดอนตาล	มุกดาหาร
	97. ศพด.บ้านบาก	อบต.บ้านบาก	ดอนตาล	มุกดาหาร
	98. ศพด.ทต.ดอนตาล	ทต.ดอนตาล	ดอนตาล	มุกดาหาร
	99. ศพด. วัดบ้านโนนทัน	อบต.ชะโนดน้อย	ดงหลวง	มุกดาหาร
	100. ศพด.วัดธาตุ	เทศบาลวัดธาตุ	เมือง	หนองคาย
	101. ศพด.ตำบลบ้านถ่อน	ทต.บ้านถ่อน	ท่าบ่อ	หนองคาย
	102. ศพด.ตำบลน้ำโมง	บอบต.น้ำโมง	ท่าบ่อ	หนองคาย
	103. ศพด.บ้านโนนสวรรค์	อบต.บ้านเดื่อ	ท่าบ่อ	หนองคาย
	104. ศพด.วัดมณีโคตร	อบต.โพนพิสัย	โพนพิสัย	หนองคาย
	105. ศพด.บ้านโพธิ์	อบต.บ้านโพธิ์	โพนพิสัย	หนองคาย
	106. ศพด.บ้านโนนญาติ	อบต.กุดมุง	โพนพิสัย	หนองคาย
	107. ศพด.บ้านหนองอ้อ	อบต.ทุ่งหลวง	โพนพิสัย	หนองคาย
	108. ศพด.วัดชัยมงคล	ทต.หนองปลาปาก	ศรีเชียงใหม่	หนองคาย
	109. ศพด.ทต.ศรีเชียงใหม่	อบต.พานพร้าว	ศรีเชียงใหม่	หนองคาย
	110. ศพด.ทต.สังคม	ทต.สังคม	สังคม	หนองคาย
	111. ศพด.บ้านดงต้อม	อบต.ผาตั้ง	สังคม	หนองคาย
	112. ศพด.ด่านศรีสุข	อบต.ด่านศรีสุข	โพธิ์ตาก	หนองคาย
	113. ศพด.บ้านเหมืองแร่	อบต.คอกช้าง	สระใคร	หนองคาย
	114. ศพด.บ้านยางคำ	อบต.สระใคร	สระใคร	หนองคาย
	115. ศพด.หนองกุง	อบต.หนองกุง	เมือง	กาฬสินธุ์
	116. ศพด.บ้านโพนงาม	อบต.โพนงาม	กมลาไสย	กาฬสินธุ์
	117. ศพด.วัดเจริญธรรม	ทต.โนนบุรี	สหัสขันธ์	กาฬสินธุ์
	118. ศพด.บ้านก้ำปลา	อบต.สหัสขันธ์	สหัสขันธ์	กาฬสินธุ์
	119. ศพด.อบต.โนนแหลมทอง	อบต.โนนแหลมทอง	สหัสขันธ์	กาฬสินธุ์
	120. ศพด.บ้านหินลาด	อบต.บ่อแก้ว	นาคู	กาฬสินธุ์
	121. ศพด.ทต.คำใหญ่	ทต.คำใหญ่	ห้วยเม็ก	กาฬสินธุ์

รายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ภูมิภาค	รายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	อปท.	อำเภอ	จังหวัด
ภาค	122. ศพด.บ้านห้วยจ้าว	ทต.สงเปลือย	นามน	กาฬสินธุ์
ตะวันออกเฉียงเหนือ	123. ศพด.ทต.หนองอีบุตร	ทต.หนองอีบุตร	ห้วยผึ้ง	กาฬสินธุ์
	124. ศพด.อบต.นิคมห้วยผึ้ง	อบต.นิคมห้วยผึ้ง	ห้วยผึ้ง	กาฬสินธุ์
	125. ศพด.แสงส่องหล้า	ทต.เหล่าใหญ่	กุฉินารายณ์	กาฬสินธุ์
	126. ศพด.บ้านจอมทอง	ทต.เหล่าใหญ่	กุฉินารายณ์	กาฬสินธุ์
	127. ศพด.บ้านหนองบัว	อบต.ผาเสวย	สมเด็จ	กาฬสินธุ์
	128. ศพด.วัดโพธิ์ศรีบ้านตูม	อบต.เหล่ากลาง	ฆ้องชัย	กาฬสินธุ์
	129. ศพด.วัดโนนแดงหนอง	อบต.ลำชี	ฆ้องชัย	กาฬสินธุ์
	130. ศพด.สว่างวัฒนาราม	อบต.โนนศิลาเลิง	ฆ้องชัย	กาฬสินธุ์
	131. ศพด.ทต.นาจารย์	ทต.นาจารย์	ฆ้องชัย	กาฬสินธุ์
	132. ศพด.วัดบ้านถนน-กระสัง	ทต.โคกเหล็ก	ห้วยราช	บุรีรัมย์
	133. ศพด.บ้านศรีเจริญ	อบต.เมืองโพธิ์	ห้วยราช	บุรีรัมย์
	134. ศพด.หินลาด	อบต.หินลาด	บ้านกรวด	บุรีรัมย์
	135. ศพด.วัดสายโท 6 เหนือ	เทศบาลจันทบเพชร	บ้านกรวด	บุรีรัมย์
	136. ศพด.บ้านโคกวัด	อบต.โคกมะม่วง	ปะคำ	บุรีรัมย์
	137. ศพด.วัดสุภิจรรมาวาส	อบต.หู่ทำนบ	ปะคำ	บุรีรัมย์
	138. ศพด.ทต.บ้านใหม่ไชยพจน์	ทต.บ้านใหม่ไชยพจน์	บ้านใหม่ไชยพจน์	บุรีรัมย์
	139. ศพด.วัดศรีวิไลย์	อบต.บ้านแก้ง	แก้งคร้อ	ชัยภูมิ
	140. ศพด.วัดสว่างปทุมวาส	อบต.นาหนองทุ่ม	แก้งคร้อ	ชัยภูมิ
	141. ศพด.ทต.แก้งคร้อ	ทต.แก้งคร้อ	แก้งคร้อ	ชัยภูมิ
	142. ศพด.วัดภูเขาทอง	อบต.ท่ามะไฟหวาน	แก้งคร้อ	ชัยภูมิ
	143. ศพด.บ้านแสงเจริญ	อบต.ช่องสามหมอ	แก้งคร้อ	ชัยภูมิ
	144. ศพด.อบต.ท่าใหญ่	อบต.ท่าใหญ่	หนองบัวแดง	ชัยภูมิ
	145. โรงเรียนเทศบาล1(อนุบาลเด็ก น่ารัก)	ทต.หนองบัวแดง	หนองบัวแดง	ชัยภูมิ
	146. ศพด.บ้านหนองนกออก	ทต.หลวงศิริ	หนองบัวแดง	ชัยภูมิ
	147. ศพด.บ้านบำเหน็จสุวรรณ	อบต.ถ้ำวัวแดง	หนองบัวแดง	ชัยภูมิ
	148. ศพด.บ้านใหม่ห้วยคนทา	อบต.คูเมือง	หนองบัวแดง	ชัยภูมิ
	149. ศพด.หนองไผ่ล้อม	ทต.หนองบัวใหญ่	จัตุรัส	ชัยภูมิ
	150. ศพด.บ้านโนนจาน	อบต.ละหาน	จัตุรัส	ชัยภูมิ
	151. ศพด.หนองลุมพุก	หนองบัวโคก	จัตุรัส	ชัยภูมิ

รายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ภูมิภาค	รายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	อปท.	อำเภอ	จังหวัด
ภาค	152. ศพด.อบต.กุดน้ำใส	อบต.กุดน้ำใส	จัตุรัส	ชัยภูมิ
ตะวันออกเฉียงเหนือ	153. ศพด.อบต.ห้วยไร่	อบต.ห้วยไร่	คอนสวรรค์	ชัยภูมิ
	154. ศพด.ศรีสำราญ	อบต.ศรีสำราญ	คอนสวรรค์	ชัยภูมิ
	155. ศพด.บ้านโคกมั่งงอย	อบต.โคกมั่งงอย	คอนสวรรค์	ชัยภูมิ
	156. ศพด.โคกเจริญ	อบต.โคกเจริญ	บำเหน็จณรงค์	ชัยภูมิ
	157. ศพด.วัดป่าศรีอุดมศักดิ์	อบต.เกาะมะนาว	บำเหน็จณรงค์	ชัยภูมิ
	158. ศพด.วัดช้างพัง	หนองคอนไทย	ภูเขียว	ชัยภูมิ
	159. ศพด.วัดพรมอารีย์	ทต.บ้านแก้ง	ภูเขียว	ชัยภูมิ
	160. ศพด.บ้านดอน	อบต.บ้านดอน	ภูเขียว	ชัยภูมิ
	161. ศพด.อบต.บ้านเพชร	อบต.บ้านเพชร	ภูเขียว	ชัยภูมิ
	162. โรงเรียนบ้านหนองสองห้อง	อบต.ผักปัง	ภูเขียว	ชัยภูมิ
	163. ศพด.วัดดอนไผ่	อบต.โนนแดง	บ้านเขว้า	ชัยภูมิ
	164. ศพด.วัดโคกสว่าง	อบต.ชีบน	บ้านเขว้า	ชัยภูมิ
	165. ศพด.ทต.บ้านเขว้า	ทต.บ้านเขว้า	บ้านเขว้า	ชัยภูมิ
	166. ศพด.หนองบัวขาว	ทต.ชีลอง	เมืองชัยภูมิ	ชัยภูมิ
	167. ศพด.หนองผักชี	อบต.หนองฉิม	เนินสง่า	นครพนม
	168. ร.ร.อนุบาลเทศบาลตำบลธาตุพนม	ทต.ธาตุพนม	ธาตุพนม	นครพนม
	169. ศพด.นาพระชัย	อบต.หนองแวง	บ้านแพง	นครพนม
	170. ศพด.นาแซ	อบต.นาแซ	บ้านแพง	นครพนม
	171. ศพด.บ้านนาโดน	อบต.ขามเฒ่า	เมืองนครพนม	นครพนม
	172. ศพด.บ้านน้อยนาคำ	อบต.บ้านผึ้ง	เมืองนครพนม	นครพนม
	173. ศพด.อบต.อาจสามารถ	อบต.อาจสามารถ	เมืองนครพนม	นครพนม
	174. ศพด.หนองด้าโคกกุ้ง	อบต.โพธิ์ตาก	เมืองนครพนม	นครพนม
	175. ศพด.อบต.นาราชควาย	อบต.นาราชควาย	เมืองนครพนม	นครพนม
	176. ศพด.อบต.บ้านกลาง	อบต.บ้านกลาง	เมืองนครพนม	นครพนม
	177. ศพด.อบต.คำเตย	อบต.คำเตย	เมืองนครพนม	นครพนม
	178. ศพด.อบต.หนองเทาใหญ่	อบต.หนองเทาใหญ่	ปลาปาก	นครพนม
	179. ศพด.อบต.โคกสูง	อบต.โคกสูง	ปลาปาก	นครพนม
	180. ศพด.บ้านไชยบุรี	อบต.ไชยบุรี	ท่าอุเทน	นครพนม
	181. ศพด.อบต.รามราช	อบต.รามราช	ท่าอุเทน	นครพนม

รายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ภูมิภาค	รายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	อปท.	อำเภอ	จังหวัด
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	182. ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดแจ้งสว่าง	อบต.ท่าจำปา	ท่าอุเทน	นครพนม
	183. ศพด.วัดโพธิ์ตาก	อบต.โพนบก	โพนสวรรค์	นครพนม
	184. ศพด.บ้านหนองคู	อบต.นาใน	โพนสวรรค์	นครพนม
	185. ศพด.ทต.ศรีสงคราม	ทต.ศรีสงคราม	ศรีสงคราม	นครพนม
	186. ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดจุมมณี	ทต.บ้านข่า	ศรีสงคราม	นครพนม
	187. ศพด.วัดอินแปลง	อบต.นาเดื่อ	ศรีสงคราม	นครพนม
	188. ศพด.ตำบลสามผง	อบต.สามผง	ศรีสงคราม	นครพนม
	189. ศพด.วัดยอดแก้ว	อบต.นาคำ	ศรีสงคราม	นครพนม
	190. ศพด.บ้านปฏิรูป	อบต.ศรีสงคราม	ศรีสงคราม	นครพนม
	191. ศพด.บ้านหนองยี่อ	อบต.บ้านเคื่อง	ศรีสงคราม	นครพนม
	192. ศพด.วัดทุ่งศรีมงคล	อบต.พุ่มแก	นาแก	นครพนม
	193. ศพด.วัดไทรงาม	อบต.คำพิ	นาแก	นครพนม
	194. ศพด.วัดโพธิ์สว่าง	อบต.พิมาน	นาแก	นครพนม
	195. ศพด.หนองสังข์	อบต.หนองสังข์	นาแก	นครพนม
	196. ศพด.บ้านนาเลียง	อบต.นาเลียง	นาแก	นครพนม
	197. ศพด.วัดธาตุประสิทธิ์	ทต.นาหว้า	นาหว้า	นครพนม
	198. ศพด.วัดจอมแจ้ง	อบต.นาคุณใหญ่	นาหว้า	นครพนม
	199. ศพด.บ้านดอนพระธาตุ	อบต.บ้านเสียว	นาหว้า	นครพนม
	200. ศพด.บ้านดอนศาลา	อบต.เหล่าพัฒนา	นาหว้า	นครพนม
	201. ศพด.บ้านดอนขาว	อบต.นาขาม	เรณูนคร	นครพนม
	202. ศพด.วัดวุฒิวราราม	อบต.เรณูนคร	เรณูนคร	นครพนม
	203. ศพด.อบต.เรณูใต้	อบต.เรณูใต้	เรณูนคร	นครพนม
	204. ศพด.วัดศรีคุณเมือง	อบต.โพนทอง	เรณูนคร	นครพนม
	205. ศพด.บ้านโคกเจริญ	อบต.หนองย่างหิน	เรณูนคร	นครพนม
	206. ศพด.บ้านนายอ	อบต.นางาม	เรณูนคร	นครพนม
	207. ศพด.อบต.พันดุง	อบต.พันดุง	ขามทะเลสอ	นครราชสีมา
	208. ศพด.โรงเรียนบ้านอังกูณ-ห้วยทราย	อบต.บ้านใหม่	ครบุรี	นครราชสีมา
	209. ศพด.บ้านไผ่	อบต.จระเข้หิน	ครบุรี	นครราชสีมา

รายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ภูมิภาค	รายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	อปท.	อำเภอ	จังหวัด
ภาค	210. ศพด.บ้านโคกกระชาย	อบต.โคกกระชาย	ครบุรี	นครราชสีมา
ตะวันออกเฉียงเหนือ	211. ศพด.บ้านหนองบัวตะแบง	อบต.ทองหลาง	จักราช	นครราชสีมา
	212. ศพด.บ้านหนองบัวตะแบง	อบต.ทองหลาง	จักราช	นครราชสีมา
	213. ศพด.จักราช	อบต.จักราช	จักราช	นครราชสีมา
	214. ศพด.อบต.สีสุข	อบต.สีสุข	การาช	นครราชสีมา
	215. ศพด.บ้านหนองปืด	อบต.หนองขาม	จักราช	นครราชสีมา
	216. ศพด.หนองพลวง	อบต.หนองพลวง	จักราช	นครราชสีมา
	217. ศพด.อบต.หินโคน	อบต.หินโคน	จักราช	นครราชสีมา
	218. ศพด.อบต.หนองงูเหลือม	อบต.หนองงูเหลือม	เฉลิมพระเกียรติ	นครราชสีมา
	219. ศพด.อบต.ท่าช้าง	อบต.ท่าช้าง	เฉลิมพระเกียรติ	นครราชสีมา
	220. ศพด.อบต.โนนรัง	อบต.โนนรัง	ชุมพวง	นครราชสีมา
	221. ศพด.หนองบัววี	ทต.ชุมพวง	ชุมพวง	นครราชสีมา
	222. ศพด.บ้านประดู่	อบต.โนนยอ	ชุมพวง	นครราชสีมา
	223. ศพด.อบต.ท่าอ่าง	อบต.ท่าอ่าง	โชคชัย	นครราชสีมา
	224. ศพด.ทต.ด่านเกวียน	ทต.ด่านเกวียน	โชคชัย	นครราชสีมา
	225. ศพด.อบต.โชคชัย	อบต.โชคชัย	โชคชัย	นครราชสีมา
	226. ศพด.อบต.ละลมใหม่พัฒนา	อบต.ละลมใหม่พัฒนา	โชคชัย	นครราชสีมา
	227. ศพด.บ้านโคกสวาย	ทต.โคกสวาย	โนนไทย	นครราชสีมา
	228. ศพด.ดอนมันกระซาก	อบต.พลสงคราม	โนนสูง	นครราชสีมา
	229. ศพด.ทต.ใหม่	ทต.ใหม่	โนนสูง	นครราชสีมา
	230. ศพด.ป่าไม้อุทิศ2	อบต.ตะขบ	ปักธงชัย	นครราชสีมา
	231. ศพด.อบต.ดอน	อบต.ดอน	ปักธงชัย	นครราชสีมา
	232. ศพด.อบต.ธงชัยเหนือ	อบต.ธงชัยเหนือ	ปักธงชัย	นครราชสีมา
	233. ศพด.ทต.บ่อปลาทอง	ทต.บ่อปลาทอง	ปักธงชัย	นครราชสีมา
	234. ศพด.บ้านโพธิ์ไพล	อบต.พังเทียม	พระทองคำ	นครราชสีมา
	235. ศพด.อบต.สระพระ	อบต.สระพระ	พระทองคำ	นครราชสีมา
	236. ศพด.พนมวัน	ทต.บ้านโพธิ์	เมืองนครราชสีมา	นครราชสีมา
	237. ศพด.ทต.ไชยมงคล	ทต.ไชยมงคล	เมืองนครราชสีมา	นครราชสีมา
	238. ศพด.อบต.หนองบัวศาลา	อบต.หนองบัวศาลา	เมืองนครราชสีมา	นครราชสีมา
	239. ศพด.อบต.หนองกระทุ่ม	อบต.หนองกระทุ่ม	เมืองนครราชสีมา	นครราชสีมา
	240. ศพด.ทต.ปรุใหญ่	ทต.ปรุใหญ่	เมืองนครราชสีมา	นครราชสีมา

รายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ภูมิภาค	รายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	อปท.	อำเภอ	จังหวัด
ภาค	241. ศพด.เฉลิมพระเกียรติ	ทต.หัวทะเล	เมืองนครราชสีมา	นครราชสีมา
ตะวันออกเฉียงเหนือ	242. ศพด.หนองไม้ตาย	ทต.เมืองยาง	เมืองยาง	นครราชสีมา
	243. ศพด.ชุมชนวัดสระบัว	อบต.โนนอุดม	เมืองยาง	นครราชสีมา
	244. ศพด.จันทราภิรม	อบต.ช่องแมว	ลำทะเมนชัย	นครราชสีมา
	245. ศพด.ท่าวังไทร	อบต.วังหม้อ	วังน้ำเขียว	นครราชสีมา
	246. ศพด.บ้านบ่อลิง	บต.โนนสมบูรณ์	เสิงสาง	นครราชสีมา
	247. ศพด.อบต.บ้านราษฎร์	อบต.บ้านราษฎร์	เสิงสาง	นครราชสีมา
	248. ศพด.สระตะเคียน-บ้านใหม่	อบต.สระตะเคียน	เสิงสาง	นครราชสีมา
	249. ศพด.บ้านสุขไพบูลย์	อบต.สุขไพบูลย์	เสิงสาง	นครราชสีมา
	250. ศพด.ทต.โนนสมบูรณ์	ทต.โนนสมบูรณ์	เสิงสาง	นครราชสีมา
	251. ศพด.หนองไม้ไผ่	อบต.หนองไม้ไผ่	หนองบุญมาก	นครราชสีมา
	252. ศพด.หนองตะไกร	อบต.หนองตะไกร	หนองบุญมาก	นครราชสีมา
	253. ศพด.อบต.ห้วยแคน	อบต.ห้วยแคน	ห้วยแถลง	นครราชสีมา
	254. ศพด.บ้านตะคร้อ	อบต.หินดาด	ห้วยแถลง	นครราชสีมา
	255. ศพด.บ้านหนองปรือ	อบต.หลุ่งประดู่	ห้วยแถลง	นครราชสีมา
	256. ศพด.บ้านโนนตาแก้ว	อบต.คูขาด	คง	นครราชสีมา
	257. ศพด.บ้านหนองบัวกระจาย	อบต.โนนเต็ง	คง	นครราชสีมา
	258. ศพด.หนองหญ้าขาว	อบต.หนองบัวขาว	คง	นครราชสีมา
	259. ศพด.หนองมะนาว	อบต.หนองมะนาว	คง	นครราชสีมา
	260. ศพด.เมืองคง	อบต.เมืองคง	คง	นครราชสีมา
	261. ศพด.บ้านบุสนวนใน	อบต.ตาจั่น	คง	นครราชสีมา
	262. ศพด.บ้านโคกเพ็ด	อบต.กุดจอก	บัวใหญ่	นครราชสีมา
	263. ศพด.บ้านโคกสี	อบต.ขุนทอง	บัวใหญ่	นครราชสีมา
	264. ศพด.บ้านสระครก	ทต.หนองบัวสะอาด	บัวใหญ่	นครราชสีมา
	265. ศพด.รร.บ้านหนองแวง	อบต.กระทุ่มราย	ประทาย	นครราชสีมา
	266. ศพด.บ้านหนองคิม	อบต.หนองพลวง	ประทาย	นครราชสีมา
	267. ศพด.บ้านทุพธา	ทต.รังกาใหญ่	พิมาย	นครราชสีมา
	268. ศพด.อบต.หนองระเวียง	อบต.หนองระเวียง	พิมาย	นครราชสีมา
	269. ศพด.บ้านหนองปรือ	อบค.โบสถ์	พิมาย	นครราชสีมา
	270. ศพด.บ้านโคกรักษ์	อบต.ตะเคียน	ด่านขุนทด	นครราชสีมา
	271. ศพด.อบต.หนองกรด	อบจ.หนองกรด	ด่านขุนทด	นครราชสีมา

รายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ภูมิภาค	รายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	อปท.	อำเภอ	จังหวัด
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	272. ศพด.รร.บ้านนา(ประสิทธิ์วิทยาคาร)	อบต.หนองน้ำแดง	ปากช่อง	นครราชสีมา
	273. ศพด.บ้านหนองกะทุ่ม	อบต.จันทึก	ปากช่อง	นครราชสีมา
	274. ศพด.ทต.สีมามงคล	ทต.สีมามงคล	ปากช่อง	นครราชสีมา
	275. ศพด.วังกะทะ	อบต.วังกระทะ	ปากช่อง	นครราชสีมา
	276. ศพด.บ้านหนองมะค่า	อบต.ปากช่อง	ปากช่อง	นครราชสีมา
	277. ศพด.บ้านวังโจ้งน้อย	อบต.กฤษณา	สีคิ้ว	นครราชสีมา
	278. ศพด.บ้านหัน	อบต.บ้านหัน	สีคิ้ว	นครราชสีมา
	279. ศพด.บ้านหนองจอก	อบต.มิตรภาพ	สีคิ้ว	นครราชสีมา
	280. ศพด.บ้านหนองไทร	อบต.วังโจ้งใหญ่	สีคิ้ว	นครราชสีมา
	281. ศพด.ทต.สีคิ้ว	ทต.สีคิ้ว	สีคิ้ว	นครราชสีมา
	282. ศพด.ทต.คลองไผ่(259)	ทต.คลองไผ่	สีคิ้ว	นครราชสีมา
	283. ศพด.ต.หนองบัวน้อย	อบต.หนองบัวน้อย	สีคิ้ว	นครราชสีมา
	284. ศพด.มะเกลือใหม่	อบต.มะเกลือใหม่	สูงเนิน	นครราชสีมา
	285. ศพด.บ้านป่าดอน	ทต.คูเมือง	เมืองสงวน	ร้อยเอ็ด
	286. ศพด.อบต.โนนสำราญ	อบต.โนนสำราญ	กันทรลักษ์	ศรีสะเกษ
	287. ศพด.รุ่งอรุณ	อบต.โนนสำราญ	กันทรลักษ์	ศรีสะเกษ
	288. ศพด.ศรีเจริญ	อบต.เมืองโพธิ์	ห้วยราช	บุรีรัมย์
	289. ศพด.ก้านเหลือง	อบต.ก้านเหลือง	นางรอง	บุรีรัมย์
	ภาคกลาง	290. ศพด.เทศบาลเมืองปทุมธานี	ทต.ปทุมธานี	เมืองปทุมธานี
291. ศพด.เทศบาลบางพูน		เทศบาลบางพูน	เมืองปทุมธานี	ปทุมธานี
292. ศพด.เทศบาลบางชะแยง		เทศบาลบางชะแยง	เมืองปทุมธานี	ปทุมธานี
293. ศพด.อบต.บางพูด		อบต.บางพูด	เมืองปทุมธานีเมือง	ปทุมธานี
294. ศพด.อบต.บ้านฉาง		อบต.บ้านฉาง	ปทุมธานี	ปทุมธานี
295. ศพด.เทศบาลเมืองท่าโขลง		ทต.ท่าโขลง	คลองหลวง	ปทุมธานี
296. ศพด.อบต.คลองเจ็ด		อบต.คลองเจ็ด	คลองหลวง	ปทุมธานี
297. ศพด.เทศบาลเมืองคูคต		ทต.คูคต	ลำลูกกา	ปทุมธานี
298. ศพด.โรงเรียนวัดโสภณาราม		อบต.บึงคอไห	ลำลูกกา	ปทุมธานี
299. ศพด.ทต.ระแหง		ทต.ระแหง	ลาดหลุมแก้ว	ปทุมธานี
300. ศพด.บ้านสีดาจาม		อบต.อ่างทอง	ทับสะแก	ประจวบคีรีขันธ์

รายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ภูมิภาค	รายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	อปท.	อำเภอ	จังหวัด
ภาคกลาง	301. ศพด.บ้านทุ่งกว้าง	อบต.ห้วยยาง	ทับสะแก	ประจวบคีรีขันธ์
	302. ศพด.ทต.คลองวาฬ	ทต.คลองวาฬ	เมืองประจวบคีรีขันธ์	ประจวบคีรีขันธ์
	303. ศพด.บ้านคลองเก่า	อบต.บ่อนอก	เมืองประจวบคีรีขันธ์	ประจวบคีรีขันธ์
	304. ศพด.บ้านวังน้ำเขียว	อบต.ร่อนทอง	บางสะพาน	ประจวบคีรีขันธ์
	305. ศพด.อบต.ชัยเกษม	อบต.ชัยเกษม	บางสะพาน	ประจวบคีรีขันธ์
	306. ศพด.ทต.ปากน้ำปราณ	ทต.ปากน้ำปราณ	ปราณบุรี	ประจวบคีรีขันธ์
	307. ศพด.อบต.ทับใต้ รร.บ้าน หนองพรานพุก	อบต.ทับใต้	หัวหิน	ประจวบคีรีขันธ์
	308. ศพด.อบต.เกาะแก้ว	อบต.เกาะแก้ว	เมืองลพบุรี	ลพบุรี
	309. ศพด.อบต.ไทรงาม	อบต.ไทรงาม	เมืองลพบุรี	ลพบุรี
	310. ศพด.อบต.โคกกะเทียม	อบต.โคกกะเทียม	เมืองลพบุรี	ลพบุรี
	311. ศพด.รร.พิบูลสงครามระหี 1	ทต.โคกตูม	เมืองลพบุรี	ลพบุรี
	312. ศพด.อบต.บ้านข่อย	อบต.บ้านข่อย	เมืองลพบุรี	ลพบุรี
	313. ศพด.รร.วัดพานิชธรรม มิการาม	อบต.หนองเต่า	เมืองลพบุรี	ลพบุรี
	314. ศพด.รร.วัดหนองโพธิ์	อบต.หนองกระเปียน	เมืองลพบุรี	ลพบุรี
	315. ศพด.พิบูลย์ทมาคม	อบต.สนามแจง	ท่าหลวง	ลพบุรี
	316. ศพด.อบต.ชัยจำปา	อบต.ชัยจำปา	ท่าหลวง	ลพบุรี
	317. ศพด.อบต.ท่าดินดำ	อบต.ท่าดินดำ	ชัยบาดาล	ลพบุรี
	318. ศพด.อบต.นิคมลำนารายณ์	อบต.นิคมลำนารายณ์	ชัยบาดาล	ลพบุรี
	319. ศพด.อบต.เขาน้อย	อบต.เขาน้อย	ลำสนธิ	ลพบุรี
	320. ศพด.ทม.ฉะเชิงเทรา	ทม.ฉะเชิงเทรา	เมืองฉะเชิงเทรา	ฉะเชิงเทรา
	321. ศพด.อบต.จุกกระเฉด	อบต.จุกกระเฉด	เมืองฉะเชิงเทรา	ฉะเชิงเทรา
	322. ศพด.อบต.คลองนา	อบต.คลองนา	เมืองฉะเชิงเทรา	ฉะเชิงเทรา
	323. ศพด.ทต.คลองแสนแสบ	ทต.คลองแสนแสบ	บางน้ำเปรี้ยว	ฉะเชิงเทรา
	324. ศพด.อบต.ศาลาแดง	อบต.ศาลาแดง	บางน้ำเปรี้ยว	ฉะเชิงเทรา
	325. ศพด.อบต.บึงน้ำรักษ์	อบต.บึงน้ำรักษ์	บางน้ำเปรี้ยว	ฉะเชิงเทรา
	326. ศพด.ทต.เขาหินซ้อน	ทต.เขาหินซ้อน	พนมสารคาม	ฉะเชิงเทรา
	327. ศพด.บ้านแหลมตะคร้อ	อบต.เกาะขนุน	พนมสารคาม	ฉะเชิงเทรา
	328. ศพด.หนองยาว	อบต.หนองยาว	พนมสารคาม	ฉะเชิงเทรา
	329. ศพด.อบต.คูยายหมี	อบต.คูยายหมี	สนามชัยเขต	ฉะเชิงเทรา

รายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ภูมิภาค	รายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	อปท.	อำเภอ	จังหวัด
ภาคกลาง	330. ศพด.บ้านคลองยายสร้อย	อบต.ทุ่งพระยา	สนามชัยเขต	ฉะเชิงเทรา
	331. ศพด.โรงเรียนวัดก้อนแก้ว	อบต.ก้อนแก้ว	คลองเขื่อน	ฉะเชิงเทรา
	332. ศพด.บ้านหนองคอก	อบต.คลองตะเกรา	ท่าตะเียบบางปะ	ฉะเชิงเทรา
	333. ศพด.อบต.เขาดิน	อบต.เขาดิน	กง	ฉะเชิงเทรา
	334. ศพด.รร.สภัด 40	อบต.หอมศีล	บางปะกง	ฉะเชิงเทรา
	335. ศพด.แสนภูดาษ	ทต.แสนภูดาษ	บ้านโพธิ์	ฉะเชิงเทรา
	336. ศพด.ประศาสน์โสภณ	อบต.หนองบัว	บ้านโพธิ์	ฉะเชิงเทรา
	337. ศูนย์ I.T. เฉลิมพระเกียรติ (บ้านสามกอ)	อบต.สิบเข็ดศอก	บ้านโพธิ์	ฉะเชิงเทรา
	338. ศพด.ตำบลบางกรูด	อบต.บางกรูด	บ้านโพธิ์	ฉะเชิงเทรา
	339. ศพด.บ้านภูมิเจริญ	ทต.หัวสำโรง	แปลงยาว	ฉะเชิงเทรา
	340. ศพด.บ้านท้ายวัง	อบต.วังกระแจะ	เมืองตราด	ตราด
	341. ศพด.อบต.แหลมกลัด	อบต.แหลมกลัด	เมืองตราด	ตราด
	342. ศพด.อบต.ประณีต	อบต.ประณีต	เขาสมิง	ตราด
	343. ศพด.บ้านแหลมงอบ	อบต.คลองใหญ่	แหลมงอบ	ตราด
	344. ศพด.วัดบ่อไร่	ทต.บ่อพลอย	บ่อไร่	ตราด
	345. ศพด.บ้านด่านชุมพล	อบต.ด่านชุมพล	บ่อไร่	ตราด
	346. ศพด.บ้านปะจา	อบต.บ่อพลอย	บ่อไร่	ตราด
	347. ศพด.วัดป่าคลองกุ้ง	ทต.จันทบุรี	เมืองจันทบุรี	จันทบุรี
	348. ศพด.จันทนิมิต	ทต.จันทนิมิต	เมืองจันทบุรี	จันทบุรี
	349. ศพด.อบต.ท่าช้าง	อบต.ท่าช้าง	เมืองจันทบุรี	จันทบุรี
	350. ศพด.ทต.แสลง	ทต.แสลง	เมืองจันทบุรี	จันทบุรี
	351. ศพด.ทต.เกาะขวาง	ทต.เกาะขวาง	เมืองจันทบุรี	จันทบุรี
	352. ศพด.ทต.ท่าใหม่	ทต.ท่าใหม่	ท่าใหม่	จันทบุรี
	353. ศพด.ทต.เนินสูง	ทต.เนินสูง	ท่าใหม่	จันทบุรี
	354. ศพด.ทต.สองพี่น้อง	ทต.สองพี่น้อง	ท่าใหม่	จันทบุรี
	355. ศพด.สิรินธร 6	อบต.คลองขุด	ท่าใหม่	จันทบุรี
	356. ศพด.โขมง	อบต.โขมง	ท่าใหม่	จันทบุรี
	357. ศพด. ตะกาดเจ้า	อบต.ตะกาดเจ้า	ท่าใหม่	จันทบุรี
	358. ศพด.ทต.เกวียนหัก	ทต.เกวียนหัก	ขลุง	จันทบุรี
	359. ศพด.ทต.บ่อ	ทต.บ่อ	มะขาม	จันทบุรี

รายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ภูมิภาค	รายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	อปท.	อำเภอ	จังหวัด
ภาคกลาง	360. ศพด.ทต.ท่าหลวง	ทต.ท่าหลวง	มะขาม	จันทบุรี
	361. ศพด.บ้านเขาตาเหนียว	อบต.เกาะบริด	แหลมสิงห์	จันทบุรี
	362. ศพด.บ้านตามูล	ทต.ทรายขาว	สอยดาว	จันทบุรี
	363. ศพด.บ้านบ่อยาง	อบต.ทุ่งขนาน	สอยดาว	จันทบุรี
	364. ศพด.อบต.วังใหม่	อบต.วังใหม่	นายายอาม	จันทบุรี
	365. ศพด.ต.ซากไทย	ทต.ซากไทย	เขาคิชฌกูฏ	จันทบุรี
	366. ศพด.ทต.วัดคลองพลู	ทต.วัดคลองพลู	เขาคิชฌกูฏ	จันทบุรี
	367. ศพด.ทต.โป่งน้ำร้อน	ทต.โป่งน้ำร้อน	โป่งน้ำร้อน	จันทบุรี
	368. ศพด.คลองบอน	ทต.หนองตากง	โป่งน้ำร้อน	จันทบุรี
	369. ศพด.วัดป่าเทพนิมิต	อบต.เทพนิมิต	โป่งน้ำร้อน	จันทบุรี
370. ศพด.วัดฝักกาด	ทต.คลองใหญ่	โป่งน้ำร้อน	จันทบุรี	
ภาคใต้	371. ศพด.ทม.สตูล	ทม.สตูล	เมืองสตูล	สตูล
	372. ศพด.บ้านปากนารา	อบต.ปากน้ำ	เมืองสตูล	สตูล
	373. ศพด.บ้านใหม่	อบต.ควนโพธิ์	เมืองสตูล	สตูล
	374. ศพด.บ้านเกาะสาหร่าย	อบต.ปยู	เมืองสตูล	สตูล
	375. ศพด.บ้านคลองขุด	อบต.ละงู	ละงู	สตูล
	376. ศพด.บ้านนุโบย	อบต.แหลมสน	ละงู	สตูล
	377. ศพด.ทต.กำแพง	ทต.กำแพง	ละงู	สตูล
	378. ศพด.บ้านฝั่ง 117	อบต.นิคมพัฒนา	นิคมพัฒนา	สตูล
	379. ศพด.บ้านวังเจรญราษฎร์	อบต.นาทอน	ทุ่งหว้า	สตูล
	380. ศพด.บ้านขอนคลาน	อบต.ขอนคลาน	ทุ่งหว้า	สตูล
	381. ศพด. บ้านช่องบ้านมา	อบต.วิสัยเหนือ	เมืองชุมพร	ชุมพร
	382. ศพด. วัดบางลึก	ทต.บางลึก	เมืองชุมพร	ชุมพร
	383. ศพด.ทต.หาดทรายรี	ทต.หาดทรายรี	เมืองชุมพร	ชุมพร
	384. ศพด.อบต.ตากแดด	อบต.ตากแดด	เมืองชุมพร	ชุมพร
	385. ศพด.ชุมชนสวี	ทต.นาโพธิ์พัฒนา	สวี	ชุมพร
	386. ศพด.บ้านห้วยชัน	อบต.ทุ่งระยะ	สวี	ชุมพร
	387. ศพด.บ้านเขาน้อย	อบต.นาสัก	หลังสวน	ชุมพร
	388. ศพด.บ้านถ้ำน้ำลอด	อบต.เขาทะลุ	หลังสวน	ชุมพร
	389. ศพด.บ้านหนองโพธิ์	อบต.บ้านควน	หลังสวน	ชุมพร
	390. ศพด.บ้านโนนกริม	อบต.หาดยาย	ละแม	ชุมพร

รายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ภูมิภาค	รายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	อปท.	อำเภอ	จังหวัด
ภาคใต้	391. ศพด.บ้านราชดำเนิน	อบต.ละแม	ละแม	ชุมพร
	392. ศพด.วัดมุลลินทารา	อบต.ช่องไม้แก้ว	ทุ่งตะโก	ชุมพร
	393. ศพด.วังปลา	อบต.ช่องไม้แก้ว	ทุ่งตะโก	ชุมพร
	394. ศพด.ทต.พะโต๊ะ	ทต.พะโต๊ะ	พะโต๊ะ	ชุมพร
	395. ศพด.บ้านไร่ยาว	อบต.พระรักษ์	พะโต๊ะ	ชุมพร
	396. ศพด.จงถนอม	ทต.อ่าวขนอม	ขนอม	นครศรีธรรมราช
	397. ศพด.บ้านทุ่งไหม้	อบต.ไม้เรียง	ฉวาง	นครศรีธรรมราช
	398. ศพด.วัดกะเปียด	อบต.กะเปียด	ฉวาง	นครศรีธรรมราช
	399. ศพด.วัดหนองเจ	อบต.วังหิน	บางขัน	นครศรีธรรมราช
	400. ศพด.ไทยรัฐวิทยาคาร	อบต.วังหิน	บางขัน	นครศรีธรรมราช
	401. ศพด.บ้านทุ่งไม้ไผ่	อบต.เขาพระทอง	ชะอวด	นครศรีธรรมราช
	402. ศพด.บ้านควนเกียะ	อบต.นางหลง	ชะอวด	นครศรีธรรมราช
	403. ศพด.อบต.นางหลง	อบต.นางหลง	ชะอวด	นครศรีธรรมราช
	404. ศพด.บ้านควนมิตร	อบต.วังอ่าง	ชะอวด	นครศรีธรรมราช
	405. ศพด.ดอนตะโก	อบต.ดอนตะโก	ท่าศาลา	นครศรีธรรมราช
	406. ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ประจำ มัสยิดยามาลูดดิน	อบต.ท่าศาลา	ท่าศาลา	นครศรีธรรมราช
	407. ศพด.บ้านหนองคล้า	อบต.ปริก	ทุ่งใหญ่	นครศรีธรรมราช
	408. ศพด.บ้านบางรูป	อบต.บางรูป	ทุ่งใหญ่	นครศรีธรรมราช
	409. ศพด.บ้านหนองใหญ่	อบต.ทุ่งใหญ่	ทุ่งใหญ่	นครศรีธรรมราช
	410. ศพด.บ้านอู่ทอง	อบต.กะหรว	ทุ่งใหญ่	นครศรีธรรมราช
	411. ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์วัดถ้ำ เขาเหล็ก	อบต.เนบพิตา	ทุ่งใหญ่	นครศรีธรรมราช
	412. ศพด.บ้านเปียน	อบต.กรุงชิง	ทุ่งใหญ่	นครศรีธรรมราช
	413. ศพด.ทต.นาบอน	ทต.นาบอน	นาบอน	นครศรีธรรมราช
	414. ศพด.วัดอัมตศาสนาราม	อบต.ป่าระกำ	ปากพนัง	นครศรีธรรมราช
	415. ศพด.บ้านบางกรูด	อบต.บางพระ	ปากพนัง	นครศรีธรรมราช
	416. ศพด.ทต.พรหมโลก	ทต.พรหมโลก	พรหมคีรี	นครศรีธรรมราช
	417. ศพด.โรงเรียนวัดพระพรหม	อบต.นาพสุ	พระพรหม	นครศรีธรรมราช
	418. ศพด.นาสาร	ทต.นาสาร	พระพรหม	นครศรีธรรมราช

รายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ภูมิภาค	รายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	อปท.	อำเภอ	จังหวัด
ภาคใต้	419. ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ใน วัดป่าห้วยพระ	อบต.นาพรุ	พระพรหม	นครศรีธรรมราช
	420. ศพด.บ้านทุ่งร้อน	ทต.เขาพระ	พิปูน	นครศรีธรรมราช
	421. ศพด.บ้านนางเอื้อย	อบต.กะทูน	พิปูน	นครศรีธรรมราช
	422. ศพด.โพธาราม	อบต.กะทูน	พิปูน	นครศรีธรรมราช
	423. ศพด.ทต.ท่าแพ	ทต.ท่าแพ	เมืองฯ	นครศรีธรรมราช
	424. ศพด.ทน.นครศรีธรรมราช	ทน.นครศรีธรรมราช	เมืองฯ	นครศรีธรรมราช
	425. ศพด.ทน.นครศรีธรรมราช	ทน.นครศรีธรรมราช	เมืองฯ	นครศรีธรรมราช
	426. ศพด.บ้านนาเคียน	อบต.นาเคียน	เมืองฯ	นครศรีธรรมราช
	427. ศพด.บ้านนางใหญ่	อบต.บางจาก	เมืองฯ	นครศรีธรรมราช
	428. ศพด.อบต.ท่าซัก	อบต.ท่าซัก	เมืองฯ	นครศรีธรรมราช
	429. ศพด.ชัยชุมพล	ทม.ทุ่งสง	ทุ่งสง	นครศรีธรรมราช
	430. ศพด.ชมชนเขาปรีดี	ทม.ทุ่งสง	ทุ่งสง	นครศรีธรรมราช
	431. ศพด.วัยเตาะแตะ(เชียงใหม่ใหญ่)	อบต.เชียงใหม่ใหญ่	หัวไทร	นครศรีธรรมราช
	432. ศพด.โรงเรียนชุมชนวัดบางคู	อบต.ควนทอง	ขนอม	นครศรีธรรมราช

ภาคผนวก ค
ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและเนื้อหา (IOC)

ที่	รายการ	ค่า IOC	ความหมาย
1	ท่านศึกษาและทำความเข้าใจปรัชญาของหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรก่อนทำการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก	0.3	ไม่สอดคล้อง
2	ท่านใช้ข้อมูลจากมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อตอบคำถามผู้ปกครองเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กเท่านั้น	0	ไม่สอดคล้อง
3	ท่านตั้งเกณฑ์การประเมินเด็กที่สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพ	0.3	ไม่สอดคล้อง
4	ท่านเลือกใช้บริบททั้งในและนอกห้องเรียนในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการสอน	0.7	สอดคล้อง
5	ท่านจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายโดยให้เด็กทุกคนเข้าร่วมทุกกิจกรรม	1	สอดคล้อง
6	ท่านใช้กิจกรรมซ้ำเดิมในการปลูกฝังเจตคติที่ดีให้เด็กแก่เด็ก เช่น เล่านิทานเพื่อปลูกฝังให้เด็กชอบรับประทานผัก เล่านิทานเพื่อปลูกฝังให้เด็กรักษาสุขภาพแวดล้อม เป็นต้น	0.7	สอดคล้อง
7	ท่านใช้คุณลักษณะตามวัยเป็นเกณฑ์การตัดสินระดับพัฒนาการของเด็ก	0.7	สอดคล้อง
8	ท่านใช้แนวทางจากหนังสือเรียนระดับอนุบาล ในการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	0.7	สอดคล้อง
9	ใน 1 ภาคเรียนท่านประเมินเด็ก 3 ระยะ คือ ต้น กลางและปลายภาค	1	สอดคล้อง
10	ท่านใช้วัตถุประสงค์ของกิจกรรมเป็นเกณฑ์การประเมินการเรียนรู้ของเด็ก	1	สอดคล้อง
11	หากในชั้นเรียนของท่านมีเด็กพิเศษ ท่านมักให้แพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญทำการประเมิน	1	สอดคล้อง
12	ท่านเลือกเก็บข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อใหญ่ของเด็กจากกิจกรรมกลางแจ้งเท่านั้น	0.7	สอดคล้อง

ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและเนื้อหา (IOC) (ต่อ)

ที่	รายการ	ค่า IOC	ความหมาย
13	ท่านเขียนสมุดบันทึกพัฒนาการเด็กปฐมวัย (ศพด.02) โดยใช้ข้อมูลจากการบันทึก ผลงานเด็กและจากผู้ปกครอง	1	สอดคล้อง
14	ท่านเก็บข้อมูลการประเมินเด็กตามสภาพจริง	1	สอดคล้อง
15	ท่านใช้วิธีการหลากหลายในการประเมินเด็ก เช่น สังเกต สทนา เก็บผลงาน เป็นต้น	0.7	สอดคล้อง
16	ท่านใช้การบันทึกสั้น (โน้ตย่อ) แผนภาพ(Mind Map) วีดีทัศน์หรือกระบวนการบันทึกข้อมูลการเรียนรู้其他方式ในการประเมินเด็ก	0.3	ไม่สอดคล้อง
17	ท่านเก็บผลงานเด็กจากกิจกรรมศิลปะใช้ในการประเมิน	0.3	ไม่สอดคล้อง
18	ท่านบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น	1	สอดคล้อง
19	ท่านนำข้อมูลจากการสังเกตและบันทึกในแต่ละครั้งไปพูดคุยกับผู้ปกครองทันที	1	สอดคล้อง
20	ท่านนำข้อมูลการบันทึกทั้งหมดมาสรุปเป็นข้อมูลรายกลุ่มและข้อมูลรายบุคคล	1	สอดคล้อง
21	ท่านสรุปข้อมูลเป็นรายกลุ่มโดยจัดกลุ่มเด็กตามความสามารถและความต้องการที่ใกล้เคียงกัน	1	สอดคล้อง
22	ท่านคัดลอกข้อมูลที่แสดงถึงความก้าวหน้าของเด็กแต่ละคนมารายงานให้ผู้ปกครองทราบ	0.7	สอดคล้อง
23	ท่านนำข้อมูลจากการประเมินครั้งก่อนมาเปรียบเทียบความก้าวหน้าของเด็ก	1	สอดคล้อง
24	ท่านคัดเลือกผลงานที่ดีที่สุดของเด็กมานำเสนอในห้องเรียน	0.7	สอดคล้อง
25	เมื่อพบข้อมูลที่สงสัยว่าเด็กอาจจะมีพัฒนาการที่ล่าช้า ท่านจะนำข้อมูลมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์พัฒนาการปกติก่อนรายงานผู้ปกครอง	1	สอดคล้อง

ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและเนื้อหา (IOC) (ต่อ)

ที่	รายการ	ค่า IOC	ความหมาย
26	ท่านนำข้อมูลการประเมินมาเปรียบเทียบกับมาตรฐานการเรียนรู้ เพื่อหาความก้าวหน้า	1	สอดคล้อง
27	ท่านใช้ประสบการณ์ของท่านในการจะตัดสินว่าเด็กมีพัฒนาการปกติหรือไม่ปกติ	0.7	สอดคล้อง
29	ท่านนำข้อมูลการประเมินมาพิจารณาหาจุดเด่นจุดด้อยของเด็กแต่ละคน	1	สอดคล้อง
30	ท่านนำข้อมูลการประเมินมาหาวิธีการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคน	0.7	สอดคล้อง
31	ท่านเขียนแผนการจัดประสบการณ์โดยประยุกต์มาจากแผนของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น	0.7	สอดคล้อง
32	ท่านปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา โดยใช้แนวทางจากผลการประเมินเด็ก	1	สอดคล้อง
33	ในการวางแผนการสอน ท่านเลือกใช้ข้อมูลจากการสรุปเด็กเป็นรายกลุ่ม	1	สอดคล้อง
34	ท่านใช้ผลการประเมินการเรียนรู้ของเด็กมาปรับปรุงและพัฒนาการสอนของท่านให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ของเด็กในชั้นเรียนมากขึ้น	0.7	สอดคล้อง
35	ท่านจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมเด็กได้พร้อมกันทั้งชั้นเรียน	1	สอดคล้อง
36	หากท่านต้องการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก ท่านจะใช้ข้อมูลจากคำบอกเล่าของผู้ปกครอง	0.7	สอดคล้อง
37	ท่านให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมเด็ก	1	สอดคล้อง
38	ท่านนำข้อมูลการประเมินมาหาแนวทางเพื่อพัฒนาเด็กแต่ละกลุ่มความถนัดหรือความสามารถที่ใกล้เคียงกัน	1	สอดคล้อง
39	ท่านมักจะนำผลการประเมินมาพูดคุยกับเด็กแต่ละคน เพื่อให้ทราบถึงสิ่งที่จะเรียนรู้ต่อไป	0.7	สอดคล้อง
40	ท่านนำสมุดบันทึกพัฒนาการของเด็กให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กได้ร่วมอ่านหรือแสดงความคิดเห็น	0.7	สอดคล้อง

ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความและเนื้อหา (IOC) (ต่อ)

ที่	รายการ	ค่า IOC	ความหมาย
41	ท่านอธิบายหรือพูดคุยผลการประเมินเด็กกับผู้ปกครองที่อ่านหนังสือไม่ได้	1	สอดคล้อง

ภาคผนวก ง

ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามความต้องการจำเป็นด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
2. แบบสัมภาษณ์ร่างแนวทางในการพัฒนาความสามารถของผู้ดูแลเด็กด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้

**แบบสอบถามความต้องการจำเป็น
ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย**

คำชี้แจง

1. ผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ คือ ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบและเติมคำในช่องว่าง
จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 ความต้องการจำเป็นด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
มีลักษณะเป็นแบบตอบสนองคู่มีมาตรฐานค่า 5 ระดับ จำนวน 41 ข้อ
โดยมีรายละเอียดดังนี้

สิ่งที่ท่าน**ปฏิบัติจริง** หมายถึง **การปฏิบัติจริง**ในปัจจุบันของท่านเกี่ยวกับ
การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้
สำหรับเด็กปฐมวัย

สิ่งที่ท่าน**คาดหวัง** หมายถึง **สิ่งที่ท่านคาดหวังที่จะปฏิบัติ**ให้เป็นไปตาม
หลักการของการประเมินพัฒนาการและ
การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

มาตรฐานค่า 5 ระดับ มีความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง การปฏิบัติเป็นประจำทุกครั้งที่
- 4 หมายถึง การปฏิบัติบ่อยครั้งที่
- 3 หมายถึง การปฏิบัติเป็นบางครั้งหรือเป็นครั้งคราว
- 2 หมายถึง การปฏิบัตินานๆครั้ง
- 1 หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติเลย

ตัวอย่าง

ที่	รายการ	สิ่งที่ท่านปฏิบัติจริง อยู่ในระดับ					สิ่งที่ท่านคาดหวัง อยู่ในระดับ				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
0	ท่านตั้งเกณฑ์การประเมินก่อนทำการประเมินเด็ก			✓			✓				

หมายถึง ปัจจุบันท่านตั้งเกณฑ์การประเมินก่อนทำการประเมินเด็กเป็นบางครั้งหรือเป็นครั้งคราว แต่สิ่งที่ท่านควรปฏิบัติให้เป็นที่ไปตามหลักการคือปฏิบัติเป็นประจำทุกครั้ง

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบและคำถามปลายเปิด จำนวน 2 ข้อ

3. ข้อมูลในแบบสอบถามฉบับนี้ใช้สำหรับการวิจัยเท่านั้น ไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่อย่างใด ขอความกรุณาท่านโปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ เพราะคำตอบของท่านเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าคำตอบและเติมคำในช่องว่างให้ตรงกับความจริง

- เพศ ชาย หญิง อื่นๆ
- อายุ ต่ำกว่า 25 ปี 25 - 35 ปี 36 - 45 ปี
 46 - 55 ปี มากกว่า 55 ปี
- ระดับการศึกษาสูงสุด
 ต่ำกว่าปริญญาตรี
 ปริญญาตรี กำลังศึกษาอยู่สาขาการศึกษาปฐมวัย
 จบการศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย
 จบการศึกษาสาขาอื่น (โปรดระบุ)
 สูงกว่าปริญญาตรี (โปรดระบุ)

4. ประสบการณ์การทำงานในฐานะผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ต่ำกว่า 5 ปี (โปรดระบุ)ปี 5 -10 ปี 11 -15 ปี
- 16 -20 ปี มากกว่า 20 ปี (โปรดระบุ)ปี
5. สถานภาพ
- ข้าราชการ/พนักงานครูส่วนท้องถิ่น
- พนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
6. ท่านเคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย
- ไม่เคย
- เคย จัดโดย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
- หน่วยงานสถาบันทางการศึกษา (โปรดระบุ)
- (1)
- (2)
- (3)
- ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
- อื่นๆ(โปรดระบุ)
- (1)
- (2)
- (3)

ตอนที่ 2 ความต้องการจำเป็นด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก
ปฐมวัย

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในรายการทั้ง 2 ช่อง คือ สิ่งที่ท่านปฏิบัติจริง
และควรปฏิบัติ

ที่	รายการ	สิ่งที่ท่านปฏิบัติจริง อยู่ในระดับ					สิ่งที่ท่านคาดหวัง อยู่ในระดับ				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1	ท่านศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตรสถานศึกษาก่อนทำการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก										
2	ท่านใช้ข้อมูลจากมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อตอบคำถามผู้ปกครองเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กเท่านั้น										
3	ท่านตั้งเกณฑ์การประเมินเด็กที่สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพภายนอก										
4	ท่านใช้บริบททั้งในและนอกห้องเรียนในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการสอน										
5	ท่านใช้คุณลักษณะตามวัยเป็นเกณฑ์การตัดสินระดับพัฒนาการของเด็ก										
6	ท่านจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายโดยให้เด็กทุกคนรวมถึงเด็กพิเศษเข้าร่วมทุกกิจกรรม										
7	ท่านจัดกิจกรรมซ้ำเดิมเพื่อสอดแทรกเจตคติที่ดีในการเรียนรู้ เช่น เล่านิทานเพื่อปลูกฝังให้เด็กชอบรับประทานผัก หรือเล่านิทานเพื่อให้เด็กรักษาสุขภาพแวดล้อม										
8	ท่านใช้สาระการเรียนรู้จากหลักสูตรสถานศึกษาเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์										

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการทั้ง 2 ช่อง คือ **สิ่งที่ท่านปฏิบัติจริง**และ**ควรปฏิบัติ**

ที่	รายการ	สิ่งที่ท่านปฏิบัติจริง อยู่ในระดับ					สิ่งที่ท่านคาดหวัง อยู่ในระดับ				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
9	ใน 1 ภาคเรียนท่านประเมินเด็ก 3 ระยะ คือต้น กลางและปลายภาค										
10	ท่านใช้วัตถุประสงค์ของกิจกรรมเป็นเกณฑ์ในการ ประเมินการเรียนรู้ของเด็ก										
11	หากในชั้นเรียนของท่านมีเด็กพิเศษ ท่านจะประเมิน เด็กก่อนส่งให้แพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ประเมิน										
12	ท่าน เลือกเก็บข้อมูล พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อใหญ่ ของเด็กจากกิจกรรมกลางแจ้ง เท่านั้น										
13	ท่านเขียนสมุดบันทึกพัฒนาการเด็กปฐมวัย (ศพด.02)โดยใช้ข้อมูลจากการบันทึก ผลงานเด็ก และจากผู้ปกครอง										
14	ท่านเก็บข้อมูลการประเมินเด็กตามสภาพจริง										
15	ท่านใช้วิธีการหลากหลายในการประเมินเด็ก เช่น สังเกต สนทนา เก็บผลงาน เป็นต้น										
16	ท่านใช้วิธีการบันทึกข้อมูลที่หลากหลาย เช่น การ บันทึกสั้น (โน้ตย่อ) แผนภาพ(Mind Map) วีดิทัศน์ (VDO) เป็นต้น										
17	หากมีผลงานที่ไม่สามารถเก็บไว้ได้ ท่านจะบันทึก ข้อมูลด้วยภาพถ่าย										
18	ท่านบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรม ตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น										
19	ท่านสรุปข้อมูลเป็นรายกลุ่มโดยจัดกลุ่มเด็กตาม ความสามารถและความต้องการที่ใกล้เคียงกัน										
20	ท่านนำข้อมูลการบันทึกทั้งหมดมาสรุปเป็นข้อมูล รายบุคคลและข้อมูลรายกลุ่ม										

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการทั้ง 2 ช่อง คือ **สิ่งที่ท่านปฏิบัติจริงและควรปฏิบัติ**

ที่	รายการ	สิ่งที่ท่านปฏิบัติจริง อยู่ในระดับ					สิ่งที่ท่านคาดหวัง อยู่ในระดับ				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
21	ท่านนำข้อมูลจากการสังเกตและบันทึกในแต่ละครั้งไปพูดคุยกับผู้ปกครองทันที โดยไม่ผ่านการสรุปและแปลข้อมูล										
22	ท่านนำข้อมูลจากการประเมินครั้งก่อนมาเปรียบเทียบความก้าวหน้าของเด็ก										
23	ท่านคัดเลือกข้อมูลที่แสดงถึงความก้าวหน้าของเด็กแต่ละคนมารายงานให้ผู้ปกครองทราบ										
24	ท่านคัดเลือกเฉพาะผลงานของเด็กที่โดดเด่นที่สุดเพียงผลงานเดียวมานำเสนอผู้ปกครอง										
25	เมื่อพบข้อมูลที่สงสัยว่าเด็กอาจจะมีพัฒนาการที่ล่าช้า ท่านจะนำข้อมูลมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์พัฒนาการปกติก่อนรายงานผู้ปกครอง										
26	ท่านนำข้อมูลการประเมินมาเปรียบเทียบกับมาตรฐานการเรียนรู้ เพื่อหาความก้าวหน้า										
27	ท่านใช้ประสบการณ์ของท่านเป็นหลักในการตัดสินใจว่าเด็กมีพัฒนาการปกติหรือไม่ปกติ										
28	หลังจากการประเมินการสอน ท่านพบว่าวิธีการสอนของท่านจัดไม่สามารถทำให้เด็กทั้งชั้นเรียนเข้าใจได้ ท่านจึงปรับปรุงโดยใช้สื่อการสอนที่มีความสวยงามมากขึ้น										
29	ท่านนำข้อมูลการประเมินมาพิจารณาหาจุดเด่นจุดด้อยของเด็กแต่ละคน										
30	ท่านนำข้อมูลการประเมินมาหาวิธีการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคน										

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการทั้ง 2 ช่อง คือ สิ่งที่ท่านปฏิบัติจริงและควรปฏิบัติ

ที่	รายการ	สิ่งที่ท่านปฏิบัติจริง อยู่ในระดับ					สิ่งที่ท่านคาดหวัง อยู่ในระดับ				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
31	ในการวางแผนการสอน ท่านเลือกใช้ข้อมูลจากการสรุปเด็กเป็นรายกลุ่ม										
32	ท่านใช้ผลการประเมินการเรียนรู้ของเด็กมาปรับปรุงและพัฒนาการสอนของท่านให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ของเด็กในชั้นเรียนมากขึ้น										
33	ท่านนำผลการประเมินมาประยุกต์ใช้ในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์										
34	ท่านปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา โดยใช้แนวทางจากผลการประเมินเด็ก										
35	ท่านจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมเด็กได้พร้อมกันทั้งชั้นเรียน										
36	หากท่านต้องการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก ท่านจะใช้ข้อมูลจากคำบอกเล่าผู้ปกครองท่านนั้น										
37	ท่านให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมเด็ก										
38	ท่านนำข้อมูลการประเมินมาหาแนวทางเพื่อพัฒนาเด็กแต่ละกลุ่มตามความถนัดหรือความสามารถที่ใกล้เคียงกัน										
39	ท่านมักจะนำผลการประเมินมาพูดคุยกับเด็กแต่ละคน เพื่อให้เด็กทราบถึงสิ่งที่จะเรียนรู้ต่อไป										
40	ท่านนำสมุดบันทึกพัฒนาการของเด็กให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กได้ร่วมอ่านหรือแสดงความคิดเห็น										
41	หากในห้องเรียนของท่านมีเด็กพิเศษ ท่านจะสื่อสารข้อมูลการประเมินของเด็กพิเศษกับแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญ										

แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ
เรื่อง ร่างแนวทางในการพัฒนาความสามารถของผู้ดูแลเด็ก
ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้

สัมภาษณ์วันที่...../...../.....

สัมภาษณ์เวลา.....น.

ช่องทางการสัมภาษณ์.....

1. ท่านมีแนวทางในการพัฒนาผู้ดูแลเด็กในด้านการวางแผนการประเมินอย่างไรบ้าง
2. ท่านมีแนวทางในการพัฒนาผู้ดูแลเด็กในด้านการจัดระบบข้อมูลการประเมินอย่างไรบ้าง
3. ท่านมีแนวทางในการพัฒนาผู้ดูแลเด็กในด้านการนำผลการประเมินไปใช้อย่างไรบ้าง
4. ท่านมีแนวทางในการพัฒนาผู้ดูแลเด็กในด้านการแปลข้อมูลการประเมินอย่างไรบ้าง

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวฝายวารีย์ ประภาสะวัต เกิดวันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ.2530 ที่จังหวัด กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี ศึกษาศาสตร์บัณฑิต เกียรตินิยมอันดับ 2 สาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในปีการศึกษา 2552 และเข้าศึกษา ต่อในหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและ การสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2553